

TARTU KUNSTIKOOL - Kunsti ja ruumiloome õppekava (EHSe kood 261161) moodulite rakenduskava

Õppekava moodulite nimetused ja mahud (EKAP)	Maht kokku	I aasta, jagatud 10-nädalasteks perioodideks (I, II, III, IV periood)	II aasta, jagatud 10-nädalasteks perioodideks (I, II, III, IV periood)	III aasta, jagatud 10-nädalasteks perioodideks (I, II, III, IV periood)	IV aasta, jagatud 10-nädalasteks perioodideks (I, II, III, IV periood)
	240	60	60	60	60
I Ühised põhiõpingute moodulid	125				
1. <u>Oskused eluks ja tööks</u>	15	15 (8+5+1+1)			
2. <u>Digioskuste arendamine</u>	5	5 (2,5+2,5+0+0)			
3. <u>Sissejuhatus õpingutesse</u>	10	10 (3+3+3+1)			
4. <u>Avastamine: kunst ja ruum</u>	10 (sh praktika 3)	10 (0+1,5+4+4,5), sh praktika 3 (0+0+0+3)			
5. <u>Tõlgendamine: kunst ja ruum</u>	5		5 (1,5+1,5+2+0)		
6. <u>Peegeldamine: kunst ja ruum</u>	10			3 (1,5+1,5+0+0)	7 (0+1,5+1,5+4) loovtöö/lõputöö
7. <u>Loometegevuse ettevõtlusprojekti kavandamine ja elluviimine</u>	6 (sh praktika 3)			6 (0+0+0+6), sh praktika 3 (0+0+0+3)	
8. <u>Koostööoskuste ja erialase identiteedi arendamine</u>	11		4 (1+1+1+1)	4 (1+1+1+1)	3 (0+1+1+1)
9. <u>Praktika</u>	16				16 (15+1+0+0)

II/a) Valitavad põhiõpingute moodulid KUNSTI suunal	37				
10. <u>Kogukondliku kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)</u>	17 (sh praktika 3)		17 (3,5+3,5+3,5+6,5), sh praktika 3 (0+0+0+3)		
11. <u>Isikliku kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)</u>	10			10 (3,5+3,5+0+3)	
12. <u>Sotsiaalse sõnumiga kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)</u>	10				10 (0+4+4+2)
II/b) Valitavad põhiõpingute moodulid RUUMILOOME suunal	37				
13. <u>Kogukondlik ruumilooime (ruumilooime suund)</u>	17 (sh praktika 3)		17 (3,5+3,5+3,5+6,5), sh praktika 3 (0+0+0+3)		
14. <u>Elukeskkonna kavandamine (ruumilooime suund)</u>	10			10 (3,5+3,5+0+3)	
15. <u>Ruumiprojekti elluviimine (ruumilooime suund)</u>	10				10 (0+4+4+2)
III Kohustuslikud üldharidusõpingute moodulid	80	17	28	19	16
IV Valikõpingute moodulid	30	3 (0+0+1.5+1,5)	6 (1,5+1,5+1.5+1,5)	18 (1,5+1,5+14+1)	3 (0+0+1,5+1,5)
V Vabaõpingud	5				5 (0+0+0+5)

I Ühised põhiõpingute moodulid

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
1.	Oskused eluks ja tööks	15 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab pädevusi, mis on vajalikud edasisel õpiteel ja ühiskonnas enastjuhtivalt, vastutustundlikult ja tulemuslikult toimimiseks.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
I aasta	15	8	5	1	1
Oskused eluks ja tööks	15	Õpitee I: õppimise alused 1 Terviseõpetus I 0,5 Liikumisõpetus I 0,5 Karjääriõpetus valdkonnaga tutvumine 1,5 (koos D alustega) Tasandusõpe 4,5	Õpitee II: meeskonnatöö 1 Terviseõpetus II 1 Liikumisõpetus II 0,5 Majandus, ühiskond, tööturg 1 Karjääriõpetus 1 Ettevõtlus 1 Rahatarkus 0,5	Õpitee III: suhtlemisõpetus 1	Õpitee IV: sotsiaalsed normid 1
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	300/90 tundi	160/48 tundi	100/30 tundi	20/6 tundi	20/6 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	9/6 EKAP	4/4 EKAP	3/2 EKAP	1/0 EKAP	1/0 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine , hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) püstitab enesearengu eesmärgid, arvestades enda	1.1 selgitab tervislike eluviiside ja turvalise keskkonna tähtsust, sh toetavate suhtlusvõrgustike rolli tervise, õpimotivatsiooni ja üldise toimetuleku	Terviseõpetus I tervis ja heaolu Maht: 0,5 EKAP Aeg: I aasta, I periood	Mitteeristav hindamine: kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine.

võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise;	tagamisel; 1.2 analüüsib juhendamisel enda käitumis- ja tarbimisharjumusi ning nende mõju enda tervisele, heaolule ja üldisele toimetulekule; 1.3 hindab oma vaimse ja füüsilise tervise seisundit, arvestades põhilisi tegureid nagu magamine, toitumine, liikumine, suhted, kasutades selleks usaldusväärseid enesehindamise tehnikaid, sh veebipõhiseid töövahendeid; 1.4 koostab juhendamisel aja- ja tegevuskava enda vaimse ja füüsilise heaolu säilitamiseks, kasutades selleks erinevaid tervise edendamise ja säilitamise võimalusi; 1.5 kasutab kodukoha ja kooli lähedal paiknevaid liikumisradu, harjutusväljakuid ja võimalusi erinevate liikumisviisidega tegelemiseks; 1.6 oskab kasutada mobiilirakendusi liikumisharjumuse ja kehalise aktiivsuse jälgimiseks; 1.7 analüüsib juhendamisel enda huvisid, väärtushoiakuid, oskusi, teadmisi, kogemusi ja isikuomadusi; 1.8 sõnastab eneseanalüüsi tulemustest lähtuvalt juhendamisel eesmärgid, isiklike ja akadeemiliste sihtide poole liikumiseks	Õppemeetod: loeng, arutelu, praktiline töö, eneseanalüüs, rühma-või paaristöö, esitlus, tegevuskava. Terviseõpetus II • tervisekäitumine Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, II periood Õppemeetod: loeng, arutelu, praktiline töö, eneseanalüüs, rühma-või paaristöö, esitlus, tegevuskava. Liikumisõpetus I • Liikumisharjumused Maht: 0,5 EKAP (I perioodil) Aeg: I aasta, I periood Õppemeetod: arutelu, orienteerumine, liikumisharjutused, eneseanalüüs, tegevuskava. Liikumisõpetus II • Aktiivne eluviis Maht: 0,5 EKAP Aeg: I aasta, II periood Õppemeetod: arutelu, liikumisharjutused, õppekäik, matk, eneseanalüüs, tegevuskava.	Terviseõpetus ja liikumisõpetus ülesanded: • oma eluviiside jälgimine, • tegevusplaani koostamine, jälgimine ja analüüs Arvestuse saamise eelduseks on kõigi ülesannete nõuetekohane esitamine ja dokumenteerimine arengumapis.
2) kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel;	2.1 selgitab juhendatult õppimise olemust ning teadmiste ning oskuste omandamise protsessi, kasutades erinevaid teabeallikaid; 2.2 iseloomustab erinevaid õpistrateegiaid ja õppimise viise, seostades neid enda senise õpikäitumisega; 2.3 oskab analüüsida enda õpiharjumusi ning arvestada tahtlikku ja tahtmatu tähelepanu mõju oma õpitegevusele;	Õpitee I: • õppimise alused • eneseanalüüs ja eesmärkide püstitamine • individuaalne areng ja refleksioon. Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, I periood Õpitee II	Mitteeristav hindamine: kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine. • eneseanalüüsi koostamine juhendamisel (huvid, väärtushoiakud, oskused, teadmised, kogemused ja isikuomadused)

	2.4 analüüsib juhendamisel oma õpimotivatsiooni, määratledes seda soodustavaid ja takistavaid tegureid; 2.5 koostab juhendamisel isikliku eesmärgipärase õppimis- ja igapäevategevuste ajakava, lähtudes enda huvidest, eneseteostusega seotud eesmärkidest ja võimalustest; 2.6 annab hinnangu enda varasematele õpitulemustele, arvestades eneseanalüüsi tulemusi ja saadud tagasisidet; 2.7 kavandab muudatused enda õppimisharjumustes, lähtuvalt hindamistulemustest ning toob saadud tagasiside põhjal näiteid õpistrateegiate kasutamisest õpitegevustes; 2.8 selgitab juhendamisel stressi ja frustratsiooniga toimetuleku võimalusi;	• meeskonnatöö Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, II periood Õpitee III • suhtlemise alused • suhtlemine ja tagasiside. Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, III periood Õpitee IV • sotsiaalsed normid: kultuurilised, usulised, sotsiaalsed jms erinevused • Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, IV periood Õppemeetodid: Loeng, arutelu, refleksioon, rühma- või paaristöö, esitlus, eneseanalüüs, plaan/tegevuskava, arengumapp, loovtöö, rollimängud, ideekavand, õppekäik, tiimicoachimine, mentorlus, õpileping, eesmärkide seadmine.	• eneseanalüüsi tulemustest lähtuvalt eesmärkide, isiklike ja akadeemiliste sihtide sõnastamine • eneserefleksioon • kompleksülesanne meeskonnatööna, probleemülesannete analüüsimine ja lahendamine • digitaalse arengumapi koostamine ja haldamine juhendi alusel. Arvestuse saamise eelduseks on kõigi ülesannete dokumenteerimine arengumapis.
3) tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena;	3.1 suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud vormis erinevas vanuses ja kultuuritaustaga inimestega, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi ning kohandades suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele; 3.2 jagab asjakohast infot nii kirjalikult, suuliselt kui visuaalselt, kasutades sobivaid suhtlemisvahendeid ja -vorme ning lähtudes suhtluspartnerist (sõber, kaasõpilane, õpetaja, ametiasutus); 3.3 kohandab enda suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele; 3.4 toob näiteid illustreerimaks, kuidas esmamulje, eelarvamused, sh stereotüübid mõjutavad inimeste käitumist; 3.5 iseloomustab erinevaid meeskonnatöö rolle ja nende mõju töö tulemuslikkusele, kasutades teabeallikaid;		

	3.6 analüüsib juhendamisel rühmas toimuvaid protsesse ja nende võimalikku mõju inimese käitumisele igapäevaelus; 3.7 teeb kaaslastega teadlikult koostööd ühiste eesmärkide saavutamiseks, järgides meeskonnatöö põhimõtteid, suhtlus- ja käitumisnorme ning kasutades digitaalseid ühistöövahendeid;		
4) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale;	4.1 selgitab juhendamisel vastutustundliku tarbimise ja tootmise põhimõtteid ning tehtavate valikute mõju keskkonnale, kogukondadele ja enda heaolule; 4.2 toob näiteid probleemsetest tarbimissituatsioonidest ning oskab otsida abi oma õiguste kaitseks; 4.3 hindab kriitiliselt ostudega seotud teadete, pakumiste ja soovitude usaldusväärsust; 4.4 kirjeldab jätkusuutliku arengu eesmärgi, seostades neid ümbritseva keskkonna ja õpitava valdkonnaga; 4.5 kaardistab juhendamisel ühiskonnas esinevaid sotsiaalseid probleeme, kasutades erinevaid teabeallikaid ja infotehnoloogiavahendeid;	Majandus, ühiskond, tööturg: • ettevõtluse alused, • disain ja ettevõtlus, disainmõtlemine Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, II periood Õppemeetod: Loeng, arutelu, refleksioon, rühma- või paaristöö, esitlus, eneseanalüüs, plaan/tegevuskava, arengumapp, loovtöö, rollimängud, ideekavand, õppekäik, tiimicoachimine, mentorlus.	
5) mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks;	5.1 selgitab teabeallikate põhjal majanduslike, tehnoloogiliste, looduslike ja teiste keskkonnatingimuste muutuste mõju majanduskeskkonnale; 5.2 iseloomustab juhendatud meeskonnatööna Eesti majanduskeskkonna ja tööturu toimimist eri tegevusvaldkondades, kasutades erinevaid teabeallikaid; 5.3 iseloomustab erineva haridustaseme ja oskustega inimeste võimalusi tööturul, arvestades töötasu seost väärtusloomega; 5.4 selgitab teabeallikate põhjal tööandja ja	Karjääriõpetus: • valdkonnaga tutvumine • minu karjäär, karjääriõpe • erinevad lepingud • töötasu ja maksud • töökeskkond, tööohutus • ajaplaneerimine • oskuste compass • kestlik töö. Maht: 1,5 EKAP Aeg: I aasta, I periood	

	töövõtja õigusi ja kohustusi töösuhetes; 5.5 võrdleb erinevate lepingutingimuste tähtsust töösuhetes, võimalike probleemide ennetamisel; 5.6 võrdleb enda kogemusi ja oskusi valitud tegevusvaldkonnas erinevates ametites ja rollides tegutsemiseks vajalikega, kasutades oskuste kompassi; 5.7 kavandab enesearengut toetavaid tegevusi, lähtudes enda eesmärkidest ja arendamist vajavatest oskustest; 5.8 selgitab ressursside (raha, aeg, inimesed) vajadust ja säästmise võimalusi, arvestades enda seatud eesmärkidega;	Õppemeetod: Loeng, arutelu, refleksioon, rühma- või paaristöö, esitlus, eneseanalüüs, plaan/tegevuskava, arengumapp, õppekäik, tiimicoachimine, mentorlus, õpileping, eesmärkide seadmine.	
6) kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel;	6.1 lahendab igapäevaeluga seonduvaid arvutusülesandeid, kasutades koolimatemaatikast tuttavaid mudeleid ja meetodeid; 6.2 planeerib digivahendite abil igapäevased tulud-kulud, arvestades enda vajaduste ja võimalustega; 6.3 esitab kirjalikku ja suulist informatsiooni selgelt ja struktureeritult nii eesti keeles kui ka põhikoolis õpitud võõrkeeles; 6.4 kasutab tehnoloogilisi vahendeid ja seadmeid ning tõenduspõhiseid andmeid otsuste või järelduste tegemiseks igapäevaeluga seotud küsimustes; 6.5 kasutab igapäevaelus ettetulevate olukordade lahendamisel eesti- ja võõrkeelseid teabeallikaid; 6.6 koostab pädevuse piires eesti- ja võõrkeelseid tekste, lähtudes igapäevaelu vajadustest; 6.7 otsib tööülesande täitmiseks vajalikku teavet, hinnates erinevate teabeallikate usaldusväärsust; 6.8 lahendab reaalelulisi ülesandeid, sidudes tervikuks mitme ainevaldkonna teadmisi ja oskusi; 6.9 toob näiteid matemaatika, füüsika, keemia	Tasandusõpe: • matemaatika tasandusõpe • eesti keele tasandusõpe • inglise keele tasandusõpe. Maht: 4,5 EKAP Aeg: I aasta, I periood Õppemeetod: Loeng, arutelu, refleksioon, rühma- või paaristöö, esitlus, eneseanalüüs, plaan/tegevuskava, arengumapp, õpileping, eesmärkide seadmine.	

	ja bioloogia omavahelistest seostest igapäevaelus.		
7) korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise.	7.1 koostab isikliku eelarve arvestades enda finantseesmäärke, analüüsides juhendamisel oma sissetulekuid, väljaminekuid ja rahalist seisu sh säästmise võimalusi; 7.2 arutleb meeskonnatöona sissetuleku, tarbimisvalikute ja investeerimisotsuste mõju üle üksikisiku, ühiskonna ja keskkonna tasandil; 7.3 hindab elumuutvate sündmuste (abiellumine, laste saamine, õnnetus, surm) mõju finantsplaneerimisele, eristades rahalist väärtust emotsionaalsetest jt väärtustest; 7.4 kirjeldab pangateenuseid ja finantsteenuse osutaja rolli üksikisiku rahaasjade korraldamisel, tuues esile pakutavaid võimalusi, kaasnevaid kohustusi ja riske; 7.5 oskab valida laenukohte, kasutades sobivaid võrdlusvahendeid ning arvestades pakutavat intressimäära ja maksetingimusi; 7.6 iseloomustab põhiomaduste alusel peamiste varaklasside nagu kinnisvara, võlakirjad ja aktsiad olemust ja erinevusi ning nende kasutamise võimalusi ja sellega kaasnevaid riske isiklike finantseesmärkide saavutamiseks 7.7 kirjeldab isikliku eluaseme soetamise võimalusi, tuues välja üürimise ja ostmise eelised ja puudused; 7.8 selgitab pensioni kui pikaajalise finantsmehhanismi olemust ja selle planeerimise olulisust, kasutades asjakohaseid teabematerjale.	Rahatarkus: • erialase töötunni hind + kuu kulud • statistikaameti andmekaadid • infootsing • ümbermaailmareisi ettevalmistus • egalitaarsus, solidaarsus • enda kuusissetuleku arvutamine ja planeerimine. • kuidas säästa • pangad, mis need on? Laenu- ja investeerimine, krediit, säästmine • eluasemelaen ja kohustused • üürimine ja kuidas üürida Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, II periood Õppemeetod: Loeng, arutelu, refleksioon, rühma- või paaristöö, esitlus, tegevuskava, arengumapp, õppekäik, tiimicoachimine, mentorlus, eesmärkide seadmine, kogemuslood, õppemängud	

Mooduli hindamine: mitteeristav, arvestuslik.

Hindamise meetod:

Mooduli kokkuvõtva hinde (arvestuse) saamiseks demonstreerib õpilane arengumapile tuginedes oma oskusi grupele ja sel perioodil õppetöös osalenud õpetajatele. Vajalik kõigi õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamine ning vormistamine õpimappi vastavalt kokkulepitud vormistusnõuetele.	Iga perioodi lõpus hinnatakse kõiki selle perioodi teemade ülesanded, mis on dokumenteeritud arengumapis. Hinnatakse: • ülesandepüstistusest kinnipidamist • tööde õigeaegset sooritust • õpilase individuaalset arengut • kokkulepitud nõuetele vastavat vormistust • osalemist hindamisarutelul.
Iseseisvad tööd: Õpilepingu koostamine, eneseanalüüs. Oma liikumistegevuste ja vaimse tervise kaardistamine.	
Õppematerjalid: mooduli õpetajate poolt koostatud õppematerjalid Patric Lencioni "Viis põhjust, miks meeskonnad ei toimi", Ardo Reinsalu "Praktiline ajajuhtimine" Rahatarkuse juhendmaterjalid: https://fin.ee/sites/default/files/documents/2023-12/Rahatarkuse%20teema%20k%C3%A4sitluse%20juhendmaterjal%20g%C3%BCmnaasiumi-%20ja%204.%20taseme%20kutsehariduse%20%C3%B5petajale.pdf M.Krogerus, R.Tschäppeler "50 edumudelit" D.Gray, S.Brown, J.Macanof "Game Storming. A Playbook for Innovators, Rulebreakers, and Changemakers" Kathryn Best "Disainijuhtimise alused" Dale Carnegie "Kuidas võita sõpru ja mõjutada inimesi" Elina Kallas "Loovustehnikad" W.Brand "Visual Thinking. Empowering people and organizations through visual collaboration" Disainimõtlemine haridusvaldkonnas https://www.tartukunstikool.ee/et/kasulikud-materjalid Õppematerjalid: https://liikumisopetus.ee/ https://www.liikumakutsuvkool.ee/ https://peaasi.ee/ https://www.tai.ee/et/tervis-ja-heaolu/toitumine https://toitumine.ee Soovituslik: Anders Hanseni raamatud "Tugev Aju", "Ekraani Aju", "Depressiivne aju"	

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
2.	Digioskuste arendamine	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab enda digipädevusi elektroonilise teabe otsimiseks, loomiseks ja haldamiseks, arvestades digitehnoloogia kasutamisel tervisekaitse ja küberturvalisuse nõuete ning autorikaitse ja eetika põhimõtetega.	

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
I aasta	5	2,5	2,5		
Digioskuste arendamine	5	Infootsing ja andmehaldus digikeskkonnas 1 Digisuhtlus ja koostöö digikeskkonnas 0,5 Digiturvalisus, privaatsus ja digihügieen 0,5 Digitehnoloogia probleemide tuvastamine ja digipädevuse arendamine 0,5	Digisisu loomine ja kohandamine digikeskkonnas (Canva, AI, Adobe, autoriõigus, litsentsid, eetika)		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	100/30 tundi	50/15 tundi	50/15 tundi		
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	4/1 EKAP	2/0,5 EKAP	2/0,5 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu	- määratleb oma teabevajaduse ning rakendab sobivaid infootsingu võtteid, et leida digikeskkonnast asjakohane teave; - otsib ja filtreerib andmeid,	Infootsing ja andmehaldus digikeskkonnas: - infootsingu võtted; otsingumootorite kasutamine; eriala teemadega sidumine - pilveteenused ja failihaldus – Drive jm; jagamine ja ligipääs; versioonihaldus - andmete sisestus ja korrastus; valemid/filtrid; tulemuste esitamine tabeli ja diagrammidega	Mitteeristav hindamine: kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine. Ülesanded: 1) erialane infootsingu kokkuvõte, esitlus

asjakohasust;	infot ja materjale eesmärgipäraselt, kasutades erinevaid otsingumeetodeid ja -tööriistu; • analüüsib juhendamisel leitud andmeid, infot ja digisisu, hinnates nende allikate päritolu usaldusväärsust ja asjakohasust; • salvestab ja korrastab digikeskkonnas faile, kasutades kaustu ja kategooriaid, et tagada lihtne ligipääs ja haldus; • töötleb ja analüüsib andmeid tabelarvutuse abil ning esitleb tulemusi selgelt ja arusaadavalt diagrammide ja skeemide abil;	• küberturvalisus ja digihügieen (paroolid, privaatsus) Maht: 1 EKAP: Aeg: 1 aasta 1 perioodil Õppemeetod: juhendatud praktikumid ja lühidemod; individuaalsed ning paaris-/rühmatööd; erialapõhised ülesanded; vahe-esitlused ja arutelud koos tagasisidega.	2) pilvetööruumi korrastamine (kaustastruktuur ja failinimetus, Drive jm jagamisõigused; 3) tabelarvutuse ülesanne Arvestuse saamise eelduseks on kõigi ülesannete nõuetekohane sooritamine ja arengumapis dokumenteerimine.
• kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse	1) kasutab sobivaid digitehnoloogiaid ja -sisu, et tõhusalt suhelda ja panustada meeskonnatöösse; 2) jagab infot ja faile digikeskkonnas, valides selleks kontekstist ja eesmärgist tulenevalt korrektse viisi ja sobiva vahendi; 3) kasutab iseseisvalt ja efektiivselt kooli, kohaliku omavalitsuse, riigi ja ettevõtete digiteenuseid, näiteks e-päevik, riigiportaal, digitaalsed	Digisuhtlus ja koostöö digikeskkonnas: • digilahenduste kasutamine info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks (koolis kasutatavad suhtlus- ja koostööplatvormid) • dokumentide digitaalse vormistamise, allkirjastamise ja esitamise põhimõtted (praktika- ja õpidokumendid, päevik, aruanne jm) • digiteenuste kasutamine (nt e-päevik, riigi- ja omavalitsuse teenused, õpikeskkonnad) • sotsiaalmeedia ja digiplatvormide turvaline ja eesmärgipärane kasutamine	Mitteeristav hindamine (kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine). Hindamisülesanded: 1) digisuhtluse ja koostööülesanne (info jagamine ja koostöö koolis kasutatavas suhtlus- ja koostööplatvormis, ühisdokumendi loomine ja kasutamine); 2) digitaalselt vormistatud ja esitatud dokument (nt (praktika)leping digiallkirjastatuna

nõudeid;	Õpikeskkonnad, pangateenused; 4) kasutab turvaliselt ühismeediat, ajaveebi ja video jagamise platvorme oma algatuste tutvustamiseks ja teiste kaasamiseks; 5) järgib digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme, arvestades erinevate sihtrühmade kultuurilisest, vanuselisest ja keelelisest eripärast tulenevaid vajadusi; 6) haldab enda digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse nõuetega; 7) analüüsib juhendamisel oma digitaalset jalajälge ja selle mõju enda kuvandile;	- digisuhtluse normid, kultuurilised ja keelelised eripärad - digitaalse identiteedi ja digijälje teadvustamine. Maht: 0,5 EKAP Aeg: I aasta I perioodil Õppemeetod: juhendatud praktikumid ja lühidemod; individuaalsed ning paaris-/rühmatööd; praktilised ülesanded; arutelud ja refleksioon koos tagasisidega.	ning praktika- või õpidokumentide – päevik, aruanne, juhendaja hinnang jm – korrektne laadimine või täitmine Tahvlis); 3) digiteenuste eesmärgipärane kasutamine (nt e-päevik, Tahvel, muud koolis kasutatavad digiteenused) erialase karjääri planeerimise ja keeleõppe kontekstis. Arvestuse saamise eelduseks ülesannete nõuetekohane ja kokkulepitud keskkondades esitamine ning refleksioon arengumapis.
loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid;	- loob digisisu teksti, esitluse, pildi ja videona, kasutades sobivaid tööriistu ning arvestades kvaliteedi, konteksti ja eesmärkidega; - kohandab olemasolevat digisisu uue ja sisukama digimaterjali loomiseks, kombineerides erinevaid teabeallikaid ja digimaterjale; - järgib digisisu loomisel ja kasutamisel autoriõiguse ning eetika põhimõtteid, arvestades	Digisisu loomine ja kohandamine digikeskkonnas: - digisisu loomine erinevates vormides (tekst, esitlus, pilt, video) vastavalt eesmärgile ja sihtrühmale; - kujunduse alused digisisu loomisel (kirjatüübid, värvid, kompositsioon); - kujundus- ja loovtarkvara kasutamine (Canva, ProCreate ja Adobe kujundustarkvara, sh graafiliste elementide ja fotode kasutamine); - olemasoleva digisisu kohandamine (erinevate allikate kombineerimine, sisu täiendamine); - tehisintellekti rakendamine digisisu loomisel ja muutmisel (eesmärgipärane ja vastutustundlik kasutus); - autoriõigus, eetika ja litsentsid digisisu	Mitteeristav hindamine (kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine). Hindamisülesanded on seotud Disaini aluste mooduli ülesannetega: 1) digisisu loomise ülesanne(nt kujundus, esitlus või visuaalne materjal Canva või muu kujundustarkvaraga), kus on teadlikult kasutatud kirjatüüpe, värve ja visuaalset hierarhiat; 2) olemasoleva digisisu kohandamise ülesanne, kus on

	andmekaitse ja konfidentsiaalsuse nõuetega; • rakendab juhendamisel asjakohaseid litsentsitingimusi (Creative Commons) vastavalt sisule ja kontekstile; • kasutab tehisintellekti rakendusi digisisu loomisel ja muutmisel vastutustundlikult, arvestades kvaliteeti ja konteksti; • analüüsib juhendamisel tehisintellekti loodud digisisu täpsust, usaldusväärsust ja kontekstiga sobivust;	loomisel (Creative Commons, allikate korrektne kasutamine); • digisisu kvaliteedi ja sobivuse hindamine (sh AI (tehisintellekti) loodud sisu kontroll). Maht: 2,5 EKAP: Aeg: I aasta II perioodil Õppemeetod: juhendatud praktikumid ja lühidemod; individuaalsed ja paaris-/rühmatööd; disaini- ja loovülesanded näidiste põhjal; arutelud ja refleksioon koos tagasisidega.	kombineeritud erinevaid teabe- või digimaterjali allikaid; 3) tehisintellekti kasutamine digisisu loomisel või täiustamisel koos kvaliteedi ja sobivuse kontrolliga; 4) autoriõiguse ja litsentside järgimine (kasutatud materjalide korrektne märgistamine). Arvestuse saamise eelduseks on kõigi ülesannete nõuetekohane ja eesmärgipärane esitamine.
• kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid;	• kaitseb oma digiseadmeid ja nende sisu, rakendades ohtude vähendamiseks asjakohaseid turvameetmeid ja uuendades regulaarselt vastavat tarkvara; • tuvastab digiseadmeid ähvardavad ohud ja rakendab ennetusmeetmeid nende vältimiseks; • rakendab turvameetmeid isikuandmete ja privaatsuse kaitseks, kasutades tugevaid paroole, kaheastmelist autentimist ning andmete krüpteerimist, et piirata juurdepääsu enda andmetele; • analüüsib digiteenuse privaatsusreegleid ja kohandab privaatsusseadeid oma isikuandmete	Digiturvalisus, privaatsus ja digihügieen: • digiseadmete ja andmete kaitse (seadmete turvaseaded, tarkvarauuendused); • küberturvalisus ja ohtude ennetamine (ohud digikeskkonnas, andmepüük, pahavara, ennetusmeetmed); • isikuandmete ja privaatsuse kaitse (tugevad paroolid, kaheastmeline autentimine, krüpteerimine, privaatsusseaded digiteenustes); • turvaline käitumine digikeskkonnas (küberkiusamise ennetamine ja sellele reageerimine); • digitehnoloogia mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele (ekraaniaeg, ergonoomika, töö- ja puhkeaja tasakaal); • digitaalne minimalism ja keskkonnateadlik digikäitumine (ressursisäästlik seadmete ja	Mitteeristav hindamine (kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine). Hindamisülesanded: 1) digiseadmete ja kontode turvaseadete rakendamine (nt paroolid, privaatsusseaded, tarkvarauuendused) vastavalt juhendile; 2) küberturvalisuse praktiline ülesanne (ohusituatsiooni tuvastamine ja sobiva käitumisviisi valik); 3) tervise ja digihügieeni rakendamine (ergonoomiliste töövõtete ja ajapiirangute kasutamine); 4) keskkonnateadliku digikäitumise rakendamine (digiprügi

	kaitseks; • analüüsib enda käitumist digitehnoloogia kasutamisel, lähtudes sellega seotud vaimse ja füüsilise tervise riskidest; • säilitab tervisliku tasakaalu digitehnoloogia kasutamisel, rakendades ajapiiranguid, puhkeperioode ja ergonoomilisi töövõtteid; • reageerib adekvaatselt küberkiusamisele ning kasutab sobivaid vastumeetmeid, vältimaks edasist kahju; • analüüsib digitehnoloogia keskkonnamõju ja rakendab ressursisäästlikke digikäitumise meetodeid, optimeerides seadmete energiatarvet ja eluea kestust ning hallates digiprügi ökoloogilise jalajälje vähendamiseks;	teenuste kasutamine, digiprügi vähendamine, digitehnoloogia keskkonnamõju) Maht: 0,5 EKAP Aeg: I aasta I perioodil Õppemeetod: juhendatud praktikumid ja lühidemod; stsenaariumipõhised ülesanded; individuaalsed harjutused (turvaseadete kontroll); arutelud ja refleksioon.	vähendamine, seadmete ja teenuste teadlik kasutus). Arvestuse saamise eelduseks on kõigi ülesannete nõuetekohane ja turvaline sooritamine.
• lahendab digitehnoloogia kasutamisega seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks;	• tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja lahendab selle juhendi abil; • valib konkreetse ülesande jaoks sobiva riist- ja tarkvara, arvestades ülesande spetsiifikat ja võimalikke alternatiive; • kohandab ja seadistab juhendite alusel digiteenust või platvormi vastavalt enda vajadustele;	Digitehnoloogia probleemide tuvastamine ja digipädevuse arendamine: • digiseadmete ja -teenuste lihtsamate tehniliste tõrgete tuvastamine ja lahendamine juhendite abil; • sobiva riist- ja tarkvara valimine vastavalt ülesandele ja kasutusolukorrale (alternatiivide kaalumise); • digiteenuste ja platvormide seadistamine ja kohandamine vastavalt kasutaja vajadustele; • oma digipädevuse hindamine ja arendamine (oskuste kaardistamine, iseseisev õppimine);	Mitteeristav hindamine (kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine). Hindamisülesanded: 1) tehnilise probleemi lahendamise praktiline ülesanne (tõrke tuvastamine ja lahendamine juhendi või abimaterjali abil); 2) sobiva digilahenduse valiku ja seadistamise ülesanne (riist- või

	• analüüsib oma digipädevust, koostab plaani enese arendamiseks ja oskuste täiendamiseks; • toetab digitehnoloogia vähemkogenud kasutajaid, pakkudes juhiseid ja variante probleemide lahendamiseks.	• digitehnoloogia kasutajatoe põhimõtted (abi küsimine ja juhendamine, lahenduste selgitamine teistele). Maht: 0,5 EKAP Aeg: I aasta I perioodil Õppemeetod: juhendatud praktikumid ja lühidemod; probleemipõhised ülesanded; individuaalne katsetamine; paaris- ja rühmatöö; arutelud ja refleksioon.	tarkvara kohandamine vastavalt etteantud olukorrale); 3) kasutusjuhendi või lühikese juhendmaterjali koostamine (nt samm-sammuline juhiseid teisele kasutajale). Arvestuse saamise eelduseks on kõigi ülesannete toimiv ja eesmärgipärane sooritamine.
--	---	--	---

Mooduli hindamine: mitteeristav, arvestuslik. Mooduli erinevates teemades sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstisega hulk praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti, sõltudes tasemest ja võimekusest. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamine ning vormistamine õpimappi vastavalt kokkulepitud vormistusnõuetele. Arvestuse saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel.	Hindamismeetod: Kujundav hindamine individuaalselt ja õppegrupiti tööprotsessi jooksul + õpimapi tööde esitlemine ja hindamine perioodi lõpus õpetajate poolt avaliku arutelu käigus. Hinnatakse: • ülesandepüstisest kinnipidamist • tööde õigeaegset sooritust • õpilase individuaalset arengut • kokkulepitud nõuetele vastavat vormistust • osalemist hindamisarutelul
--	--

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
3.	Sissejuhatus õpingutesse	10 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised ja oskused, et mõista loomeprotsessi etappe ning rakendada kunsti ja disaini põhimõtteid praktiliste ülesannete lahendamisel.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
I aasta	10	3	3	3	1
Sissejuhatus õpingutesse	10	Kunst, ruum ja disain I (sh autoriõigused) 1,5 Stuudio I 1,5	Kunst, ruum ja disain II 1,5 Üldkompositsioon I 1,5	Erialakompositsioon I 1,5 Kunstigeomeetria 1,5	Erialakompositsioon II 1
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	200/60 tundi	60/18 tundi	60/18 tundi	40/12 tundi	40/12 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	8/2 EKAP	1/2 EKAP	3/0 EKAP	2/0 EKAP	2/0 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg. Õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
kirjeldab kunsti, disaini ja arhitektuuri rolli ühiskonnas, oma erialal ja igapäevaelus, lähtudes muuhulgas kestlikkuse põhimõtetest;	- Toob näiteid kunsti, disaini ja arhitektuuri rollist erinevates eluvaldkondades ja igapäevaelus; - selgitab disaini ja kunsti põhiolemuse peamisi erinevusi ja kattuvusi; - kirjeldab disaini ja hea ruumi põhiprintsiipe;	Kunst, ruum ja disain I (ÕV 1): - disain, kunst ja ruum minu ümber - disaini, kunsti ja ruumi mõistete kujunemine - disaini, kunsti ja ruumilooma roll tänapäeval - disaini, kunsti ja ruumilooma vastutus kestliku mõtteviisi kujunemisel - disain ja eetika - autoriõigused - kunst ja eetika	Mitteeristav hindamine (kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine). Ülesanded: 1) Disain, kunst ja ruum minu ümber: hea ja kehva näite visandamine või pildistamine, analüüs ja arutelu

	4. toob näiteid kuidas kunst, disain ja arhitektuur toetavad kestlikku mõtteviisi;	• ruumilooe ja eetika. Maht: 1,5 EKAP Aeg: I aasta I perioodil Õppemeetod: loeng, arutelu, iseseisev erialase kirjanduse lugemine, individuaal- ja rühmatööd, näituste külastamine (sh virtuaalselt), kohtumised ja vestlusringid valdkonna spetsialistidega, erialale kohandatud mängud erialase sõnavara arendamiseks; ümberpööratud klassiruum jm aktiivõppe meetodid, refleksioon ja tagasiside.	2) erialase artikli arutelu 3) Arengu- v õpimapi kohandamine kunstniku, disaineri või ruumilooja päevikuks. Lisaülesanne: ühe toote dekonstruktsioon + rekonstruktsioon (disainialane fantaasiaülesanne) esitus + arutelu Arvestuse eelduseks on ülesannete sooritus ja kunsti, ruumi ja disaini mõistmise oskuste demonstratsioon, refleksioon arengumapis.
• selgitab visuaalse kommunikatsiooni eesmärgid ja vahendeid sihtrühmast lähtuvalt;	1) kirjeldab näidete varal visuaalse kommunikatsiooni eesmärgid, edastusvahendeid ja elemente; 2) selgitab juhendamisel visuaalset sõnumit ja selle mõju sihtrühmale;	Kunst, ruum ja disain II: • visuaalne keel • visuaalse keskkonna analüüs linnaruumis, ühiskondlikes hoonetes • visuaalse sõnumi kujundamine • näen, tean ja rakendan. Maht: 1,5 EKAP Aeg: I aasta II perioodil Õppemeetod: Külastus (Tartu Kunstimaja jt), miniloengud, kohtumised kunstniku, disaineri ja ruumiloojaga, õppekäigud. Vestlus. Õpimapp. Inimkeskne vaatlusmeetod. Kasutajavalgustus (<i>observation for insight</i>). Vaatlus & kaasloome. Praktiline välivaatlus Vaatluspäevik.	Mitteeristav hindamine (kujundav hindamine + kokkuvõttev ülesandepõhine). Hindamisülesanded: 1) visuaalse kommunikatsiooni kolme erineva funktsiooni näidete otsimine 2) visuaalne jahiretk 3) kompositsiooniharjutused abstraktsete mõistete visuaalseks kujutamiseks. Hindamise (arvestuse saamise) eelduseks on ülesannete sooritus, visuaalse keele kasutamise ja mõistmise oskuste demonstratsioon ja refleksioon: mis oli töö eesmärk; mida õppisin;

			mis õnnestus; mida teeksin teistmoodi.
• rakendab lihtsaid visandamis- ja jäädvustamistehnikaid oma ideede edastamisel;	• kasutab visandamist kui visuaalse mõtlemise ja ideede kavandamise tööriista; • rakendab lihtsaid visandamis- ja jäädvustamistehnikaid oma idee edastamiseks; • kasutab visandivihikut igapäevaselt töövahendina;	Stuudio I • visandamine • visandiraamat; digitaalne visandiraamat • lihtsate jooniste loomine visanditest • visualiseerimine. Maht: 1,5 EKAP: Aeg: I aasta I periood Õppemeetod: loeng, praktiline töö, esitlus, arutelu, refleksioon arengumapis. Võetakse kasutusele visandiraamat. Digitaalne õpimapp.	Mitteeristav hindamine Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: • visandamise, stiliseerimise, visualiseerimise lühiülesanded tundides • visandiraamatu loomine füüsiliselt v digitaalselt. Hindamise (arvestuse saamise) eelduseks on ülesannete sooritus, visandamise oskuste demonstratsioon ja refleksioon õpimapis: mis oli töö eesmärk; mida õppisin; mis õnnestus; mida teeksin teistmoodi.
• kasutab kompositsiooni põhielemente ning -võtteid idee edastamisel vabalt valitud tehnikas inimese taju eripäradest st lähtuvalt;	• kirjeldab kompositsiooni põhielemente ja -võtteid; • kasutab kompositsiooni põhielemente ja -võtteid lihtsates visuaalsetes lahendustes; • kasutab visuaalsete lahenduste loomisel vabalt valitud jäädvustamistehnikaid; • kirjeldab inimese tajumehhanisme, tuues näiteid taju mõjust kujunduse mõistmisel ja tõlgendamisel;	Üldkompositsioon: • Kompositsioon ja ruum • Kompositsioon ja kunst • värvusõpetus • vormiõpetus • tajupsühholoogia alused • punkt, joon, pind, vorm • kompositsiooni põhiprintsiibid Maht: 1,5 EKAP: Aeg: I aasta II periood Õppemeetod: miniloeng, praktiline töö, esitlus, arutelu, refleksioon arengumapis, visandiraamat. Digitaalne õpimapp	Mitteeristav hindamine Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: 5. praktilised harjutused ja lühiülesanded igas tunnis 6. ülesannete tervikuks väljapanekuks vormistamine Hindamise (arvestuse saamise) eelduseks on ülesannete sooritus, kompositsiooni loomise oskuste omandamise demonstratsioon ja refleksioon.

• Teostab enda vaatlusi ja ümbritseva kunsti ja ruumi mõistmist väljendavaid visuaalseid töid, kasutades käelisi, digitaalseid ja tehisaru võimalusi, lähtudes autoriõigusest ja kestlikkuse põhimõtetest;	• kujutab objekte ja keskkondi käeliste tehnikate abil; • kujutab objekte ja keskkondi digitaalselt; • kasutab tehisaru võimalusi pildiloomel; • esitleb visuaalseid töid etteantud juhendite alusel; • lähtub oma töös kestlikkuse põhimõtetest; • selgitab autoriõiguste ning eetilise põhimõtteid ja nendega arvestamise vajadust kunstis ja disainis • kasutab korrektset viitamist allikatele oma tööde esitlemisel	Erialakompositsioon I: • mõõtmise ja mõõtkavad, proportsioonid • arhitektuur • pinnaline kompositsioon Maht: 1,5 EKAP: Aeg: I aasta III periood Õppemeetod: miniloeng, praktiline töö, esitlus, arutelu, refleksioon arengumapis. Digitaalne õpimapp Erialakompositsioon II: • digitaalne visandamine • ruum ja tehisaru • kunst ja tehisaru • ideede genereerimise tehnikad Maht: 1 EKAP: Aeg: I aasta IV periood Õppemeetod: miniloeng, praktiline töö, esitlus, arutelu, refleksioon arengumapis, visandiraamat. Digitaalne õpimapp Kunstigeomeetria: Ruum ja mõõtmised Sakraalgeomeetria Monge meetod ja aksonomeetria Perspektiiviõpetus (1-, 2- ja 3- punkti perspektiiv, võrgu, punktide, Düreri ja sirgete meetod). Kunsti geomeetria lingid Maht: 1,5 EKAP: Aeg: I aasta III periood	Mitteeristav hindamine Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: 7. praktilised harjutused ja lühiülesanded igas tunnis 8. ülesannete tervikuks väljapaneku vormistamine Hindamise (arvestuse saamise) eelduseks on ülesannete sooritus, kompositsiooni loomise oskuste omandamise demonstratsioon ja refleksioon.
--	--	---	--

Mooduli hindamine: moodul hinnatakse mitteeristavalt. Mooduli erinevates teemades sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamine ning vormistamine õpimappi vastavalt kokkulepitud vormistusnõuetele. Mooduli kokkuvõtva hinde (arvestuse) saamiseks demonstreerib õpilane arengumapile tuginedes oma oskusi grupele ja sel perioodil õppetöös osalenud õpetajatele.	Hindamismeetod: Kujundav hindamine individuaalselt ja õppegrupiti tööprotsessi jooksul, oskuste demonstratsioon õpimapi, visandiraamatu ja ülesannete tervikliku väljapaneku toel. Tagasisidestamine perioodi lõpus õpetajate poolt avaliku arutelu käigus. Hinnatakse: • aktiivset tundides osalemist • tööde õigeaegset sooritust • ülesandepüstitusest kinnipidamist 1) kokkulepitud nõuetele tööde vormistust 2) osalemist hindamisarutelul
Iseseisev töö: Töö õppematerjalidega, erialaste programmide harjutamine, töö ülesannete lõpetamisel ja arendamisel, vaatlused ja erialase kirjanduse lugemine	
Õppematerjalid: Loengusari: Millal on disain? https://www.etdm.ee/kogud/loengusari-millal-on-disain Disainikeskus https://disainikeskus.ee/et Anne Rudanovski <i>Disaini ABC</i> https://rudanovski.com/disainiabc/index.html V. Papanek. "Disain tegelikule maailmale" https://www.artun.ee/et/disain-tegelikule-maailmale/ E. Manzini "Disain kui kõik disainivad". https://www.artun.ee/et/ezio-manzini-disain-kui-koik-disainivad-sissejuhatus-sotsiaalselt-innovatsiooni-edendavasse-disaini/ Ellen Lupton <i>Graphic Design: The New Basics</i> Wucius Wong <i>Principles of Form and Design</i> Bruno Munari <i>Design as Art</i> Jooneharjutused: https://sites.google.com/view/jooneharjutused/harjutused Millest alustada, kui arvad, et ei oska joonistada https://readymag.website/made/ajajoon/2/ Ajajoon visandamine https://readymag.website/made/ajajoon/ Joonistamine: https://www.youtube.com/watch?v=ksTTRixd0aU https://www.youtube.com/watch?v=JjZl8BXlIJ4 https://www.youtube.com/watch?v=Oxw93tRXUKQ https://www.arhitektuurikool.ee/uudised/milleks-meile-ruumiharidus/ ELAV RUUM. Kaire Nõmm ja Katrin Koov Disainmõtlemine haridusvaldkonnas https://www.tartukunstikool.ee/et/kasulikud-materjalid Northern Drawing School https://northerndrawingschool.net/ Kunsti geomeetria lingid	

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
4.	Avastamine: kunst ja ruum	10 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane avastab ning süvendab teadlikult teda ümbritseva kunsti ja ruumi(lahenduste) tajumise mitmesuguseid võimalusi; oskab nähtut nimetada, kirjeldada ning rakendada omandatud teadmisi ja oskusi oma erialases õppes ja praktilises töökeskkonnas.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
I aasta	10, sh praktika 3		1,5	4	4,5, sh praktika 3
Avastamine: kunst ja ruum	7		Kunstilugu I 1 Stuudio II 0,5	Kunstilugu II 2 Stuudio II 2	Kunstilugu III 1 Portfoolio I 0,5
Avastamine: kunst ja ruum (praktika)	3				Praktika 3
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	200/60 tundi (sh praktika 60/18)		30/9 tundi	80/24 tundi	90/27 tundi (sh praktika 60/18)
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	6/4 EKAP, sh praktika 3 EKAP		0,5/1 EKAP	2/2 EKAP	3,5/1 EKAP, sh praktika 3 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
• vaatleb kunstiteoseid ning ruumilahendusi, määratledes nende põhilisi visuaalseid ja ruumilisi omadusi;	• vaatleb juhendamisel valitud kunstiteoseid või ruume, tuues välja nende peamised iseloomulikud jooned ja põhjendades oma järeldusi vaatluste põhjal; • kirjeldab asjakohast sõnavara, kasutades kunstiteose või ruumilahenduse visuaalseid ning ruumilisi omadusi; • kirjeldab asjakohast sõnavara, kasutades kunstiteose või ruumilahenduste visuaalseid ning ruumilisi omadusi;	Kunstilugu I Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, II periood Õppemeetod: loeng, vaatlus, arutelu, esitlus. Kunstilugu II Maht: 2 EKAP Aeg: I aasta, III periood Õppemeetod: loeng, vaatlus, arutelu, esitlus. Kunstilugu III Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, IV periood	Hindamine: Eristav Hindamisülesanded: vaatluspäevik, ettekanne.
• dokumenteerib ja uurib kunsti ning ruumi, rakendades selleks käelisi ja digitaalseid visuaalseid tehnikaid;	• rakendab iseseisvalt ja tehniliselt korrektselt käelisi ning digitaalseid töövõtteid kunsti ja ruumi uurimisel; • demonstreerib loovat lähenemist ja visuaalset väljendusoskust tööde koostamisel; • suudab töö käigus tehtut analüüsida ja põhjendada valikuid töövahendite ja esitusviisi osas;	Stuudio II • tasapinnaline visandamine • visandiraamat • visandamine linnaruumis • visandamine stuudios • ruumiline visandamine • värvid ja visandamine • digitaalne visandamine. Maht: 2,5 EKAP Aeg: I aasta, II ja III periood Õppemeetod: praktiline töö, esitlus, arutelu, refleksioon esitluse. Visandiraamat. Digitaalne	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: • visandamise lühiülesanded tundides ja vaatluste käigus • visandiraamat füüsiliselt v digitaalselt. Hindamise (arvestuse saamise) eelduseks on ülesannete sooritus, visandamise oskuste

		õpimapp.	demonstratsioon tööde väljapanekul.
mõistab loominguprotsessi süstemaatilise jäädvustamise olulisust, alustades erialase portfoolio koostamisega;	- selgitab portfoolio kui töövahendi olulisust eneseanalüüsiks ja edasiste eesmärkide seadmiseks; - alustab juhendamisel enda erialase portfoolio koostamist vabalt valitud keskkonnas;	Portfoolio I: - erinevad portfoolio platvormid - portfoolio eesmärgistamine - tööde valimine ja vormistamine. Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, II periood Õppemeetod: arutelu, portfoolio, praktiline töö.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: portfoolio koostamine. Hindamise eelduseks on alustatud portfoolio esitlemine ja arutelu.
teostab kunsti ja ruumiga seotud ülesandeid erialases keskkonnas praktika käigus.	- harjutab ja viimistleb kunsti- ja ruumiga seotud oskusi ning demonstreerib neid erialases keskkonnas; - osaleb meeskonnatöös praktikakeskkonnas ja arutleb juhendajaga töökultuuri, kohanemisvõimaluste ja oma vajaduste üle; - dokumenteerib oma tegevust ning põhjendab tehtud valikuid ja tööprotsessi; - analüüsib oma õpikogemust ja hindab eesmärkide saavutatust oskuste demonstratsiooni käigus.	Praktika I: - vaatlustulemuste visuaalne väljendamine - antropoloogiline vaatlus - kunsti- ja ruumiloo linnaruumis - kunsti- ja ruumiloo looduses - meeskondlik projekt avalikus ruumis. Maht: 3 EKAP Aeg: I aasta, IV periood Õppemeetod: praktiline töö, arutelu, meisterdamine, esitlemine, mentorlus.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: - praktilised visuaalsed ülesanded vaatluste põhjal - oskuste demonstreerimine meeskondliku projektiga - tulemuste kajastamine portfoolios. Hindamise eelduseks on oskuste demonstreerimine väljapanekul ja õpikogemuse analüüsimine arutelul.

Mooduli hindamine: moodul hinntakse eristavalt. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine (75% lõpphindest) ja mooduli lõpus sooritatud praktiline projekt (25% lõpphindest).	Hindamismeetod: kujundav hindamine tööprotsessi jooksul + vaatluspäeviku esitlemine ja praktika tulemuste hindamine mooduli lõpus.
---	--

Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane vaatluspäevikule tuginedes oma oskusi, esitleb oma teadmisi esitlusel grupile ja sel perioodil õppetöös osalenud õpetajatele.		
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Praktiliste ülesannete teostus on vastavuses lähteülesandega (ülesanne on täidetud, ent esineb olulisi puudujääke nii sisus kui vormiliselt).	Kultuuri- ja kunstilugu: õppija omab süsteemseid teadmisi kultuuri- ja kunstiloos, ent faktiteadmistes, terminoloogias või keelekasutuses esineb ebakorrektsust. Praktiliste ülesannete teostus on vastavuses lähteülesandega (ülesanne on täidetud, esineb mittesisulisi eksimusi nii teoreetilises kui praktilises osas).	Kultuuri- ja kunstilugu: õpilane kasutab kultuuri- ja kunstiloo teadmisi eesmärgipäraselt ning loovalt, näeb seoseid erinevate maade, rahvaste ning perioodide vahel, tajub ajaloolise kogemuse kajastumist kaasaegses kunstis, valdab terminoloogiat, orienteerub faktides, keelekasutus on korrektne. Praktiliste ülesannete teostus on vastavuses lähteülesandega (ülesanne on täidetud vigadeta).
Iseseisev töö: lugemine, kirjalikud tööd ja esitlused, oma praktiliste tööde lõpetamine või viimistlemine.		
Õppematerjalid: Jooneharjutused: https://sites.google.com/view/jooneharjutused/harjutused Millest alustada, kui arvad, et ei oska joonistada https://readymag.website/made/ajajoon/2/ Ajajooni visandamine https://readymag.website/made/ajajoon/ Joonistamine: https://www.youtube.com/watch?v=ksTTRixd0aU https://www.youtube.com/watch?v=JiZl8BXlJ4 https://www.youtube.com/watch?v=Qxw93tRXUKQ https://www.arhitektuurikool.ee/uudised/milleks-meile-ruumiharidus/ ELAV RUUM. Kaire Nõmm ja Katrin Koov Northern Drawing School https://northerndrawingschool.net/		

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
5.	Tõlgendamine: kunst ja ruum	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane tõlgendab kunsti ja ühiskonna seoseid ning mõistab, kuidas ajaloolised kogemused ja õhtumaine filosoofia kajastuvad kaasaegses kunstis ja arhitektuuris, arendades samal ajal kriitilist mõtlemist ja võimet tõlgendada visuaalset kultuuri.	

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
II aasta	5	1,5	1,5	2	
Tõlgendamine: kunst ja ruum	5	Kunstilugu IV 1 Religioon 0,5	Kunstilugu V 1 Religioon 0,5	Kunstilugu VI 1 Filosoofia 1	
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	100/30 tundi	30/9 tundi	30/9 tundi	40/12 tundi	
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	1/4 EKAP	0/1,5 EKAP	0/1,5 EKAP	0/2 EKAP	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) kirjeldab ja tõlgendab visuaalseid sümboleid, kujundeid ja kujutusviise, arvestades nende kultuurilist ja ajaloolist konteksti;	- tunneb teoselt ära kasutatud sümboolid ja seostab neid korrektsete tähenduste ja narratiividega; - kirjeldab nii suuliselt kui kirjalikult erinevate sümboolite ja kujundite tähendust omas ajas ja tänapäeval;	Kunstilugu IV (ÕV 1 ja 2): Maht: 1 EKAP Aeg: II aasta, I periood Õppemeetod: loeng, vaatlus, arutelu, esitlus, õpimapp. Kunstilugu V	Hindamine: Eristav Hindamisülesanded: Kunstiteose analüüs.

	seostab visuaalse kultuuri ilminguid ühiskondlike ja ajalooliste kontekstidega, seostades seejuures kultuuri arengut ühiskonnas toimuvate arengutega;	Maht: 1 EKAP Aeg: II aasta, II periood Õppemeetod: loeng, vaatlus, arutelu, esitlus. Kunstilugu VI Maht: 1 EKAP Aeg: II aasta, III periood Õppemeetod: loeng, vaatlus, arutelu, esitlus. Religioon - ülevaade erinevatest religioonidest - religioon ja kultuur ühiskonnas - religiooni mõju kunstile - sümbolid. Maht: 1 EKAP Aeg: II aasta, I ja II periood Õppemeetod: loeng, vaatlus, arutelu, esitlus, rollimängud, visandamine, õpimapp.	Hindamine: Eristav Hindamisülesanded: Vabalt valitud vahenditega esitlus ühest käsitletud teemast (essee, lühifilm, animatsioon, graafiline novell, visand vms).
2) tuvastab linnaruumis liikudes erinevate hoonete stiililisi tunnuseid ning seostab neid vastavate ajastute ja ajalooliste protsessidega;	- määrab vaatluse põhjal hoone ehitamise ajastu, arvestades erinevaid stiililisi elemente; - tõlgendab hoone tunnuseid, tuues välja nende tähenduse ajaloolise ja kultuurilise konteksti põhjal;		Hindamine: Eristav Hindamisülesanded: Kunstiteose analüüs
3) selgitab õhtumaise filosoofilise mõtte	nimetab õhtumaise filosoofilise mõtte peamisi arenguetappe;	Filosoofia:	Hindamine: Eristav Hindamisülesanded:

tähtsust tänapäeva kontekstis.	- võrdleb erinevaid filosoofilisi küsimuseasetusi tänapäevaga; - tõlgendab rühmatööna valitud kunsti- või ruuminähtust, kasutades õpitud filosoofilisi käsitlusi.	- filosoofia mõiste ja definitsioonid, filosoofilised mõisted ja sõnavara; - filosoofia valdkonnad (metafüüsika, epistemoloogia, aksioloogia); - filosoofiline mõtlemine, filosoofilised küsimused - lääne filosoofia ajastute kaupa: antiik, keskaeg, varauusaeg, uusaeg, 20. sajand (analüütiline ja kontinentaalfilosoofia); - filosoofia ja kunst ning nende erinevad kokkupuutepunktid (eetika, esteetika) Maht: 1 EKAP Aeg: II aasta, IV periood Lõiming: sotsiaalne, filosoofia II aasta, IV periood Õppemeetodid: Loeng, arutelu, esitlus, analüüs, õpimapp	Vabalt valitud vahenditega esitlus ühest käsitletud teemast (essee, lühifilm, animatsioon, graafiline novell, etlemine, visand vms).
--------------------------------	--	---	--

Mooduli hindamine: moodul hinntakse eristavalt. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine. Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane õpimappile tuginedes oma oskusi, esitleb oma teadmisi esitlusel grupile ja sel perioodil õppetöös osalenud õpetajatele.		Hindamismeetod: kujundav hindamine tööprotsessi jooksul + vaatluspäeviku esitlemine ja praktika tulemuste hindamine mooduli lõpus.
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"

Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Erinevate ülesannete teostus on vastavuses lähteülesandega (ülesanne on täidetud, ent esineb olulisi puudujääke nii sisus kui vormiliselt).	Õpilane omab süsteemseid teadmisi kunstiloos, religioonis ja filosoofias, ent faktiteadmistes, terminoloogias või keelekasutuses esineb ebakorrektsust. Erinevate ülesannete teostus on vastavuses lähteülesandega (ülesanne on täidetud, esineb mittedisulisi eksimusi).	Õpilane kasutab kunstiloo, religiooni ja filosoofia teadmisi eesmärgipäraselt ning loovalt, näeb seoseid erinevate maade, rahvaste ning perioodide vahel, tajub ajaloolise kogemuse kajastumist kaasaja kunstis ja ühiskonnas, valdab terminoloogiat, orienteerub faktides, keelekasutus on korrektne. Erinevate ülesannete teostus on vastavuses lähteülesandega (ülesanne on täidetud vigadeta).
Iseseisev töö: lugemine, kirjalikud tööd ja esitlused		
Õppematerjalid: lisatakse		

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
6.	Peegeldamine: kunst ja ruum	10 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane peegeldab oma suhet kunsti ja kunstiajaloo põhietappide ning stiilidega ning oskab neid teadmisi praktiliselt rakendada ja esitada portfoolios, loomeprojekti või uurimistöös.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
III aasta	3	1,5	1,5		
Peegeldamine: kunst ja ruum	3	Kunstilugu VII 1,5	Kunstilugu VIII 1,5		

Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	60/18 tundi	30/9 tundi	30/9 tundi		
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	1,5/1,5 EKAP	0,5/1 EKAP	1/0,5 EKAP		
IV aasta	7		1,5	1,5	4
Peegeldamine: kunst ja ruum	7		Kunstilugu IX 1,5	Kunstilugu X 0,5 Portfoolio II 1	Uurimus või loovprojekt 3 Portfoolio III 1
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	140/42 tundi		30/9 tundi	30/9 tundi	80/24 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	3/4 EKAP		0/1,5 EKAP	0/1,5 EKAP	3/1 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
mõtestab oma isikliku suhet kunsti, ruumi ja keskkonnaga nii vaataja kui ka loojana;	- kirjeldab ja analüüsib oma kogemust kunstiteoste vaatlemisel ning mõtestab, kuidas ruum ja keskkond tema tajusid ja arusaamu mõjutavad; - analüüsib, kuidas kogetud kunst ja keskkond mõjutavad tema enda loomingulisi valikuid ning toob selle kohta näiteid;	Kunstilugu VII (ÕV 1 ja 2) Maht: 1,5 EKAP Aeg: III aasta, I periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus, arutelu, esitlus, analüüs, praktiline töö Kunstilugu VIII (ÕV 1 ja 2) Maht: 1,5 EKAP Aeg: III aasta, II periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus,	Hindamine: Eristav Hindamisülesanded: - ettekanne - erialane töö - teose analüüsi kirjutamine

		arutelu, esitlus, analüüs, praktiline töö Kunstilugu IX (ÕV 1 ja 2) Maht: 1,5 EKAP Aeg: IV aasta, II periood Lõiming: Kunsti suunal lõimitud Kaasaegse kunsti stuudioga Ruumi suunal lõimitud linna- ja maastikuarhitektuuri ajalooga Õppemeetod: Loeng, vaatlus, arutelu, esitlus, analüüs, praktiline töö Kunstilugu X (ÕV 1 ja 2) Maht: 0,5 EKAP Aeg: IV aasta, III periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus, arutelu, esitlus, analüüs, praktiline töö	
nimetab kunstiajaloo põhietappe, kunstistiile ja voole;	- selgitab visuaalkultuuri mitmekesisust Eesti ja maailma tähtteoste najal kui ajaloolist ja tänapäevast eneseväljendust, kasutades asjakohast põhisoovavara; - kasutab oma teadmisi kunstistiilidest ja neile iseloomulikest võtetest, põhjendades oma valikuid ja kasutades erialast soovavara;		
esitab ühtseks tervikuks vormistatud portfoolio;	koondab ja korrastab kavandid ning lähtematerjalid, kasutades sobivaid töövahendeid, tarkvara ja tehnoloogiaid;	Portfoolio II: - olemasoleva portfoolio analüüs - portfoolio täiendamine - tööde valimine ja vormistamine	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside Hindamisülesanded:

	• koondab ja korrastab õpingute jooksul tehtud portfoolio; • vormistab portfoolio, kasutades sobivaid töövahendeid ja tehnoloogiaid; • esitleb portfooliot suuliselt selgelt ja struktureeritult, põhjendades oma valikuid; • seostab portfoolio sisu õpingute jooksul omandatud teadmiste, oskuste ja isikliku arenguga;	• keelekasutus • esitlemine • Maht: 2 EKAP Aeg: IV aasta, III - IV periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus, arutelu, esitlus, analüüs, praktiline töö, mentorlus, esitlemine	Hindamisülesanded: • õpingutel omandatud oskuste demonstratsioon portfoolio esitlemise kaudu • eneseanalüüs portfooliote tuginedes Hindamise eelduseks on portfoolio esitlemine hindamiskomisjonile
• teostab uurimistöö või loomeprojekti, kasutades asjakohaseid meetodeid ning põhjendades oma valikuid uurimisküsimustest lähtuvalt.	• püstitab uurimisteema ja uurimisküsimused, põhjendades uurimuse eesmärki ning valides sobiva uurimismeetodi; • väljendab oma uurimistulemusi algupäraselt, objektiivselt ja süsteemselt, arvestades, et need oleksid tõendatavad, mõtestatud ja selgitatud; • vormistab uurimistöö või loomeprojekti lähtudes juhendist; • esitleb oma uurimust või loomeprojekti suuliselt arusaadavalt ja struktureeritult, põhjendades tehtud valikuid.	Uurimus või loovprojekt: • ühiskonna jaoks olulised kunsti ja ruumiloo teemad ja küsimused • uurimuse metoodika • loovprojekti kavandamine • allikakriitilisus • kirjaliku töö vormistamine • loomeprojekti vormistamine • esitlemine Maht: 3 EKAP Aeg: IV aasta, IV periood Õppemeetod: mentorlus, uurimus, praktiline töö, esitlemine	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: • õpingutel omandatud oskuste demonstratsioon uurimuse või loovprojekti esitlemise kaudu Hindamise eelduseks on uurimuse või loovprojekti esitlemine hindamiskomisjonile

Mooduli hindamine: moodul hinntakse eristavalt. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine (20% lõpphindest) ja mooduli lõpus esitletud portfoolio (40% lõpphindest) ja uurimus või loovtöö (40% lõpphindest)	Hindamismeetod: kujundav hindamine tööprotsessi jooksul + portfoolio ja uurimistöö või loomeprojekti hindamine mooduli lõpus.
---	--

Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane portfooliole ja uurimusele või loovtööle tuginedes oma oskusi ja teadmisi komisjonile.		
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Erinevate ülesannete teostus on vastavuses lähteülesandega (ülesanne on täidetud, ent esineb olulisi puudujääke nii sisus kui vormiliselt). Õpilase arengus ei ole toimunud soovitud edasiminekut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel või ületavad lävendit. keelekasutuses esineb ebakorrektsust. Tööd on õigeaegselt esitatud. Suurem osa töödest on rahuldava või hea kunstilise ja tehnilise kvaliteediga. Vormistus ja väljapanek on korrektsed ning vastavad kokkulepitud vormistusnõuetele. Õpilase arengus on märgata edasiminekut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid ületades lävendit. Suurem osa töödest on hea või väga hea kunstilise ja/või tehnilise kvaliteediga. Vormistus ja väljapanek on korrektsed ning vastavad kokkulepitud vormistusnõuetele. Õpilase areng on märgatav, õpilane on pühendunud õpitavas valdkonnas õppimisele ja tegutsemisele.
Iseseisev töö: uurimustöö või loovprojekti teostamine, aja- ja tegevusplaani teostamine, erialase kirjanduse lugemine		
Õppematerjalid: täieneb		

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
7.	Loometegevuse ettevõtlusprojekti kavandamine ja elluviimine	6 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab kestliku ettevõtluse ja loomemajanduse põhiprintsiipe, arendab ettevõtlikku mõtteviisi ning kavandab ja viib ellu loomeettevõtluse projekti.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
III aasta	6, sh praktika 3				6, sh praktika 3
Loometegevuse ettevõtlusprojekti kavandamine ja elluviimine (praktika)	6				Majandus 1 Ettevõtlus 2 Ettevõtluspraktika 3
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	120/36 tundi (sh praktika 60/18)				120/36 tundi (sh praktika 60/18)
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	5/1 EKAP, sh praktika 3 EKAP				5/1 EKAP, sh praktika 3 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg. Õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) eristab erinevaid majandusmudeleid;	• selgitab, mis on lineaarne majandusmudel ja mis on ringmajanduse mudel; • toob näiteid majandusmudelite rakendamisest;	Majandus: • lineaarse majanduse mudelid • Rringse majanduse mudelid • majandusmudelite mõju ühiskonnale ja keskkonnale • loomemajandus • ettevõtluse olemus, majanduskeskkonna	Eristav hindamine Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, arutelu meeskonnas Hindamisülesanded: • lineaarse ja ringse majandusmudeli võrdlused

	• selgitab loomemajanduse rolli ja toob näiteid oma kodukohast, Eestist ja maailmast; • võrdleb antud majandusmodelite mõju ühiskonnale ja keskkonnale, hinnates nende jätkusuutlikkust;	toimimise põhimõtted • aus majandus, eetilised ja sotsiaalsed aspektid majadnuses. Maht: 1 EKAP: Aeg: III aasta IV periood Õppemeetod: loeng, esitlus, arutelu, refleksioon, rühmatöö, külastus.	• majandusmodelite skeemid või visualiseeringud • valitud vormis (animatsioon, mudel, infograafika, etlemine, esitlus, lühifilm vms) esitlus ühel alateemal. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus ja teema omandamise demonstratsioon vabas vormis esitlus kaudud.
2) kavandab loometegevusel põhineva ettevõtlusprojekti;	• kavandab loometegevusest lähtuva ettevõtlusidee, mis põhineb sihtgrupi vajadustel ja turu võimalustel; • kogub asjakohast tagasisidet oma projekti kavandamiseks ja täiustamiseks; • koostab lihtsa äriplaani või tegevuskava;	Ettevõtlus (ÕV 2, 3 ja 4) • ettevõtluse vormid ja põhimõtted • ettevõtlusega seotud protsessid • sihtrühm, klient, kasutaja ja persoona • toote või teenuse kavandamine • ärimudelitahvel (Osterwalder) • turundus • bränding • hind ja hinnastrateegia, hinnakujundus, maksundus • toote või teenuse arendamine • disainmõtlemine toodete ja teenuste arendamisel • prototüübi loomine • prototüübi testimine • prototüübi arendamine testimisest ja tagasisidest lähtuvalt • toote või teenuse esitlemine kliendile • loomeettevõtlusega alustamine • autoriõigused. Maht: 2 EKAP:	Eristav hindamine Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, arutelu meeskonnas Hindamisülesanded: • tiimi loomine • rollide jagamine meeskonnas • ettevõtlusprojekti tegevuskava • toote või teenuse kavand • persoona • hinnakujundus • toote või teenuse prototüübi esitlemine • meeskonnatöö refleksioon Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus ja teema omandamise demonstratsioon tiimiesitluste ning tiimirefleksiooni käigus.

		Aeg: III aasta IV periood Lõiming: Hea ruum III, Ruumiprojekt II Õppemeetod: tiimicoachimine, TOY meetod, miniloeng, esitlus, arutelu, refleksioon, meeskonnatöö, külastus, õpileping, tiimileping, persoona loomine, disainmõtlemine, liftikõne, praktiline töö.	
3) töötab koos kaasõpilastega välja loometegevusel põhineva ettevõtlusprojekti;	1) töötab koos meeskonnaga välja loometegevusel põhineva ettevõtlusprojekti või loova äriidee prototüübi; 2) esitleb valminud prototüüpi kaasõpilastele selgelt ja arusaadavalt; 3) täiustab prototüüpi õpilastelt ja õpetajatelt saadud tagasiside põhjal; 4) esitleb prototüüpi sihtgrupile või kliendile;		
4) analüüsib oma tugevusi ja arenguvõimalusi loomeettevõtluses;	5) kirjeldab ellu viidud loometegevusel põhineva ettevõtlusprojekti etappe ja oma rolli nendes; 6) analüüsib oma rolli loomeettevõtlusega seotud meeskonnatöös; 7) tuvastab enda ja meeskonna tugevused ning nõrkused ettevõtlusprojekti kavandamisel ja elluviimisel, tuues konkreetseid näiteid; 8) hindab oma oskusi ja teadmisi loomeettevõtlusega alustamiseks;		
teostab praktilisel loometegevusel põhineva ettevõtlusprojekti.	tutvub loomemajanduse valdkonna ettevõtte tööga ning otsib oma	Ettevõtluspraktika: loomeettevõtete tegevuse kaardistus nii Eestis kui maailmas	Eristav hindamine Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside.

	loomeideega sobiva kliendi või ettevõtte; • viib erialases keskkonnas ellu loometegevusel põhineva ettevõtlusprojekti, kinnistades loomeettevõtluse alaseid teadmisi ja oskusi; • arutleb juhendajaga praktikapartneri või erialase keskkonna töökultuuri üle, selgitades oma vajadusi ja kohanemisvõimalusi; • kasutab praktikapäevikut tegevuste dokumenteerimiseks ning analüüsib oma õpikogemust, hinnates ettevõtlusprojekti esitlemisel oma eesmärkide saavutatust.	• loomettevõtete külastus (Tartu Loomemajanduskeskus jt) • suhtlus kliendiga • toote või teenuse prototüübi valmistamine. Maht: 3 EKAP: Aeg: III aasta IV periood Õppemeetod: tiimicoachimine, arutelu, refleksioon, külastus, esitlus, praktikapäevik, praktiline töö.	Hindamisülesanded: Praktikat hinnatakse praktikapäeviku ja valmis toote või teenuse esitlemise põhjal Praktikapäevik sisaldab: • loomeettevõtete kaardistuse tulemused • kliendisuhtluse kirjeldamine • kliendi tagasiside fikseerimine • toote või teenuse valmistamise tööetappide kirjeldus ja ülevaade • õpikogemuse analüüs.
--	--	--	--

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli erinevate teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamise, tulemuse esitlemine ning vormistamine praktikapäevikusse vastavalt kokkulepitud nõuetele. Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane oma oskusi grupile ja sel perioodil õppetöös osalenud õpetajatele.	Hindamismeetod: Perioodi lõpus hinnatakse esitluste käigus kõiki selle perioodi teemade ülesanded. Hindamisel esitleb iga õpilane oma ettevõtlusprojekti tulemust ja praktika käiku grupile ja sel perioodil osalenud õpetajatele, kes annavad ühiselt tagasisidet iga õpilasele individuaalselt. Hinnatakse: • ülesandepüstitusest kinnipidamist • tööde õigeaegset sooritust • õpilase individuaalset arengut • tööd meeskonnas
--	---

		• osalemist hindamisarutelul • praktikapäeviku täitmist.
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Ettevõtlusprojekt on sooritatud vastavalt ülesandepüstistustele, kuid sisus esineb puudujääke Õpilase arengus ei ole toimunud soovitud edasiminekut. Ülesanded on esitatud hiline misega. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist, kuid ei anna edasi õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel või ületavad lävendi. Ettevõtlusprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega. Projekti sisu esineb mõningaid eksimusi. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Õpilase arengus on märgata edasiminekut. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist ja näitab õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid ületades lävendi. Ettevõtlusprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega ja teostamisel on läbitud kõik käsitletud teemad. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist ülevaatlikult. Õpilase arengus on märgata süvenemist teemadesse ja suurt edasiminekut.
Iseseisev töö: Töö õppematerjalidega, töö meeskondlikes teemakohastes projektides.		
Õppematerjalid: Raamatud: V. Papanek (2023). Disain tegelikule maailmale "https://www.artun.ee/et/disain-tegelikule-maailmale/ E. Manzini (2019). Disain, kui kõik disainivad. Sisese juhatus sotsiaalselt innovatsiooni edendavasse disaini https://www.artun.ee/et/ezio-manzini-disain-kui-koik-disainivad-sisese-juhatus-sotsiaalselt-innovatsiooni-edendavasse-disaini/ A. Vihalem (2008). Turunduse alused P. Kotler (2007). Kotleri turundus A. Kuusik jt (2011). Teadlik turundus H. Moora, K. Kikk, Evelin Urbel-Piirsalu, K. Öunapuu (2013). Rohelise kontori käsiraamat J. Teder, A. Piispea (2023). Ettevõtlusest ettevõtluseni Käsiraamatud ja lingid: Loengusari: Millal on disain? https://www.etdm.ee/kogud/loengusari-millal-on-disain Disainikeskus: https://disainikeskus.ee/et J. Partanen. TOY-metoodika käsiraamat S. Truuts (2023). Ettevõtlusõppe harjutuste kogumik https://ettevotlusope.edu.ee/wp-content/uploads/2023/10/Ettevotlusope-praktilised-harjutused-Sirle-Truuts.pdf Link: Disainmõtlemine haridusvaldkonnas https://www.tartukunstikool.ee/et/kasulikud-materjalid Link: www.bestmarketing.ee		

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
8.	Koostööoskuste ja erialase identiteedi arendamine	11 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õppija arendab enesejuhtimist, kujundab ja mõtestab oma erialast identiteeti ning kavandab ja kohandab arengueesmärges, tegutsedes teadlikult nii iseseisvalt kui meeskonnas.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
II aasta	4	1 Koostöö ja eneseareng	1 Koostöö ja eneseareng	1 Koostöö ja eneseareng	1 Koostöö ja eneseareng
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	80/24 tundi	20/6 tundi	20/6 tundi	20/6 tundi	20/6 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	4/0 EKAP	1/0 EKAP	1/0 EKAP	1/0 EKAP	1/0 EKAP
III aasta	4	1 Koostöö kogukonnas	1 Koostöö kogukonnas	1 Koostöö ja meeskond	1 Koostöö ja meeskond
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	80/24 tundi	20/6 tundi	20/6 tundi	20/6 tundi	20/6 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	4/0 EKAP	1/0 EKAP	1/0 EKAP	1/0 EKAP	1/0 EKAP
IV aasta	3		1 Erialane identiteet	1 Erialane identiteet	1 Erialane identiteet
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund	60/18 tundi		20/6 tundi	20/6 tundi	20/6 tundi

(1 EKAP=26 t = 20+6)					
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKA	3/0 EKAP		1/0 EKAP	1/0 EKAP	1/0 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) arendab oma valmisolekut tööks ja õppimiseks, kasutades erinevaid õpistrateegiaid, varasemaid teadmisi ja kogemusi ning kohandades tegevust vastavalt olukorrale ja isiklikele võimetele;	1.1 püstitab selged ja saavutatavad eesmärgid, arvestades varasemaid teadmisi, oskusi ning isiklike võimeid ja piire; 1.2 on teadlik enda ja teiste tunnetest ja nende mõjust enda ja teiste käitumisele; 1.3 viib ellu kavandatud tegevused, kasutades tõhusaid õpistrateegiaid ja töövõtteid igapäevastes tegevustes ja õppeülesannetes ning kasutades aega ja vahendeid sihipäraselt; 1.4 analüüsib oma tegevuste mõju ja arengut, tuues välja tugevused ja arenguvajadused; 1.5 kohandab eesmäärke ja tegevusi saadud tagasiside ning muutuvate olude põhjal;	Koostöö ja eneseareng : • eneseanalüüs, reflekteerimine • varasema õpikogemuse analüüs • õpistrateegiate kasutamine • eesmärgistamise harjutamine • iseenda tunnete mõistmine • Suhted • Mis annab elule tähenduse? • Enesehinnang, enesekaastunne, eneseusk • arenguvajaduste kaardistamine • eneseabi, tehnikad ja oskus abi küsida • õpileping ehk kokkulepped iseendaga • dialoogioskus • osalus Maht ja aeg: 4 EKAP läbi II aasta I - IV periood Õppemeetodid: tiimicoachimine, mentorlus, õppekäik, miniloeng, arutelu dialoogiring, rühmatöö, õpileping. Lõiming: Hea ruum I ja II.	Hindamine: mitteeristav. Õpilane analüüsib suuliselt oma meeskonnas iga perioodi lõpus püstitatud ja saavutatud eesmäärke. Õpimapp, portfoolio, õpileping.
2) haldab teadlikult oma ressursse, võttes	2.1 planeerib ja jälgib oma aega, oskusi ja rahalisi vahendeid eesmärkide täitmiseks; 2.2 hindab oma otsuste ja tegevuste mõju enda arengule ja tulemustele;	Koostöö kogukonnas: • ajaplaneerimise tehnikad • prokrastineerimine • nutimaailma mõju	Hindamine: mitteeristav. Õpimapp, portfoolio, õpileping, tiimileping.

vastutuse oma otsuste eest;	2.3 kohandab ressursikasutust ja tegevusplaane vastavalt muutuvatele olukordadele; 2.4 põhjendab tehtud otsuseid, lähtudes seatud prioriteetidest; 2.5 kasutab tagasisidet oma ressursikasutuse oskuste täiustamiseks;	• enda ja kooli õppevahendite/materjalide säästlik kasutamine, taaskasutamine • dialoogioskus Maht ja aeg: 2 EKAP III aasta I ja II perioodil Õppemeetodid: tiimicoachimine, mentorlus, õppekäik, miniloeng, arutelu dialoogiring, rühmatöö, õpileping	
3) tegutseb koostöiselt meeskonnas erialaste- ja muude õpiülesannete täitmisel;	3.1 analüüsib õppetöös toimuvaid meeskondlikke ja koostöiseid tegevusi; 3.2 kuulab ja suhtleb selgelt, küsides infot, jagades tagasisidet ning arvestades teiste seisukohtade ja tunnetega; 3.3 kohandab oma tegevust ja panust meeskonna eesmärkide, tagasiside ja muutuvate olukordade põhjal; 3.4 kohandab oma panust, arvestades tagasiside ja emotsioonide juhtimisega ning oma isiklike ja meeskonna ressurssidega;	Koostöö ja meeskond: 8) kuulamisoskus 9) dialoogioskus 10) emotsioonid tiimis ja nendega toimetulek 11) tagasiside saamine ja andmine 12) hakkamasaamine muutustega (iseenda areng, keskkonna muutus, tiimis toimuvad muutused) 13) tiimi õppemeetodite tutvustamine, meeskonna ehitamine • millised on kunsti- ja • arhitektuurivaldkonna • erialad? Millised on seotud erialad? • miks on ruumiteadmised olulised igal erialal? • arenguveestlused ja oma tuleviku mõtestamine. Maht ja aeg: 2 EKAP III aasta III ja IV periood Õppemeetodid: tiimicoachimine, mentorlus, õppekäik, miniloeng, arutelu dialoogiring, rühmatöö, õpileping, arenguveestlus.	Hindamine: mitteeristav. Õpimapp, portfoolio, õpileping, tiimileping.

4) kujundab teadlikult oma erialast identiteeti, teadvustades enda tugevusi ja rolli disaini-, kunsti- ja ruumivaldkonnas.	4.1 analüüsib oma tugevusi, oskusi ja huvisid ning seob need oma professionaalse arenguga; 4.2 kirjeldab oma rolli ja võimalusi valdkondlikes tegevustes; 4.3 arendab õppetöös läbivalt oma erialast portfooliot, mis peegeldab tema oskusi, isikupära ja erialast identiteeti; 4.4 esitleb ennast ja oma töid teadlikult, põhjendades tehtud valikuid ja sõnastades edasised arengusammud.	Erialane identiteet: • erialane motivatsioon • erinevad portfoolio platvormid • portfoolio loomise alused • iseenda isikupära leidmine • esitlus kogemuse saamine • kooliväline tegevus loomevaldkonnas • dialoogioskus • tööturg ja ettevõtlus loomemajanduse valdkonnas • karjääri planeerimine Maht ja aeg: 3 EKAP IV aasta II - IV periood Lõiming: Hea ruum IV, II periood Õppemeetodid: tiimicoachimine, mentorlus, õppekäik, miniloeng, arutelu dialoogiring, rühmatöö, õpileping.	Hindamine: mitteeristav. Õpimapp, portfoolio.
---	---	---	--

Mooduli hindamine: moodul hinnatakse mitteeristavalt. Mooduli erinevates teemades sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega hulk praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt, nii individuaalselt kui ka meeskonnas. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on osalemine tiimicoachimises, meeskonnatöös, eneseanalüüsi esitamine õpimapis ja portfoolios.	Hindamismeetod: Iga perioodi lõpus toimub meeskondlik arutelu, kus ühiselt hinnatakse perioodi teemade omandamist; õpilane dokumenteerib oma arengu õpimapis ja portfoolios ning hindamisel esitleb iga õpilane auditoorselt oma arengumappi gruppidele ja sel perioodil osalenud õpetajatele, kes annavad talle ühiselt individuaalset tagasisidet. Hinnatakse: • ülesandepüstitusest kinnipidamist • tööde õigeaegset sooritust • õpilase aktiivsust 3) kokkulepitud nõuetele vastavat vormistust 4) osalemist hindamisarutelul.
---	--

Õppematerjalid:

Mooduli õpetajate poolt koostatud õppematerjalid

Dialoogi pidamine: https://kogu.ee/wp-content/uploads/2024/03/Dialoogi-Pidamine-kogukonnaga_juhendmaterjal.pdf

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
9.	Praktika	16 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane rakendab omandatud teadmisi ja oskusi loomemajanduse valdkonnaga seotud praktikakeskkonnas, milleks võib olla ettevõtte, avaliku sektori organisatsioon, kogukond, sotsiaalne ettevõtte või muu loominguline kooslus, reflekteerib oma tegevusi, arvestab praktikapartneri tagasisidega ning analüüsib oma valmisolekut erialaseks tegevuseks.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
IV aasta	16 praktika	15 praktika	1 praktika		
Praktika	16	15 Praktika	1 Praktikaseminar		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	404/12 tundi (praktika)	384/6 tundi (praktika)	20/6 tundi (praktika)		
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	16/0 EKAP, sh praktika 16 EKAP	15/0 EKAP, sh praktika 15 EKAP	1/0 EKAP, sh praktika 1 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) planeerib enda praktika eesmärgid ja tööülesanded vastavalt praktikakohale;	- tutvub praktikajuhendiga ja praktikakorraldust reguleerivate dokumentidega; - otsib iseseisvalt või juhendamisel praktikapartnereid ja võimalusi valdkonnas; - püstitab endale isikliku praktikaülesande konkreetseks praktikaks, lähtudes praktikakoha võimalustest, projektidest ja enda huvidest ning arenguvajadustest;	Praktika II (ÕV 1 - 5): - praktika eesmärgistamine - praktikavõimalused ja erialane võrgustik - praktikaleping - praktikapäevik - portfoolio - suhtlus töökohal - digitaalne suhtlus - töökultuur - isiklik tegevusplaan. Maht: 15 EKAP Aeg: IV aasta, I periood Õppemeetod: arutelu, tiimiarutelu, mentorlus, vaatlus, külastus, portfoolio, praktikapäevik.	Hindamine: mitteeristav. Õpilane analüüsib mooduli lõpus suuliselt praktikaseminaril oma praktikakogemust ja esitleb oma praktikateekonda. Hindamisülesanded: - ettevalmistus praktikaks ja koostöö mentori või tiimicachiga - erialase võrgustiku kaardistamine - praktikapäeviku täitmine - praktikaettevõtte tagasiside - oma õpikogemuse esitlemine praktik seminaril.
2) koostab praktikale kandideerimiseks vajalikud dokumendid ja portfoolio;	- kirjeldab juhendamisel oma oskused ja teadmised praktikapartnerile esitamiseks; - koostab juhendamisel praktikakoha ootustele vastavad korrektsed dokumendi ja portfoolio; - kasutab suhtluses korrektset eesti keelt; - kasutab suhtluskanalitena kokkulepitud viise, -tehnoloogiat ja seadmeid;		Hindamise eelduseks on oskuste demonstreerimine ja õpikogemuse analüüsimine praktikaseminaril.
3) mõistab praktikapartneri	tutvub praktikapartneri töökorralduse, -kultuuri- ja		

üldist toimimist, töökorraldust ja märkab oma erialaga seotud ülesandeid ning võimalusi;	juhendmaterjalidega ettevõttepoolisel juhendamisel; • selgitab praktikapartneri töökorraldust ning kirjeldab erialaga seotud lahendusi ja võimalusi praktikakeskkonnas;		
4) töötab juhendamisel praktikakeskkonnas meeskonnaliikmena; teostades õpitava erialaga seotud tööülesandeid;	• osaleb praktikapartneri töös meeskonnaliikmena, järgides praktikapartneri töökorraldust; • analüüsib oma tööülesandeid ohutuse vaatenurgast ning osaleb aktiivselt tööohutusalases juhendamises; • arutleb juhendajaga praktikapartneri töökultuuri üle, selgitades oma vajadusi ja võimalusi sellega kohanemisel;		
5) reflekteerib oma isiklikku arengut ja erialaste oskuste ning teadmiste arengut.	• kasutab talle sobivat praktikapäeviku vormi; • kajastab tehtud töid, igapäevaseid tööülesandeid, tehes regulaarseid kokkuvõtteid kogu praktika jooksul; • paneb kirja oma tööaja ja -ülesanded vähemalt kord nädalas; • analüüsib õpikogemust igal sissekandel ja	Praktikaseminar (ÕV 3-5): • praktikapäevik • eneseanalüüs • erialane võrgustik • portfoolio • kogemuse esitlemine. Maht: 1 EKAP Aeg: IV aasta, II periood Õppemeetod: esitlus, tiimiarutelu, mentorlus, vaatlus, külastus, portfoolio, praktikapäevik.	

	hindab oma eesmärkide saavutatust; • reflekteerib isiklikku ja erialast arengut, võrreldes seatud ja saavutatud eesmäärke, väljendades ennast selgelt eesti keeles; • rakendab digioskusi praktika formaalsel ja sisulisel kajastamisel.		
--	---	--	--

Mooduli hindamine: moodul hinnatakse mitteeristavalt. Mooduli hindamine: moodul hinnatakse mitteeristavalt. Praktika on arvestatud kui õpilane esitab nõuetekohased ja täidetud praktikadokumentid (leping, päevik, aruanne) ning osalenud on praktikaseminaris. Praktikapäevikule tuginedes analüüsib õpilane oma õpikogemust ja demonstreerib praktika eesmärkide saavutamist ning omandatud oskusi. Hindamise aluseks on praktikadokumentide esitamine ja praktikaseminaril osalemine.	Hindamismeetod: Mooduli käigus täidab õpilane vastavad ülesanded. Mooduli lõpus toimub praktikaseminar, kus tagasisidestatakse praktikal omandatud oskusi; õpilane dokumenteerib oma arengu praktikapäevikus ja seminaril esitleb iga õpilane auditoorselt oma kogemust ja oskusi grupele, kajastab ettevõttepoolse praktikajuhendaja tagasisidet, kes võimalusel osaleb seminaril. Koolipoolne praktikajuhendaja, erialaõpetajatest koosnev komisjon ning grupi õpilased annavad ühiselt individuaalset tagasisidet. Mooduli hinde koondab praktika eest vastutav õpetaja. Hinnatakse: • praktika eesmärgistamist • praktikaks ettevalmistust • praktikadokumentide vormistamist kokkulepitud nõuetele • praktikapäeviku täitmist kogu praktika jooksul • praktikakogemuse esitlemist praktikaseminaril • õpikogemuse analüüsi ja selle esitamist praktikaseminaril
---	--

	• praktikal omandatud või viimisteltud oskuste demonstratsiooni praktikaseminaril esitlusel • ettevõttepoolse juhendaja tagasisidet • osalemist praktikaseminari aruteludes, kaasõpilaste tagasisisdestamist.
Õppematerjalid: Praktikakavad, õpilase praktikapäevik ja -aruanne, ettevõttepoolse juhendaja hinnang, praktika juhendid siis kui minnakse ettevõttesse ja siis kui luuakse ise ettevõtet, TK ettevõttepraktika koondaruanded: Drive https://tartukunstikool.ee/et/oppetoo/praktika Tartu Kunstikooli praktikaseminaride varasemad salvestused	

II/a) Valitavad põhiõpingute moodulid KUNSTI suunal

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
10.	Kogukondliku kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)	17 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane kavandab ja teostab kunstiprojekte, mõtestades kunstniku või ruumilooja rolli kogukonnas, kasutades selleks erinevaid materjale, vahendeid ja tehnikaid.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
II aasta	17, sh praktika 3	3,5	3,5	3,5	6,5, sh praktika 3
Kogukondliku kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)	14	3,5 Materjaliõpetus 1,5 Stuudio III 1,5 KU portfoolio 0,5	3,5 Digistuudio I 1,5 Stuudio III 2	3,5 Kunstiprojekt I 1 Stuudio III 2,5	3,5 Kunstiprojekt I 2 Stuudio III 1,5
Kogukondliku kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund) (praktika)	3				Kogukondlik praktika 3
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	340/102 tundi (sh praktika 60/18)	70/21 tundi	70/21 tundi	70/21 tundi	130/39 tundi (sh praktika 60/18)
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	17/0 EKAP, sh praktika 3 EKAP	3,5/0 EKAP	3,5/0 EKAP	3,5/0 EKAP	6,5/0 EKAP, sh praktika 3 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg. Õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
tunneb materjale ja vahendeid, mida kasutada loomingulise väljenduse eesmärgil:	- valib oma loomingulise väljenduse jaoks sobivad materjalid; - kasutab oma teose loomiseks vajalikke tehnilisi ja käelisi oskusi; - õpib tööriistade ja töövõtete kasutamist, arvestades ohutustehnikat; - hindab oma töös kasutatavate materjalide ja -vahendite lahendusi kestlikkuse vaatepunktist;	Materjaliõpetus (ÕV 1 ja 2) tasapinnalised kujutamise- ja väljendusvahendid: grafiit, süsi, markerid, värvid kui materjal; erinevad aluspinnad ja paberid ning nende omadused ruumilised ja vormimaterjalid: modelleerimisvahendid ja -materjalid; konstruktiivsed ja eksperimentaalsed materjalid vormi ja ruumi loomiseks materjalide omadused ja käitumine: materjalide füüsikalised ja keemilised omadused, sobivus ja vastastikune toimimine töövõtted: materjalipõhised tehnilised ja käelised oskused tasapinnal ja ruumis. eksperimentaalsus ja materjalikatsetused: alternatiivsed, taaskasutus- ja segamaterjalid loomingulise idee teostamisel tööohutus ja töökorraldus: töövahendite ja -võtete ohutu kasutamine, töövahendite hooldus ja töökoha ergonoomika kestlik materjalikasutus: materjalide ja vahendite valik ning kasutus keskkonna- ja kestlikkuse vaatepunktist. Maht: 1,5 EKAP Aeg: II aasta, I periood Õppemeetod: miniloeng, praktiline töö, labor, materjaliproovid, esitlus, vaatlus, külastus, õpimapp.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: - Õpimapp, mis sisaldab alateemade käsitlusi vastavalt nõuetele (N. materjalinäidised, vaatluste tulemused, töövahendite hoolduse juhendid) - Materjalide kasutamise oskuste demonstreerimine läbi tööde/katsetuste väljapaneku ja/või õpimapi. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja õpimapis.

katsetab kunstiprojektides erinevate materjalide ja – tehnikatega;	- kasutab oma loomingulise väljenduse jaoks sobivaid materjale ja -tehnikaid; - reflekteerib katsetamise tulemusi, selgitades, mida õppis ja kuidas see mõjutas tema isikupärast väljendust;	Digistuudio I: Fotograafia: põhimõisted, fotožanrid, kaamera- ja filmitüübid; kaamera seadistamine; fotostuudio ülespanek ja ohutu kasutamine; valgusskeem; kompositsioon fotograafias; digilabor Digikunst: animatsioon, digimaal. Maht: 1,5 EKAP Aeg: II aasta, II periood Õppemeetodid: Loeng, praktiline töö, analüüs, arutelu, individuaalne juhendamine. Stuudio III (ÕV 1, 2): - tehnilised nipid kunstniku oskuste omandamisel - inimese proportsioonid - vormide ja ruumi kasutus - klassikaliste tehnikate ja digitaalsete võimaluste integreerimine	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Kaamera seadistamine, foto komponeerimise ülesanded, tehnilised ülesanded fotostuudios, digitöötamise ülesanded. Tundides toimub individuaalne tagasisidestamine ehk kujundav hindamine. Digikunsti tehnikad ja nende katsetamine vastavalt tunnis antud lühiülesannetele. Tööde koondamine portfooliosse. Iga perioodi lõpus toimub praktiliste, juhendatud ja iseseisvate tööde väljapaneku esitlus ja avalik hindamine ning arutelu perioodi õpetajatega. Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: koostavad perioodi õpetajad ühiselt iga perioodi alguseks.
--	---	---	--

		• joonistamise põhielemendid: joon, pind, tekstuur ja kujutamistehnikad, teoreetilised ja praktilised algteadmised lineaar-perspektiivist, konstruktiivsest ülesehitusest ja proportsioonidest ning nende rakendamisest kujutamises, pildi pinna kompositsiooniline ülesehitus, rütm ja kontrast • maalimine ja värvusõpetus: värvid teoorias ja praktikas, põhivärvid, värvide segamine, puhtad värvid ja varjundid, värviring, kontrastid teoorias ja praktikas, toonid, hele-tume, külm-soe, täiendav kontrast, samaaegne kontrast, küllastumise kontrast, laienduse kontrast, proportsionaalne kontrast, - monokroomne maal. ühetoonilise alusmaali loomine, alusjoonistuse, kompositsiooni ja valguse/varju ülesehitamine, kasutades klassikalist alusmaali, polükroomse maal värvitoonide segamine, kiht-kihilt maalimine, tervikliku harmoonilise värvikompositsiooni loomine, kujutise analüüs ja proportsioonide autentne hindamine, realismitruu illusiooni tekitamine lõuendil/alusel • autoripositsiooni ja isiklik käekiri. Maht: 7,5 EKAP Aeg: II aasta, I - IV periood Õppemeetodid: praktiline töö stuudios, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs rühmas, väljapanek, mininäitus, portfoolio.	Iga perioodi lõpus toimub praktiliste, juhendatud ja iseseisvate tööde väljapaneku esitlus ja avalik hindamine ning arutelu perioodi õpetajatega. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, kunstniku praktiliste oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja nende koondamine portfooliosse.
--	--	--	---

• kasutab aruteludes ja koostöös dialoogioskusi;	1) kuulab kaaslasi aktiivselt ja katkestamata ning reageerib asjakohaselt nende mõtetele; 2) väljendab oma arvamust selgelt ja arusaadavalt, kasutades sobivaid argumente ja vajadusel toetudes usaldusväärsetele allikatele; 3) käitub aruteludes lugupidavalt ja emotsionaalselt teadlikult, arvestades teiste osapoolte tunnete ja seisukohtadega;	Kunstiprojekt I (ÕV 3, 4 ja 6): • antropoloogiline vaatlus • kunstniku roll • kunstniku eetika • projekti kavandamine • kavandamise tehnikad • projekti haldamine • kunstnik ja kestlikkus Maht: 3 EKAP Aeg: II aasta, III - IV periood Õppemeetodid: osalusvaatlus, mitteosalusvaatlus, varjatud vaatlus, empaatiakaart, kaardistamine, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, õpimapp, vaatluspäevik, projektiplaan, ajajoon, rollikaardid, lähteülesande analüüs, suhtlus koostööpartneritega, dialoogiring, koostööne õppimine, projektõpe, portfoolio.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: osalemine dialoogiringides ja aruteludes vaatluspäevik õpimapp koos kavanditega projekti plaan projekti individuaalne või meeskondlik esitamine lühiülesanded koondatuna õpimappi Perioodi lõpus esitleb õpilane oma projektiplaani, õpimappi koos kavanditega ja vaatluspäevikut perioodi õpetajatele ja kaasõpilastele.
• kavandab üksi või kaaslasega kogukondliku kunstiprojekti;	• kirjeldab kunstniku mõju ja rolli erinevates kogukondades; • kavandab üksi või kaaslastega kogukonna jaoks kunstilise projekti või projektid; • valib üksi või kaaslastega projektiks vajalikud materjalid ja tehnikad; • põhjendab oma loominguilisi valikuid ja nende mõju kestlikkuse vaatepunktist;		
• alustab oma loominguilise portfoolio koostamist;	• alustab oma loominguilise portfoolio koostamist; • tutvub portfoolio arendamiseks sobivate keskkondadega;	KU portfoolio I: • olemasoleva portfoolio analüüs • portfoolio täiendamine • erialaste töödega • tööprotsessi vormistamine portfooliosse • keelekasutus	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu, portfoolio esitlus Hindamisülesanded:

	• kasutab portfooliot kui töövahendit edasiste eesmärkide seadmiseks; • näitab tehniliste oskuste arengut oma kunstiprojekti jäädvustamise kaudu; • esitleb alustatud portfooliot;	• esitlemine Maht: 0,5 EKAP Aeg: II aasta, I periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus, arutelu, esitlus, analüüs, praktiline töö, mentorlus, esitlemine	Hindamisülesanded: • portfoolio koostamine • portfoolio peab kajastama kõiki mooduli teemasid • portfoolios on kasutatud korrektset eesti keelt ja/või võõrkeelt, kui see on põhjendatud Hindamise eelduseks on alustatud portfoolio esitlemine ja arutelu
• teostab praktikas konkreetse kogukondliku kunstiprojekti dokumenteerides tegevused praktikapäevikus.	• tutvub kogukondlike kunstiprojektide võimalustega, otsib oma ideega sobiva kogukonna; • arutleb juhendajaga kogukonna kultuuri üle, selgitades oma vajadusi ja kohanemise võimalusi; • kavandab erialases kogukonnas kunstiprojekti; • kinnistab erinevate materjalide ja -tehnikatega töötamise oskusi; • kasutab praktikapäevikut tegevuste dokumenteerimiseks;	Kunstiprojekti praktika I: • kunstniku sekkumised kogukondadesse • suhtlus kogukonnaga • kogukonnast lähtuv kavandamine • praktiline töö • kunstiprojekti tutvustamine ja kommunikatsioon avalikkusele Maht: 3 EKAP Aeg: II aasta, IV periood Õppemeetodid: osalusvaatlus, mitteosalusvaatlus, varjatud vaatlus, empaatiakaart, kaardistamine, dialoog kogukonnaga, mentorlus, praktikapäevik, ajajoon, suhtlus koostööpartneritega, portfoolio, avalik esitlus, näitus	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, mentori või praktikajuhendaja individuaalne tagasiside, ühine arutelu õpigrupis, projekti avalik esitlemine, eneseanalüüs Õpilane analüüsib mooduli lõpus suuliselt oma praktilise projekti avalikul esitlemisel oma teekonda, oskusi ja praktikakogemust. Hindamisülesanded: • ettevalmistus praktikaks ja koostöö mentori või tiimicachiga • praktikapäeviku täitmine • praktikapartneri tagasiside • oma õpikogemuse esitlemine • avalik projekti esitlemine

	• analüüsib õpikogemust, arvestades juhendaja tagasisidet.		
--	--	--	--

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli erinevate teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamise, tulemuse esitlemine ning vormistamine praktikapäevikusse vastavalt kokkulepitud nõuetele. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine ja osakaal lõpphindest järgnevalt: • materjaliõpetus 10% • digistuudio 15% • stuudio 35% • kunstiprojekti kavandamine ja portfoolio 20% • praktika 30% Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane portfooliole, praktikapäevikule ja õpimapile tuginedes oma oskusi ja teadmisi ning kogukondlikku kunstiprojekti komisjonile.		Hindamismeetod: Perioodi lõpus hinnatakse esitluste käigus kõiki selle perioodi teemade ülesanded. Mooduli lõpus toimub kunstiprojekti ja praktika avalik hindamine koostöös komisjoni (mooduli õpetajad, tööandjate ja/või kogukonna esindajad) ja kogukondliku praktika partnerile.	
Hindekriteeriumid			
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"	

Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Kunstiprojekt on sooritatud vastavalt ülesandepüstitustele, kuid sisus esineb puudujääke Õpilase arengus ei ole toimunud soovitud edasiminekut. Ülesanded on esitatud hiline misega. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist, kuid ei anna edasi õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel või ületavad lävendi. Kunstiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega. Projektis esineb mõningaid eksimusi. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Õpilase arengus on märgata edasiminekut. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist ja näitab õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid ületades lävendi. Kunstiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega ja teostamisel on läbitud kõik käsitletud teemad. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist ülevaatlikult. Õpilase arengus on märgata süvenemist teemadesse, huvi valdkonna vastu ja suurt edasiminekut.
Iseseisev töö: Töö õppematerjalidega, vaatlused, suhtlus praktikapartneriga, portfoolio arendamine		
Õppematerjalid: https://heakodanik.ee/sites/default/files/Kogukonnapraktika%20juhend%20juhendaiale_0.pdf https://kogukonnapraktika.ee/opilasele/ Portfoolio koostamine https://sites.google.com/view/portfooliokokkupanek/Liigitus Täiendatakse		

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
11.	Isikliku kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)	10 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane süvendab kunstilist meisterlikkust ja isikupärast käekirja, rakendab oskusi loomingulistes projektides ning mõistab kunsti loomise, esitlemise ja vahendamise protsesse professionaalse loovtöö kontekstis.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
III aasta	10	3,5	3,5		3
Isikliku kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)	10	3,5 Stuudio III 2 Digistuudio II 1,5	3,5 Stuudio III 3 Kunstiprojekt II 0,5		3 Kunstiprojekt II 2,5 KU portfoolio II 0,5
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	200/60	70/21 tundi	70/21 tundi		60/18 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	10/0 EKAP	3,5/0 EKAP	3,5/0 EKAP		3,5/0 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
kasutab eesmärgipäraselt erinevaid kunstimeediumeid ja -tehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;	- valib oma loomingulise väljenduse jaoks sobivaid materjale ja tehnikaid vastavalt loovidee iseloomule ja selle eesmärgist lähtudes; - reflekteerib materjalide ja tehnikate kasutamist ning tulemusi, selgitades nende vastavust enda seatud eesmärkidele;	Stuudio III (ÕV 1, 2): inimese proportsioonid vormide ja ruumi kasutus joonistamine: joon, pind, tekstuur ja kujutamistehnikad, pildi pinna kompositsiooniline ülesehitus, rütm ja kontrast. maalimine ja värvusõpetus: tervikliku harmoonilise värvikompositsiooni loomine, kujutise analüüs	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: koostavad perioodi õpetajad ühiselt iga perioodi alguseks.

		• autoripositsiooni ja isiklik käekiri. Maht: 5 EKAP Aeg: III aasta, I - II periood Õppemeetodid: praktiline töö stuudios, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs rühmas, väljapanek, mininäitus, portfoolio. Digistudio II (ÕV 1-2) • Digikunst: animatsioon, digimaal • Eksperimenteerimine, erinevate tehnikatega katsetamine. Maht: 1,5 EKAP Aeg: III aasta, I periood Õppemeetodid: praktiline töö digistudios, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs rühmas, väljapanek, mininäitus, portfoolio.	Iga perioodi lõpus toimub praktiliste, juhendatud ja iseseisvate tööde väljapaneku esitlus ja avalik hindamine ning arutelu perioodi õpetajatega. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, kunstniku praktiliste oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja nende koondamine portfooliosse. Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Digikunsti tehnikad ja nende katsetamine vastavalt tunnis antud lühiülesannetele. Õpilase ja õpetaja ühiselt püstitatud animatsiooniülesande või eksperimentaalse ülesande teostus. Tundides toimub individuaalne tagasisidestamine ehk kujundav hindamine. Tööde koondatakse portfooliosse. Iga perioodi lõpus toimub praktiliste, juhendatud ja iseseisvate tööde väljapaneku esitlus ja avalik hindamine ning arutelu perioodi õpetajatega.
--	--	--	--

väljendab oma kunstilisi ideid isikupäraselt ja mõtestatult;	- kavandab loomingulisi projekte iseseisvalt ja planeeritult; - teostab loomingulise projekti, ühendades tehnilised oskused ja loova lähenemise; - kohandab oma loomingut vastavalt valitud formaadi tehnilistele nõuetele ja visuaalsetele aspektidele; - selgitab oma loomingulise tegevuse seoseid kunstivälja, loovtöö ja tööturu toimemehhanismidega; - selgitab oma loomingulist projekti, esitledes loovisiku rolli ühiskonnas - esitleb oma loovtööd meeskonnas;	Kunstiprojekt II (ÕV 1 ja 2): - antropoloogiline vaatlus - kunstniku roll - kunstniku eetika - kunstniku tööväli - projekti kavandamine - projekti haldamine - kunstnik ja kestlikkus. Maht: 3 EKAP Aeg: III aasta, III - IV periood Õppemeetodid: osalusvaatlus, mitteosalusvaatlus, varjatud vaatlus, empaatiakaart, kaardistamine, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, õpimapp, vaatluspäevik, projektiplaan, ajajoon, rollikaardid, lähteülesande analüüs, suhtlus koostööpartneritega, dialoogiring, koostööne õppimine, projektöpe, portfoolio.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, mentori individuaalne tagasiside, ühine arutelu õpigrupis, projekti avalik esitlemine, eneseanalüüs. Hindamisülesanded: osalemine dialoogiringides ja aruteludes vaatluspäevik õpimapp koos kavanditega projekti plaan projekti individuaalne või meeskondlik esitamine lühikäesand koostatuna õpimappi. Esimese perioodi lõpus esitleb õpilane oma projektiplaani, õpimappi koos kavanditega ja vaatluspäevikut perioodi õpetajatele ja kaasõpilastele. Teise perioodi lõpus analüüsib õpilane suuliselt oma kunstiprojekti avalikul esitlemisel.
dokumenteeri oma loomingulist protsessi süstemaatiliselt, koostades sellest korrastatud portfoolio ning analüüsides enda erialast arengut.	- kasutab portfooliot kui töövahendit eneseanalüüsiks ja edasiste eesmärkide seadmiseks professionaalse loovtöö kontekstis; - arendab oma loomingulist portfooliot vabalt valitud keskkonnas, arvestades erinevate loomevaldkonna osapoolte nõudmiste ja tagasisidega; - dokumenteeri järjepidevalt loominguliste ja tehniliste oskuste arengut;	KU portfoolio II: - olemasoleva portfoolio analüüs - portfoolio täiendamine erialaste töödega - tööprotsessi vormistamine portfooliosse - keelekasutus - esitlemine Maht: 0,5 EKAP Aeg: IV aasta, III periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus,	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu, portfoolio esitus. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: - portfoolio koostamine - portfoolio peab kajastama kõiki mooduli teemasid - portfoolios on kasutatud korrektset eesti keelt ja/või

	• kasutab portfoolio tekstides selgelt mõistetavat ning grammatiliselt korrektset eesti keelt, sealhulgas erialast sõnavara.	arutelu, esitus, analüüs, praktiline töö, mentorlus, esitlemine.	võõrkeelt, kui see on põhjendatud. Hindamise eelduseks on alustatud portfoolio esitlemine ja arutelu.
--	--	--	--

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli erinevate teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstisusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamise, tulemuse esitlemine vastavalt kokkulepitud nõuetele. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine ja osakaal lõpphindest järgnevalt: • digistudio 15% • stuudio 50 % • kunstiprojekti kavandamine ja portfoolio 35 % Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane portfooliote ja õpimatile tuginedes oma oskusi ja teadmisi ning kunstiprojekti komisjonile.		Hindamismeetod: Perioodi lõpus hinnatakse esitluste käigus kõiki selle perioodi teemade ülesanded. Mooduli lõpus toimub kunstiprojekti avalik hindamine koostöös komisjoni (mooduli õpetajad, tööandjate ja/või kogukonna esindajad).
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Kunstiprojekt on sooritatud vastavalt ülesandepüstistustele, kuid sisus esineb puudujääke Õpilase arengus ei ole toimunud soovitud edasiminekut. Ülesanded on esitatud hiline misega. Portfooli kajastab teema stuudio III õpinguid, kuid ei anna edasi õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel või ületavad lävendit. Kunstiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega. Projektis esineb mõningaid eksimusi. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Õpilase arengus on märgata edasiminekut. Portfoolio kajastab teema stuudio III õpinguid ja näitab õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid ületades lävendit. Kunstiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega ja teostamisel on läbitud kõik käsitletud teemad. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Portfoolio kajastab teema stuudio III õpinguid ülevaatlilikult. Õpilase arengus on märgata süvenemist teemadesse, huvi valdkonna vastu ja suurt edasiminekut.

Iseseisev töö: Töö õppematerjalidega, vaatlused, kunstiprojekti ettevalmistamine ja vajalik suhtlus, portfoolio arendamine
Õppematerjalid: https://heakodanik.ee/sites/default/files/Kogukonnapraktika%20juhend%20juhendaiale_0.pdf https://kogukonnapraktika.ee/opilasele/ Portfoolio koostamine https://sites.google.com/view/portfooliokokkupanek/Liigitus

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
12.	Sotsiaalse sõnumiga kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)	10 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab arusaama kaasaegse kunsti rollist sotsiaalse sõnumi väljendamisel, kavandab kunstiprojekte kooskõlas kogukonnaga ning rakendab loomingulisi lahendusi ühiskondlike probleemide käsitlemisel, arendades seejuures kriitilise mõtlemise oskusi.	

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
IV aasta	10		4	4	2
Sotsiaalse sõnumiga kunstiprojekti kavandamine ja teostamine (kunsti suund)	10		4 Kaasaegse kunsti stuudio 1,5 Stuudio IV 1,5 Kunstiprojekt II 0,5 KU portfoolio III 0,5	4 Kunstiprojekt III 1 Stuudio IV 2,5 KU portfoolio III 0,5	2 Kunstiprojekt III 1,5 KU portfoolio III IV 0,5
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	200/60 tundi		80/24 tundi	80/24 tundi	40/12 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	10/0 EKAP		4/0 EKAP	4/0 EKAP	2/0 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
arendab kriitilise mõtlemise oskusi, mõisteskaasaegse kunsti sotsiaalset rolli ja selle mõju ühiskonnale;	- toob näiteid ja selgitab loogiliselt ja põhjendatult kaasaegset kunstiloomet mõjutavaid sotsiaalseid, majanduslikke ja kultuurilisi tegureid; - analüüsib nende tegurite mõju konkreetsetele kunstiteostele või -nähtustele, kasutades asjakohaseid näiteid ja põhjendusi; 1) arendab oma kriitilise mõtlemise oskusi, kaaludes alternatiivseid vaatenurki, kontrollib allikate usaldusväärsust ja teeb põhjendatud järeldusi kunsti sotsiaalse mõju kohta;	Kaasaegse kunsti stuudio: - Kaasaegse kunsti teosed Eestis - Kaasaegse kunsti teosed maailmas - Minu autoripositsioon ja kaasaegne kunst. Maht: 4 EKAP Aeg: IV aasta, II periood Lõiming: Kunstilugu IX Õppemeetodid: praktiline töö stuudios, kohtumised kunstnikuga, külastused (Tartu Kunstimaja, Kogo galerii jt) miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs rühmas, väljapanek, mininäitus, portfoolio.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: - Õpimapp, mis sisaldab alateemade käsitlusi vastavalt nõuetele (N teoste analüüsid, kohtumiste või vaatluste kokkuvõtted) - Õpilase valitud kaasaegse kunstiprojekti kavand. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja õpimapis.
kavandab kunstiprojekte, suhestudes ühiskondlike teemadega;	- selgitab, kuidas tema enda või teiste kunstiline tegevus võib esile kutsuda ühiskondlikke muutusi ning tõstatada kriitilisi teemasid; - kirjeldab kogukonnas olevat probleemi läbi kunstilise lähenemise; - kavandab isiklikke kunstiprojekte lähtuvalt valitud sotsiaalsetest teemadest või kogukonna vajadustest; - esitleb selgelt oma ideid, kunstilisi valikuid ja sõnumeid, kasutades eelnevates moodulites omandatud tehnilisi oskusi;	Stuudio IV 4 (ÕV 2-3): - autoripositsiooni ja isiklik käekiri - Eksperimenteerimine, erinevate tehnikatega katsetamine Maht: 4 EKAP Aeg: IV aasta, II - III periood Õppemeetodid: praktiline töö stuudios, miniloengud, rühmaarutelud,	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: kaasaegse kunstiprojekti või autoriprojekti tööprotsessi demonstreerimine õpimapis või väljapanekul

		mentrolus, prktiliste tööde analüüs rühmas, väljapanek, mininäitus, portfoolio.	Iga perioodi lõpus toimub praktiliste, juhendatud ja iseseisvate tööde väljapaneku esitus ja avalik hindamine ning arutelu perioodi õpetajatega. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, kunstniku praktiliste oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja nende koondamine portfooliosse.
teostab kunstiprojekti etteantud ajakavas;	- koostab projektiplaani, arvestades projekti eesmärki ja ajaplaani; - viib ellu kunstiprojekti, kasutades õpitud tehnikaid; - esitleb projekti tulemusi meeskonnas;	Kunstiprojekti III (ÖV 2-3): - vaatlus - kunstniku roll - kunstniku sekkumised ja sekkumiste praktikad - projekti kavandamine - kavandamise tehnikad - projekti haldamine - kunstnik ja kestlikkus. Maht: 3 EKAP Aeg: IV aasta, II - IV periood Õppemeetodid: osalusvaatlus, mitteosalusvaatlus, varjatud vaatlus, empaatiakaart, kaardistamine, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, õpimapp, vaatluspäevik, projektiplaan, ajajoon, rollikaardid, lähteülesande analüüs, suhtlus koostööpartneritega, dialoogiring, koostööine õppimine, projektõpe, portfoolio.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, mentori individuaalne tagasiside, ühine arutelu õpigrupis, projekti avalik esitlemine, eneseanalüüs. Hindamisülesanded: osalemine dialoogiringides ja aruteludes, vaatluspäevik õpimapp koos kavanditega projekti plaan projekti individuaalne või meeskondlik esitamine lühiülesanded koondatuna õpimappi. Esimese ja teise perioodi lõpus esitleb õpilane oma projektiplaani, õpimappi koos kavanditega, vaatluspäevikut ja projekti edenemist perioodi õpetajatele ja kaasõpilastele. Kolmanda perioodi lõpus analüüsib õpilane suuliselt oma

			kunstiprojekti avalikul esitlemisel.
analüüsib oma erialast arengut koostatud portfoolio alusel.	- selgitab ja reflekteerib loominguprotsessi ning kunstiliste valikute põhjendusi; - reflekteerib oma arengut kunstniku ja kriitilise mõtlejana, koostatud portfoolio põhjal; - kasutab portfoolio kirjalikus osas selgelt mõistetavat ning grammatiliselt korrektset eesti keelt; - portfoolio esitlemisel kasutab erialast sõnavara ja väljendab end suuliselt arusaadavalt.	KU portfoolio III: - portfoolio analüüs - portfoolio viimistlemine - portfoolio täiendamine erialaste töödega - tööprotsessi vormistamine portfooliosse - keelekasutus - esitlemine - oma õpingute analüüs - oskuste demonstreerimine. Maht: 1,5 EKAP Aeg: IV aasta, II - IV periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus, arutelu, esitus, analüüs, praktiline töö, mentorlus, esitlemine.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu, portfoolio esitus. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: - portfoolio koostamine - portfoolios on kasutatud korrektset eesti keelt ja/või võõrkeelt, kui see on põhjendatud - portfoolio avalik esitlemine õpetajatest ja erialaspetsialistidest koosnevale komisjonile. Hindamise eelduseks on õpingute jooksul loodud portfoolio esitlemine ja arutelu.

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli erinevate teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamise, tulemuse esitlemine ning vormistamine praktikapäevikusse vastavalt kokkulepitud nõuetele. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine ja osakaal lõpphindest järgnevalt: - materjaliõpetus 10% - kaasaegse kunsti stuudio 15%	Hindamismeetod: Perioodi lõpus hinnatakse esitluste käigus kõiki selle perioodi teemade ülesanded. Mooduli lõpus toimub kunstiprojekti avalik hindamine koostöös komisjoni (mooduli õpetajad, tööandjate ja/või kogukonna esindajad).
--	---

• stuudio 40 % • sotsiaalse sõnumiga kunstiprojekt 30% • portfoolio 15 % Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane portfooliote ja õpimatile tuginedes oma oskusi ja teadmisi ning sotsiaalse sõnumiga kunstiprojekti komisjonile.		
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Kunstiprojekt on sooritatud vastavalt ülesandepüstitustele, kuid sisus esineb puudujääke Õpilase arengus ei ole toimunud soovitud edasiminekut. Ülesanded on esitatud hiline misega. Portfoolio kajastab õpinguid, kuid ei anna edasi õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel või ületavad lävendi. Kunstiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega. Projektis esineb mõningaid eksimusi. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Õpilase arengus on märgata edasiminekut. Portfoolio kajastab õpinguid ja näitab õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid ületades lävendi. Kunstiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega ja teostamisel on läbitud kõik käsitletud teemad. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Portfoolio kajastab õpinguid ülevaatlilikult. Õpilase arengus on märgata süvenemist teemadesse, huvi valdkonna vastu ja suurt edasiminekut. Õpilane seab eesmärgid edaspidiseks tegevuseks.
Iseseisev töö: Töö õppematerjalidega, vaatlused, suhtlus praktikapartneriga, portfoolio arendamine.		
Õppematerjalid: https://heakodanik.ee/sites/default/files/Kogukonnapraktika%20juhend%20juhendaiale_0.pdf https://kogukonnapraktika.ee/opilasele/ Portfoolio koostamine https://sites.google.com/view/portfooliokokkupanek/Liigitus		

II/b) Valitavad põhiõpingute moodulid RUUMILOOME suunal

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
13.	Kogukondlik ruumiloome (ruumiloome suund)	14 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane osaleb kogukondi arvestades ruumiloome projektides, mõistab ruumiotsuste mõju igapäevaelule, kavandab väikesemahulisi lahendusi, kasutades selleks erinevaid materjale, vahendeid ja tehnikaid.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
II aasta	17, sh praktika 3	3,5	3,5	3,5	6,5, sh praktika 3
Kogukondlik ruumiloome (ruumiloome suund)	14	3,5 Materjaliõpetus 0,5 Erialane tarkvaraõpe I 0,5 Stuudio I 1,5 Hea ruum I 1 Materjaliõpetus ja erialane tarkvaraõpe toimuvad üle nädala, 2 tunni kaupa, vahelduvalt. Ruumiprojekti ja Hea ruumi õpetaja võib olla sama. Stuudio toimub pidevalt.	3,5 Materjaliõpetus 0,5 Erialane tarkvaraõpe I 0,5 Stuudio I 1,5 Hea ruum II 1	3,5 Ruumiprojekt I 1 Materjaliõpetus 0,5 Erialane tarkvaraõpe I 0,5 Stuudio I 1,5	3,5 Ruumiprojekt I 2 Stuudio I 1,5
Kogukondlik ruumiloome (ruumiloome suund) (praktika)	3				Kogukondlik praktika 3
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	340/102 tundi (sh praktika 60/18)	70/21 tundi	70/21 tundi	70/21 tundi	130/39 tundi (sh praktika 60/18)
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	17/0 EKAP, sh praktika 3 EKAP	3,5/0 EKAP	3,5/0 EKAP	3,5/0 EKAP	6,5/0 EKAP, sh praktika 3 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg. Õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
kasutab materjale ja vahendeid ruumiliste objektide ja keskkondade kujundamiseks;	- kasutab tööriistu ja töövõtteid tehniliselt õigesti ning ohutult; - kasutab oma töödes objektide ja keskkondade loomiseks vajalikke tehnilisi ja käelisi oskusi; - valib oma loomingulise väljenduse jaoks sobivad materjalid; - hindab oma töös kasutatavate materjalide ja vahendite lahendusi kestlikkuse vaatepunktist;	Materjaliõpetus (ÕV 1 ja 3): tasapinnalised kujutamise- ja väljendusvahendid: grafiit, süsi, markerid, värvid kui materjal; erinevad aluspinnad ja paberid ning nende omadused ruumilised ja vormimaterjalid: modelleerimisvahendid ja -materjalid; konstruktiivsed ja eksperimentaalsed materjalid vormi ja ruumi loomiseks materjalide omadused ja käitumine: materjalide füüsikalised ja keemilised omadused, sobivus ja vastastikune toimimine töövõtted: materjalipõhised tehnilised ja käelised oskused tasapinnal ja ruumis. eksperimentaalsus ja materjalikatsetused: alternatiivsed, taaskasutus- ja segamaterjalid loomingulise idee teostamisel tööohutus ja töökorraldus: töövahendite ja -võtete ohutu kasutamine, töövahendite hooldus ja töökoha ergonoomika kestlik materjalikasutus: materjalide ja vahendite valik ning kasutus keskkonna- ja kestlikkuse vaatepunktist. Maht: 1,5 EKAP	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: - Õpimapp, mis sisaldab alateemade käsitlusi vastavalt nõuetele (N. materjalinäidised, vaatluste tulemused, töövahendite hoolduse juhendid) - Materjalide kasutamise oskuste demonstreerimine läbi tööde/katsetuste väljapaneku ja/või õpimapi. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja õpimapis.

		Aeg: II aasta, I - III periood Õppemeetod: miniloeng, praktiline töö, labor, materjaliproovid, esitlus, vaatlus, külastus, õpimapp.	
omandab ruumilooe erialase tarkvara baastadmised;	- demonstreerib erialaste digioskuste harjutamist; - kasutab erialaseid tarkvara põhifunktsioone ruumilooe projekti kavandamisel;	Erialane tarkvaraõpe I: - digitaalne ruumilooe - tehisaru - ruumilooe mudelid - elukeskond ja tehnoloogiad. Millal on kasu uusimast tehnikast, millal eelistada lihtsaid lahendusi? - programmeerimine ja ruumilooe - portfoolio. Maht: 1,5 EKAP Aeg: II aasta, I - III periood Õppemeetod: miniloeng, praktiline töö, õpimapp.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: - Digitaalne õpimapp, mis sisaldab alateemade käsitlusi vastavalt nõuetele (N. harjutusülesanded töövõtete omandamiseks) - Erialase tarkvara kasutamise oskuste demonstreerimine ruumiprojektis. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, oskuste demonstratsioon mooduli lõpus ja õpimapis.
kasutab oma töödes ruumiliste ideede edasiandmiseks vajalikke tehnilisi ja käelisi oskusi;	- rakendab ruumilooe ideede edastamiseks tehnilisi töövõtteid teadlikult ja eesmärgipäraselt; - töötab materjalide ja tööriistadega turvaliselt ja korrektset, järgides juhiseid; - hindab kriitiliselt oma ruumilooe projekti lõpptulemust ning selgitab, kuidas valitud töövõtted seda mõjutasid;	Stuudio I (ÕV 1 ja 3) - joonistamine - vormiõpetus - joonistamine, visandamine, digivisandamine - arhitektoonika. Maht: 6 EKAP Aeg: II aasta, I - III periood Õppemeetod:	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: koostavad perioodi õpetajad ühiselt iga perioodi alguseks. Iga perioodi lõpus toimub praktiliste, juhendatud ja

		praktiline töö stuudios, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs rühmas, väljapanek, mininäitus, portfoolio.	iseseisvate tööde väljapaneku esitus ja avalik hindamine ning arutelu perioodi õpetajatega. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, praktiliste oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja nende koondamine portfooliosse.
• kasutab aruteludes ja koostöös dialoogioskusi;	• kuulab kaaslasi aktiivselt ja katkestamata ning reageerib asjakohaselt nende mõtetele; • väljendab oma arvamust selgelt ja arusaadavalt, kasutades sobivaid argumente ja vajadusel toetudes usaldusväärsetele allikatele; • käitub aruteludes lugupidavalt ja emotsionaalselt teadlikult, arvestades teiste osapoolte tunnete ja seisukohtadega;	Hea ruum I (ÕV 4, 5 ja 7): • kuidas me jagame, kavandame ja korraldame oma elukeskkonda • dialoog ja osalus (koostööoskuste ja erialase identiteedi arendamisega) • inimkonna mitmekesisus • miks peab elukeskkond olema mitmekesine? • kuidas luua mitmekesist elukeskkonda? • 12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõtet • kliimakindel ja kestlik elukeskkond • süsinikujalajälg (lõiming loodusainetega). Maht: 1 EKAP Aeg: II aasta, I periood Lõiming: loodusained (maailmaharidus), koostööoskuste ja erialase identiteedi arendamisega Hea ruum II (ÕV 4, 5 ja 7): • milliseid andmeid • kogutakse elanikkonna / rahva kohta? • mida need räägivad?	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, ühine arutelu õpigrupis. Hindamisülesanded: • osalemine dialoogiringides ja aruteludes • vaatluspäevik • 12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõttel põhinev õpimapp • lühiülesanded koondatuna õpimappi. Hindamise eelduseks on osalemine dialoogiringides ja aruteludes, lühiülesannete sooritus, õpimapi esitamine.
• osaleb ruumiotsuseid kujundavates protsessides vastutustundlikult ja rollikohaselt;	• selgitab arutelus või kirjalikult kogukonna ruumiotsustes osalemise olulisust; • selgitab enda rolli kogukonna liikmena; • selgitab neutraalselt oma seisukohti ühiskonna aktuaalsetel teemadel; • näitab arutelus või käitumises üles sallivust ja koostöövalmidust, püüdes leida erimeelsustes ühisosa;		

		• kuidas tehakse nende järgi ruumi? • lõiming matemaatikasse ja üldmaateadusesse • lõiming koostööoskuste ja erialase identiteedi arendamisega. • sissejuhatus linnageograafiasse, demograafiasse, statistikasse, programmeerimisse jm. Kuidas on need ruumiga seotud? Milliste küsimuste / teemadega tegelevad? Maht: 1 EKAP Aeg: II aasta, II periood Lõiming: koostööoskuste ja erialase identiteedi arendamisega, loodusained (üldmaateadus ja loodusainete metodoloogia), matemaatika. Õppemeetodid: osalusvaatlus, mitteosalusvaatlus, varjatud vaatlus, empaatiakaart, kaardistamine, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, õpimapp, vaatluspäevik, dialoogiring, koostöine õppimine, portfoolio.	
• viib ellu väikesemahulisi ruumilooe õppeprojekte juhendatult, rakendades neid kogukonna heaks;	• kavandab ruumilooe õppeprojekti, lähtudes <u>12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõttest</u>; • teostab juhendamisel kavandist lähtuva ruumilooe projekti; • selgitab ruumilooe projekti olulisust kogukonna vajadustest ja väärtustest lähtuvalt;	Ruumiprojekt (ÕV 1-6) I: • lähteülesande püstitamine • uurimine väljal, antropoloogiline vaatlus • sissejuhatus antropoloogiasse • kavandamine • digitaalne kavandamine • materjalide kasutamine • teostamine • projekti haldamine. Maht: 3 EKAP Aeg: II aasta, III - IV periood	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: • osalemine dialoogiringides ja aruteludes, • vaatluspäevik • õpimapp koos kavanditega • projektiplaan

	reflekteerib oma rolli ja panust õppeprojektis, tuues välja õnnestumised ja parendusvõimalused;	Õppemeetodid: osalusvaatlus, mitteosalusvaatlus, varjatud vaatlus, empaatiakaart, kaardistamine, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, õpimapp, vaatluspäevik, projektiplaan, ajajoon, rollikaardid, lähteülesande analüüs, suhtlus koostööpartneritega, dialoogiring, koostöine õppimine, projektöpe, portfoolio.	- projekti individuaalne või meeskondlik esitamine - lühikäesanded koondatuna õpimappi Perioodi lõpus esitleb õpilane oma projektiplaani, õpimappi koos kavanditega ja vaatluspäevikut perioodi õpetajatele ja kaasõpilastele.
kavandab ja teostab praktikas konkreetse väikesemahulise ruumiprojekti kogukonnas.	- tutvub kogukondlike ruumiloo projektide võimalustega, otsib oma ideega sobiva kogukonna; - arutleb juhendajaga valitud kogukonna kultuuri üle, selgitades oma vajadusi ja kohanemise võimalusi; - kavandab erialases keskkonnas väikesemahulise ruumiloo projekti kogukonnaga koostöös, kinnistades projekti kavandamise teadmisi ja oskusi; - teostab kogukonnaga koostöös ruumiprojekti, kinnistades ruumiliste ideede edasiandmiseks vajalikke tehnilisi ja käelisi oskusi; - kasutab praktikapäevikut tegevuste dokumenteerimiseks ning analüüsib õpikogemust.	Ruumiloo praktika I: - ruumisekkumised kogukonnadesse - suhtlus kogukonnaga - kogukonnast lähtuv kavandamine - praktiline töö - ruumiprojekti tutvustamine ja kommunikatsioon avalikkusele. Maht: 3 EKAP Aeg: II aasta, IV periood Õppemeetodid: osalusvaatlus, mitteosalusvaatlus, varjatud vaatlus, empaatiakaart, kaardistamine, dialoog kogukonnaga, mentorlus, praktikapäevik, ajajoon, suhtlus koostööpartneritega, portfoolio, avalik esitus, meisterdamine, ehitamine, praktiline töö.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, mentori või praktikajuhendaja individuaalne tagasiside, ühine arutelu õpigrupis, projekti avalik esitlemine, eneseanalüüs Õpilane analüüsib mooduli lõpus suuliselt oma praktilise projekti avalikul esitlemisel oma teekonda, oskusi ja praktikakogemust. Hindamisülesanded: - ettevalmistus praktikaks ja koostöö mentori või tiimicahiga - praktikapäeviku täitmine - praktikapartneri tagasiside - oma õpikogemuse esitlemine - avalik projekti esitlemine.

Mooduli hindamine: eristav Mooduli erinevate teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstisusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamise, tulemuse esitlemine ning vormistamine praktikapäevikusse vastavalt kokkulepitud nõuetele. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine ja osakaal lõpphindest järgnevalt: • materjaliõpetus 10% • erialane tarkvaraõpe 10% • hea ruum 20% • stuudio 20% • ruumiprojekti kavandamine 10 % • praktika 30% Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane praktikapäevikule ja õpimapile tuginedes oma oskusi ja teadmisi ning kogukondlikku ruumiprojekti komisjonile.		Hindamismeetod: Perioodi lõpus hinnatakse esitluste käigus kõiki selle perioodi teemade ülesanded. Mooduli lõpus toimub ruumiprojekti ja praktika avalik hindamine koostöös komisjoni (mooduli õpetajad, tööandjate ja/või kogukonna esindajad) ja kogukondliku praktika partnerile.
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Ruumiprojekt on sooritatud vastavalt ülesandepüstistustele, kuid sisus esineb puudujääke Õpilase arengus ei ole toimunud soovitud edasiminekut. Ülesanded on esitatud hiline misega. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist, kuid ei anna edasi õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel või ületavad lävendi. Ruumiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega. Projektis esineb mõningaid eksimusi. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Õpilase arengus on märgata edasiminekut. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist ja näitab õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid ületades lävendi. Ruumiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega ja teostamisel on läbitud kõik käsitletud teemad. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Praktikapäevik kajastab praktika toimumist ülevaatlikult. Õpilase arengus on märgata süvenemist teemadesse, huvi valdkonna vastu ja suurt edasiminekut.
Iseseisev töö: Töö õppematerjalidega, vaatlused, suhtlus praktikapartneriga, ülesannete teostamine.		

Õppematerjalid:

Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted:

https://arhliit.ee/wp-content/uploads/2023/04/lisa_3_-_kvaliteetne_ruum_aluspohimotted.pdf

<https://maaruum.ee/ruumiloome-ehitus-ja-planeerimine/ruum-ja-arhitektuur/kvaliteetse-ruumi-aluspohimotted>

Arhitektuurikooli õppevara:

<https://www.arhitektuurikool.ee/category/oppevara/ylesanded-gymnaasium/>

New bauhaus põhimõtted: <https://www.kul.ee/uudised/euroopa-uus-bauhaus-mis-see>

Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine: https://kul.ee/sites/default/files/documents/2022-03/koiki_kasava_elukeskkonna_kavandamine_loomine.pdf

Dialoogi pidamine: https://kogu.ee/wp-content/uploads/2024/03/Dialoogi-Pidamine-kogukonnaga_juhendmaterjal.pdf

https://heakodanik.ee/sites/default/files/Kogukonnapraktika%20juhend%20juhendajale_0.pdf

<https://kogukonnapraktika.ee/opilasele/>

<https://vikerraadio.err.ee/956727/laste-oolikool-arhitekt-mihkel-tuur-kuidas-ehitada-onni>

Portfoolio koostamine <https://sites.google.com/view/portfooliokokkupanek/Liigitus>

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
14.	Elukeskkonna kavandamine (ruumiloome suund)	10 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab osapoolte rolle elukeskkonna kujundamise protsessides ja analüüsib kriitiliselt ruumialaseid dokumente ning visuaale, kavandab ning visandab ruumilahendusi ning dokumenteerib oma arengut.	

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
III aasta	10	3,5	3,5		3
Elukeskkonna kavandamine (ruumiloo suund)	10	3,5 Ruumiloo graafika 1,5 Erialane tarkvaraõpe II 1 Stuudio II 1	3,5 Ruumiloo graafika 1,5 Erialane tarkvaraõpe II 0,5 Stuudio II 1 RU poortfoolio I 0,5		3 Ruumiprojekt I 1,5 Hea ruum III 1,5
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	200/60	70/21 tundi	70/21 tundi		60/18 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	10/0 EKAP	3,5/0 EKAP	3,5/0 EKAP		3,5/0 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg. Õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
tõlgendab ruumi kujutavaid skeeme, visuaale, jooniseid ja muid graafilisi materjale;	- tunneb ära ja nimetab skeemides esitatud ruumi tüübi ja selle toimimise põhimõtted; - selgitab visuaalide abil esitatud ruumi otstarvet ja sihtrühma kasutajat, tuues välja seotud vajadused; - küsib kriitilisi küsimusi toetudes <u>12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõttele</u>; - kasutab skeeme ruumialases arutelus või töös korrektselt, tähenduslikult ja eesmärgipäraselt;	Ruumiloo graafika (ÕV 1, 2): - joonised, plaanid, skeemid - kirjatüüpide kasutamine - joonistest arusaamine - joonise põhjal maketi tegemine - lõiked - võõralt plaanilt lõike tegemine - ruumi arengu suunamise tavad ja praktikad: visioonidokumendid, planeeringud, joonised - renderpildid. Maht: 3 EKAP Aeg: III aasta, I - II periood	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: - Õpimapp, mis sisaldab alateemade käsitlusi vastavalt nõuetele - Teadmiste ja oskuste demonstreerimine läbi tööde väljapaneku ja õpimapi.

		Õppemeetodid: loengud, miniloengud, vaatlus, mõõtmine, joonestamine meisterdamine, praktiline töö.	Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja õpimapis.
analüüsib elukeskkonna arengu dokumente või ruumiideid kriitiliselt;	- leiab, loeb ja mõistab iseseisvalt valdkonna arengudokumente; - seletab elukeskkonna arengudokumentide ja ruumiideede eesmärgi ja mõju; - toob näiteid, kuidas dokument järgib või ei järgi 12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõtteid; - kasutab allikakriitikat ruumiloome teemade analüüsimisel, eristades usaldusväärseid ja vähem usaldusväärseid allikaid;	Hea ruum III: - valdkonna arengudokumendid - new Bauhaus põhimõtted 12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõtete rakendamine - rollid elukeskkonna kujundamisel (kodanik, ruumikasutaja, huvitatud osapool, naaber jne). - sissejuhatus ruumipsühholoogiasse Maht: 1,5 EKAP Aeg: III aasta, IV periood Lõiming: ettevõtlusprojekti ja/või -praktikaga, sotsiaallainetega Õppemeetodid: loengud, miniloengud, vaatlus, mõõtmine, joonestamine meisterdamine, praktiline töö, dialoog, miniloeng, vaatlus, iseseisev uurimine, arutelud meeskonnas.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, ühine arutelu õpigrupis. Hindamisülesanded: - osalemine dialoogiringides ja aruteludes - vaatluspäevik 12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõttel põhinev õpimapp - New Bauhausi põhimõtete tundmise demonstreerimine lühiülesannete või õpimapina - lühiülesanded koondatuna õpimappi. Hindamise eelduseks on osalemine dialoogiringides ja aruteludes, lühiülesannete sooritus, õpimapi esitamine.
kavandab ideid, objekte ja keskkondi, kasutades materjale ja vahendeid;	- visandab igapäevaselt tasapinnaliselt ja ruumiliselt ideid, objekte ja keskkondi, kasutades mitmekesiseid stiile, töövõtteid, tööriistu ja tehnikaid; - näitab loomingus suutlikkust tehniliste ja kunstiliste vahendite teadlikuks kombineerimiseks;	Ruumiprojekt II (ÕV 1-4): - lähteülesande püstitamine - uurimine väljal - kavandamine - digitaalne kavandamine - teostamine - rollid elukeskkonna	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: - osalemine dialoogiringides ja aruteludes, - vaatluspäevik

	• kavandab ruumilahenduse, mis arvestab kasutajate vajadusi ja ruumi funktsionaalsust; • põhjendab oma valikuid, sidudes need ruumiloome põhimõtete ja kavandi eesmärgiga;	• kujundamisel (kodanik, ruumikasutaja, huvitatud osapool, naaber jne) • kuidas toimib koosloome? • sissejuhatust linnaökoloogiasse, • keskkonnakaitse, rohepöördesse jm. Kuidas on need ruumiga seotud? Milliste küsimuste / teemadega tegelevad? • lõimitud ettevõtlusprojektiga • lõimitud ettevõtlusprojektiga. Maht: 1,5 EKAP Aeg: III aasta, IV periood Õppemeetodid: projektõpe, kavandamine, meisterdamine, praktiline töö kaardistamine, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, õpimapp, vaatluspäevik, projektiplaan, ajajoon, rollikaardid, lähteülesande analüüs, suhtlus koostööpartneritega, dialoogiring, koostööine õppimine, portfoolio Studio II • interjööri joonistamine • keskkondade visandamine • joonestamine • arhitektoonika Maht: 2 EKAP Aeg: III aasta, I - II periood Lõiming: ettevõtlusprojekti ja/või -praktikaga, bioloogia Õppemeetod:	• õpimapp koos kavanditega • projektiplaan • projekti individuaalne või meeskondlik esitamine • lühiülesanded koondatuna õpimappi Perioodi lõpus esitleb õpilane oma projektiplaani, õpimappi koos kavanditega ja vaatluspäevikut perioodi õpetajatele ja kaasõpilastele. Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: • koostavad perioodi õpetajad ühiselt iga perioodi alguseks Iga perioodi lõpus toimub praktiliste, juhendatud ja iseseisvate tööde väljapaneku esitus ja avalik hindamine ning arutelu perioodi õpetajatega. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, praktiliste oskuste demonstratsioon tööde väljapanekul ja nende koondamine portfooliosse.
--	---	---	--

		praktiline töö stuudios, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs rühmas, väljapanek, mininäitus, portfoolio.	
kasutab erialast tarkvara ruumilahenduste tegemiseks;	- kasutab oma ruumiloome ideede väljendamiseks erialast tarkvara; - kasutab erialast tarkvara kavandist lähtuvalt ja tehniliselt korrektselt; - esitab digitaalse lahenduse selgelt ja loogiliselt, lähtudes kavandist; - demonstreerib erialaste digioskuste täiustamist;	Erialane tarkvaraõpe II (ÕV 1, 3 ja 4): - digitaalne ruumiloome - tehisaru - mudelid Maht: 1,5 EKAP Aeg: III aasta, I - II periood Õppemeetod: praktiline töö, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs, portfoolio.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: - digitaalne õpimapp, mis sisaldab alateemade käsitusi vastavalt nõuetele (N. harjutusülesanded töövõtete omandamiseks) - erialase tarkvara kasutamise oskuste demonstreerimine ruumiprojektis. Hindamise eelduseks on ülesannete sooritus, oskuste demonstratsioon mooduli lõpus ja õpimapis.
dokumenteerib oma loomingulist protsessi süstemaatiliselt, koostades sellest korrastatud portfoolio ning analüüsides enda erialast arengut.	- kasutab portfooliot kui töövahendit eneseanalüüsiks ja edasiste eesmärkide seadmiseks professionaalse loovtöö kontekstis; - arendab oma loomingulist portfooliot vabalt valitud keskkonnas, arvestades erinevate loomevaldkonna osapoolte nõudmiste ja tagasisidega; - dokumenteerib järjepidevalt loominguliste ja tehniliste oskuste arengut;	RU portfoolio I: - olemasoleva portfoolio analüüs - portfoolio täiendamine erialaste töödega - tööprotsessi vormistamine portfooliosse - keelekasutus - esitlemine. Maht: 0,5 EKAP Aeg: III aasta, II periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus,	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu, portfoolio esitlus. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: - portfoolio koostamine - portfoolio peab kajastama kõiki mooduli teemasid - portfoolios on kasutatud korrektset eesti keelt ja/või

	• kasutab portfoolio tekstides selgelt mõistetavat ning grammatiliselt korrektset eesti keelt, sh erialast sõnavara.	arutelu, esitlus, analüüs, praktiline töö, mentorlus, esitlemine.	võõrkeelt, kui see on põhjendatud. Hindamise eelduseks on alustatud portfoolio esitlemine ja arutelu.
--	--	---	--

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli erinevate teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamise tulemuse esitlemine vastavalt kokkulepitud nõuetele. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine ja osakaal lõpphindest järgnevalt: • ruumiloomes graafika 30% • erialane tarkvaraõpe 15% • stuudio 20 % • hea ruum 15% • ruumiprojekti kavandamine ja portfoolio 20 % Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane portfooliole ja õpimapile tuginedes oma oskusi ja teadmisi ning ruumiprojekti komisjonile.		Hindamismeetod: Perioodi lõpus hinnatakse esitluste käigus kõiki selle perioodi teemade ülesanded. Mooduli lõpus toimub ruumiprojekti avalik hindamine koostöös komisjoni (mooduli õpetajad, tööandjate ja/või kogukonna esindajad).
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"

Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Ruumiprojekt on sooritatud vastavalt ülesandepüstitustele, kuid sisus esineb puudujääke Õpilase arengus ei ole toimunud soovitud edasiminekut. Ülesanded on esitatud hilineemisega. Portfooli kajastab teema stuudio III õpinguid, kuid ei anna edasi õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel või ületavad lävendit. Ruumiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega. Projektis esineb mõningaid eksimusi. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Õpilase arengus on märgata edasiminekut. Portfoolio kajastab teema stuudio III õpinguid ja näitab õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid ületades lävendit. Ruumiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega ja teostamisel on läbitud kõik käsitletud teemad. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Portfoolio kajastab teema stuudio III õpinguid ülevaatlikult. Õpilase arengus on märgata süvenemist teemadesse, huvi valdkonna vastu ja suurt edasiminekut.
Iseseisev töö: Töö õppematerjalidega, ruumiprojekti ettevalmistamine ja vajalik suhtlus, portfoolio arendamine, iseseisev töö erialase tarkvaraga.		
Õppematerjalid: Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted: https://arhliit.ee/wp-content/uploads/2023/04/lisa_3_-_kvaliteetne_ruum_aluspohimotted.pdf https://maaruum.ee/ruumiloome-ehitus-ja-planeerimine/ruum-ja-arhitektuur/kvaliteetse-ruumi-aluspohimotted Arhitektuurikooli õppevara: https://www.arhitektuurikool.ee/category/oppevara/vlesanded-gymnaasium/ New bauhaus põhimõtted: https://www.kul.ee/uudised/euroopa-uus-bauhaus-mis-see Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine: https://kul.ee/sites/default/files/documents/2022-03/koiki_kasava_elukeskkonna_kavandamine_loomine.pdf Dialoogi pidamine: https://kogu.ee/wp-content/uploads/2024/03/Dialoogi-Pidamine-kogukonnaga_juhendmaterjal.pdf Portfoolio koostamine https://sites.google.com/view/portfooliokokkupanek/liigitus		

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
15.	Ruumiprojekti elluviimine (ruumiloomesuund)	10 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab ruumiprojekte luues elukeskkonna kujundamise protsesse ja osapoolte koostöö vajadust, lähtudes kaasava ja kestliku ruumiloomesuundi põhimõtetest.		

	Maht kokku	I periood	II periood	III periood	IV periood
IV aasta	10		4	4	2
Ruumiprojekti elluviimine (ruumiloomesuund)	10		4 Hea ruum IV 1,5 Erialane tarkvaraõpe III 1 Stuudio III 1 RU portfoolio II 0,5	4 Ruumiprojekt III 1,5 Stuudio III 1,5 Erialane tarkvaraõpe III 0,5 RU portfoolio II 0,5	2 Ruumiprojekt III 1,5 RU portfoolio II 0,5
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6)	200/60 tundi		80/24 tundi	80/24 tundi	40/12 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal, EKAP	10/0 EKAP		4/0 EKAP	4/0 EKAP	2/0 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
kirjeldab elukeskkonna loomise protsessi erinevate ruumide puhul, lähtudes vastutavate osapoolte rollidest ja koostööst;	- nimetab erinevates ruumiloomise protsessides vastutavad osapooled; - selgitab, kuidas osapooled peavad tegema koostööd ning järgima seadusi ruumi loomisel;	Hea ruum IV (ÕV 1 ja 2): - new Bauhaus põhimõtted 12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõtete rakendamine - osapoolte rollid elukeskkonna kujundamisel - sissejuhatuse haldus- ja	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, ühine arutelu õpigrupis. Hindamisülesanded: osalemine dialoogiringides ja aruteludes

	• toob praktilisi näiteid, kuidas koostöö toimub erinevate ruumide loomisel, kasutamisel ja haldamisel; • selgitab elukeskkonna kujundamisega seotud võtmemõisteid ja nende mõju ruumilooale; • kasutab mõisteid õigesti arutelus, näidete toel ning oma töödes;	• administratiivtöösse • elukeskkond ja poliitika • kuidas poliitika, haldus ja administratiivtöö on ruumiga seotud? • ruumipsühholoogia • modereerimine (lõimitud koostööoskuste ja erialase identiteedi arendamine). •	• vaatluspäevik • 12 kvaliteetse ruumi aluspõhimõttel põhinev õpimapp • New Bauhausi põhimõtete tundmise ja rakendamise demonstreerimine lühiülesannete või õpimappina • lühiülesanded koondatuna õpimappi • mõistete selgitamine suuliselt, koos näidetega.
• analüüsib ruumiideid, nende omadusi ja mõju erinevate kasutusstsenaariumite põhjal;	• võrdleb kaht või enam ruumivisiooni; • kirjeldab ruumi funktsioone ja kasutust kohapeal või visuaalse materjali põhjal; • tuvastab, millised olulised kasutajarühmad, funktsioonid või põhimõtted puuduvad või on alahinnatud; • selgitab, kelle või mille vajadused ei ole visioonides arvestatud; • esitab visiooni puuduste kohta asjakohaseid ja kriitilisi küsimusi, mis aitavad hinnata ruumi sobivust kasutajatele eri olukordades; • hindab ruumi kestlikkust, kaasavust ja kaunidust, tuginedes New European Bauhausi (NEB) põhimõtetele; • pakub võimalusel konstruktiivseid parandusettepanekuid ruumi kestlikkuse, kaasavuse ja funktsionaalsuse parandamiseks;	Maht: 1,5 EKAP Aeg: IV aasta, II periood Lõiming: koostööoskuste ja erialase identiteedi arendamine, sotsiaallained (ühiskonnaõpetus). Õppemeetodid: loengud, miniloengud, dialoogiring, miniloengud, rühmaarutelu, mentrolus, vaatlused, uurimine, analüüs rühmas, õppekäik.	Hindamise eelduseks on osalemine dialoogiringides ja aruteludes, lühiülesannete sooritus, õpimapi esitamine.
• teostab meeskonnas ruumiloo projekt;	• kavandab koos meeskonnaga ruumiloo projekt hea avaliku ruumi tavast ning New	Ruumiprojekt III (ÕV 2-4): • ruumiideede analüüs • lähteülesande • kasutajagruppide analüüs	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu.

	European Bauhausi põhimõtetest lähtuvalt; • osaleb teadlikult ja aktiivselt meeskonnatöös; • kasutab ruumiloomeks vajalikke tehnilisi ja käelisi oskusi teadlikult ning eesmärgipäraselt; • kasutab ruumiloomeks erialast tarkvara ning oskab seda töövahendina efektiivselt rakendada; • teostab kokkulepitud tööülesanded, mis lähtuvad kavandist; • reflekteerib oma rolli ja panust õppeprojekti, tuues välja õnnestumised ja parendusvõimalused;	• püstitsemine • uurimine väljal • kavandamine • digitaalne kavandamine • teostamine • lõpuprojekti teostamine (mentoriga) • kliimakindl ja kestlik elukeskkond • maastikuarhitektuur • süsinikujalajlg. Maht: 3 EKAP Aeg: IV aasta,III- IV periood Lõiming: loov- või uurimistöö, bioloogia. Õppemeetodid: loengud, miniloengud, dialoogiring, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, vaatlused, uurimine, analüüs rühmas, õppekäik. Stuudio III (ÕV 2-3) • kavandamise tehnikad • makett • vormistamine • ideede teostamine Maht: 2,5 EKAP Aeg: IV aasta, II - III periood Õppemeetod: praktiline töö stuudios, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs rühmas, väljapanek, mininäitus, portfoolio	Hindamisülesanded: • osalemine dialoogiringides ja aruteludes, • vaatluspäevik • õpimapp koos kavanditega • projektiplaan • projekti individuaalne või meeskondlik esitamine lühiülesanded koondatuna õpimappi. Perioodi lõpus esitleb õpilane oma projektiplaani, õpimappi koos kavanditega ja vaatluspäevikut perioodi õpetajatele ja kaasõpilastele. Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: • koostavad perioodi õpetajad ühiselt iga perioodi alguseks.
--	--	---	---

• kasutab erialast tarkvara ruumilahenduse tegemiseks;	• kasutab elukeskkonna kujundamise protsessides erialase tarkvara tehnilisi ja visuaalseid võimalusi; • kombineerib erinevaid töövõtteid eesmärgipäraselt; • demonstreerib oma erialase tarkvara kasutamise oskust;	Erialane tarkvaraõpe III • digitaalne ruumiloome • digitaalne vormistamine Maht: 1,5 EKAP Aeg: III aasta, I - II periood Õppemeetod: praktiline töö, miniloengud, rühmaarutelud, mentrolus, prktiliste tööde analüüs, portfoolio	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu. Hindamisülesanded: • erialase tarkvara kasutamise oskuste demonstreerimine ruumiprojektis • erialase tarkvara kasutamise oskuste demonstreerimine portfoolios ja/või loovprojektis Hindamise eelduseks on oskuste demonstratsioon mooduli lõpus ja portfoolios.
• analüüsib oma erialast arengut enda koostatud portfoolio alusel.	• selgitab ja reflekteerib loomingu protsessi ning kunstiliste valikute põhjendusi; • reflekteerib oma arengut kunstniku ja kriitilise mõtlejana, koostatud portfoolio põhjal; • kasutab portfoolio kirjalikus osas selgelt mõistetavat ning grammatiliselt korrektset eesti keelt; • portfoolio esitlemisel kasutab erialast sõnavara ja väljendab end suuliselt arusaadavalt.	RU portfoolio II • portfoolio analüüs • portfoolio viimistlemine • portfoolio täiendamine erialaste töödega • tööprotsessi vormistamine portfooliosse • keelekasutus • esitlemine • oma õpingute analüüs • oskuste demonstreerimine. Maht: 1,5 EKAP Aeg: IV aasta, II - IV periood Õppemeetod: Loeng, vaatlus, arutelu, esitus, analüüs, praktiline töö, mentorlus, esitlemine.	Hindamine: Eristav Kujundav hindamine, individuaalne tagasiside, ühine arutelu, portfoolio esitus. Hindamisülesanded: Hindamisülesanded: • portfoolio koostamine • portfoolios on kasutatud korrektset eesti keelt ja/või võõrkeelt, kui see on põhjendatud • portfoolio avalik esitlemine õpetajatest ja erialaspetsialistidest koosnevale komisjonile.

			Hindamise eelduseks on õpingute jooksul loodud portfoolio esitlemine ja arutelu.
--	--	--	--

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli erinevate teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Tööde ja harjutuste hulk ning raskusaste varieerub individuaalselt ja õppegrupiti. Hindamise aluseks on kõikide ülesannete sooritamise, tulemuse esitlemine ning vormistamine õpimappi või protfooliosse vastavalt kokkulepitud nõuetele. Mooduli hindeks on erinevate teemade hindamisel saadud hinnete kaalutud keskmine ja osakaal lõpphindest järgnevalt: • hea ruum 15% • erialane tarkvaraõpe 15% • stuudio 25 % • ruumiprojekt 30 % • portfoolio 15 % Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks demonstreerib õpilane portfooliote ja õpimappide tuginedes oma oskusi ja teadmisi ning ruumiprojekti komisjonile.		Hindamismeetod: Perioodi lõpus hinnatakse esitluste käigus kõiki selle perioodi teemade ülesanded. Mooduli lõpus toimub ruumiprojekti avalik hindamine koostöös komisjoni (mooduli õpetajad, tööandjate ja/või kogukonna esindajad).
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel. Ruumiprojekt on sooritatud vastavalt ülesandepüstistustele, kuid sisus esineb puudujääke Õpilase arengus ei ole toimunud soovitud edasiminekut. Ülesanded on esitatud hiline misega. Portfoolio kajastab õpinguid, kuid ei anna edasi õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel või lävendit ületaval tasemel. Ruumiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega. Projektis esineb mõningaid eksimusi. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Õpilase arengus on märgata edasiminekut. Portfoolio kajastab õpinguid ja näitab õpilase arengut.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid ületades lävendit. Ruumiprojekti teostus on vastavuses lähteülesandega ja teostamisel on läbitud kõik käsitletud teemad. Ülesanded on õigeaegselt esitatud. Portfoolio kajastab õpinguid ülevaatlikult. Õpilase arengus on märgata süvenemist teemadesse, huvi valdkonna vastu ja suurt

		edasiminekut. Õpilane seab eesmärgid edaspidiseks tegevuseks.
Iseseisev töö: Töö õppematerjalidega, vaatlused, suhtlus praktikapartneriga, portfolio arendamine.		
Õppematerjalid: Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted: https://arhliit.ee/wp-content/uploads/2023/04/lisa_3_-_kvaliteetne_ruum_aluspohimotted.pdf https://maaruum.ee/ruumiloome-ehitus-ja-planeerimine/ruum-ja-arhitektuur/kvaliteetse-ruumi-aluspohimotted Arhitektuurikooli õppevara: https://www.arhitektuurikool.ee/category/oppevara/ylesanded-gymnaasium/ New bauhaus põhimõtted: https://www.kul.ee/uudised/euroopa-uus-bauhaus-mis-see Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine: https://kul.ee/sites/default/files/documents/2022-03/koiki_kasava_elukeskkonna_kavandamine_loomine.pdf Dialoogi pidamine: https://kogu.ee/wp-content/uploads/2024/03/Dialoogi-Pidamine-kogukonnaga_juhendmaterjal.pdf Portfolio koostamine https://sites.google.com/view/portfooliokokkupanek/Liigitus		

III Kohustuslikud üldharidusõpingute moodulid

[illegible]

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
•	<u>Keel ja kirjandus</u>	14 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane väljendab ennast eesti keeles selgelt ja arusaadavalt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kujundab keele ja kirjanduse kaudu rahvuslikku, riiklikku ja iseenda identiteeti ning arendab tekstide analüüsimise ja tõlgendamise abil kriitilist ja loomingulist mõtlemist, aktsepteerides kultuuridevahelisi erinevusi.	
Märkus:	Õpilasel, kes on omandanud põhihariduse eesti keelest erineva õppekeelega koolis või klassis ja vajab tuge eesti keeles õpingute jätkamiseks, võib asendada mooduli „Keel ja kirjandus“ mooduliga „Eesti keel teise keelena ja kirjandus“.	
Nõuded mooduli alustamiseks: omandatud põhiharidus.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 280/84 tundi Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 3/11 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist;	1. vahendab kogemusi ja teadmisi, väljendab arvamusi ja hinnanguid ning kohandab oma keelevalikuid vastavalt suhtlusolukorrale või teksti liigile; 2. struktureerib nii kirjas kui ka kõnes loogilise ülesehitusega ja sidusat teksti; 3. argumenteerib selgelt ja veenvalt, kaitseb oma seisukohti nii suuliselt kui kirjalikult; 4. korrigeerib ja redigeerib oma teksti, kasutab otstarbekalt keeleallikaid ja teabekeskondi ning teeb teadlikke keelevalikuid; 5. kuulab, loeb ja annab asjakohast tagasisidet ning kasutab seda tekstiloomes ja suhtlusolukordades, näiteks rühmatöös, täidab eesmärgipäraseid, koostööd soodustavaid ülesandeid; 6. kasutab ja edastab eri allikaist, sh digi- ja meediakeskkondadest leitud infot, hindab teabe usaldusväärsust;	Keele ja kirjanduse teemasid käsitletakse paralleelselt. Teemade läbimise järjekord võib varieeruda, et parimal moel toetada ja täiendada erialaseid õpinguid ning kultuuriloo ja sotsiaalanete teadmisi. Teemad ja alateemad: Praktiline keeleoskus I ja II (2 EKAP, 52 tundi) Suuline ja kirjalik keeleoskus; teadlik ja varieeruv keelekasutus; teabeallikate kasutamine; kirjakeele ja keelekorralduse tundmine; keeleoskus kui erialane oskus; keeleteadmiste ja praktilise suhtlusoskuse lõimimine, kriitiline tagasiside ja refleksioon.	Eristav hindamine iga perioodi lõpus. Hinne kujuneb aktiivse osaluse ning erinevate tundides tehtavate tööde põhjal. Hindamisel lähtutakse kujundava hindamise põhimõtetest ning arvestatakse nii õpetaja hinnangut kui ka reflekteerivat enesehindamist ning kaaslaste hindamist. Perioodide lõikes

	7. kasutab nii kirjas kui ka kõnes mitmekesisist ja sobilikku sõnavara; 8. osaleb tekstikesksetes aruteludes;		
2) loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle;	- väljendab oma seisukohta loetu, kuuldu ja nähtu üle ning valib selleks sobiva keelekasutuse ja teksti liigi; - sünteesib mitmest allikast pärit infot ja arutluskäike; - vahendab kogemusi ning osaleb ühisarutelus loetud ja vaadatud teoste üle, tuues asjakohaseid näiteid; - reflekteerib uut infot ja erinevaid vaatenurki ning kujundab oma arvamuse; - leiab tundmatutele sõnadele ja väljenditele tähendusi lähtuvalt kontekstist või kasutades sobivaid andmebaase; - täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes;	Tekstirikkus ja stiil (1 EKAP, 26 tundi) Tekstiloomestrateegiad vastavalt tekstiliigile; tekstide analüüs ja konteksti mõistmine; suhtlusolukorra ja kultuuritavade mõju tekstile; keele- ja tekstiteadlikkuse arendamine; erinevate tekstide grammatika ja sõnavara analüüs; keelevahendite eesmärgipärane kasutamine ja analüüs; tekstide kirjutamine ja reflekteerimine. Mina ja meedia (1 EKAP, 26 tundi) Infoühiskond ja meedia roll; veebikeel ja eneseväljendus digitaalses maailmas; avaliku ruumi keel; manipuleerimisvõtted; erialane kirjandus meedias; meediatekstide koostamine; ettekanded ja grupiarutelud.	võivad hindelised tööd varieeruda. Õpetaja annab ülevaate perioodi hindamisülesannetest teema alguses ning võimalusel kaasatakse ka õpilased hindamiskriteeriumite väljatöötamisse. Hindamisülesannete puhul otsitakse võimalusi ühendada neid võimalikult palju ka teiste ainete töödega (kirjalikud ja lugemisülesanded erialastes ainetes, kunstiloos, sotsiaalainetes; praktikatel jm). Võimalikke hindamisülesandeid: eri liiki tekstide loomine ja redigeerimine (e-kiri, essee, arutlev kirjand, ajakirjanduslik tekst, ilukirjanduslikud tekstid, näitusearvustus; 1 pilt, 1 lehekülg); slaidiesitluse koostamine ja ette kandmine; mõttepäevik ja/või õpimapp; tekstianalüüs (ajakirjandusliku või esseistliku ja ilukirjandusliku teksti põhjal); funktsionaalse lugemise
3) kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldeb ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit;	- tõlgendab, analüüsib ja koostab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste; - eristab faktidel põhinevat teavet ja arvamust; - kasutab tekstiloomes erinevaid allikaid ja alustekste (sealhulgas tehisintellekti loodut) ning viitab nendele; - toetub tekstiloomes usaldusväärsetele ja sobivatele allikatele; - võrdleb kahte teksti või teost, käsitledes nende sarnasusi ja erinevusi; - osaleb eesmärgipäraselt veebitoimingutes ja -koostöös; - kasutab tehisintellekti võimalusi teadlikult oma õpiprotsessi toetamiseks; - kasutab pingevabalt ja mitmekülselt levinumaid digiseadmeid ja -rakendusi ning järgib süstemaatilist andmekaitset seotud juhiseid; - mõistab veebiidentiteedi loomise ja selle kaitsmise põhimõtteid; - täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes;	Mina ja väljendusjõud (1 EKAP, 26 tundi) Eneseteadlikkus ja identiteet; suuline ja kirjalik eneseväljendus; emotsioonide väljendamine ja kommunikatsioon; argumenteerimine ja veenmisoskus; väljendusviiside mitmekesisus ja loovus; enesekehtestamine, refleksioon ja enesehindamine. Lugemisest arutlemiseni (1 EKAP, 26 tundi) Tekstide mõistmise ja lugemisoskuse arendamine; tekstide kriitiline analüüs; argumenteerimisoskuse arendamine; suulise ja kirjaliku arutlusoskuse arendamine; kriitilise mõtlemise ja argumenteerimise tehnikad; näidistekstide analüüs ja arutelud; argumentide ja	

4) kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist;	• seostab keele- ja kirjandusnähtusi ühiskondliku ja kultuurilise kontekstiga; • selgitab keele ja kirjanduse rolli kultuuri kandjana ja avaliku suhtluse vahendajana; • nimetab ja analüüsib eesti kultuurile ja eestlaste identiteedile olulisemaid tüvitekste, -teoseid; • seostab teose (sh film ja näidend) või teksti sündmustikku, tegelasi ja konteksti isiklike kogemustega; • koostab selgeid, üksikasjalikke kirjeldusi ning ettekandeid huvi- ja erialavaldkonna teemadel; • kohaneb mitmesugustes, sh võõrastes suhtlusolukordades ja oskab valida sobivaid strateegiaid; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes;	väidete selge sõnastamine; refleksioon ja tagasiside. Mina ja pärimus (1 EKAP, 26 tundi) Pärimuse ja kultuuripärandi (folkloori) mõistmine; pärimusel põhinev kirjandus; antiikmüüdid, eestlaste mütoloogiline maailmapilt; piiblilood; kultuuriline järjepidevus; mütoloogiline maailm ja selle tõlgendamine; eesti rahvapärimuse uurimine; kultuuri ja pärimuse tähendus tänapäeval.	ülesanded; visuaalse või audiovisuaalse teose analüüs; ülesanne iseendale (koostamine ja lahendamine); erialaga seotud loovtööd; koomiks või illustratsioon kirjandusteose põhjal; erialase portfoolio tekstid; võistkondlik mälumäng (koostamine, mängimine) jt.
5) tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga.	1) loeb õpingute ajal tervikteoseid, valides mitmekesist lugemismaterjali vastavalt huvidele, soovidele ja vajadustele; 2) esitab küsimusi ja vastab loetu põhjal küsimustele, mõistes ka teoste allteksti ja kujundlikku keelt; 3) kasutab eri tekstide puhul erinevat lugemisstrateegiat; 4) tõlgendab teost kirjandusloolisest kontekstist lähtuvalt; 5) nimetab kirjanduse põhižanre, nende tunnuseid, ülesehitust ja tõlgendusvõimalusi ning olulisemaid esindajaid; 6) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid; 7) eristab tekstinäidete põhjal žanre ja kujutamisiise, 8) võrdleb teoste sisu, väljenduslaadi ja ülesehitust, kasutades oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid; 9) avaldab ja põhjendab oma arvamust loetu kohta, kasutades oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; 10) täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes.	Mina ja kirjanduse põhiliigid I ja II (2 EKAP, 52 tundi) Kirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, dramaatika); stiili- ja kõnekujundid; romaan ja novell; kirjanduse põhimõisted: aegruum, tegelane, vaatenurk; tõlgendamine ja analüüs; võrdlemine ja süntees, tekstiloomine (ka alustekstidega); seisukoha kujundamine. Ajastute maailmas I ja II (2 EKAP, 52 tundi) Kirjanduse ja kultuuri ajalooline ülevaade; kirjandus- ja kunstiajaloo seosed; maailmakirjanduse suurteosed; kirjandus ja ajastu kontekst; poeetilised väljendusvahendid; analüüs ja tõlgendamine, võrdlemine ja seosed; kirjanduse põhimõisted; loominguline ja kriitiline kirjutamine. Kirjandus pildis ja helis (1 EKAP, 26 tundi) Kirjanduse ja kunsti ning kirjanduse ja teiste loominguliste meediumite seosed;	

		teatrietendused ja filmid, kuuldemängud; meedia ja kirjandus; loovkirjutamine erinevates Žanrites ja meediumites; meediumite mõju kirjandusele ja kultuurile; praktilised loovtöö projektid. Eneseteadvus ja kirjandus (1 EKAP, 26 tundi) Eneseteadvuse ja kirjanduse seosed; eesti kirjanduse tüvitekstid; identiteedi kujunemine erinevatel ajastutel; eestlaste väärtusmaailm; ühiskondlikud teemad, loovkirjutamine, diskussioon. Mina ja ümbritsev maailm (1 EKAP, 26 tundi) Kirjandus ja ühiskond; kirjanduse mitmekesisus; tekstide kriitiline analüüs; inimese ja ühiskonna seosed; tulevik ja kirjandus; tsensuur. Õppemeetodid: aktiivne loeng; paaris- ja rühmatööd (sh diskussioonid, debatid, üksteise tagasisidestamine ja refleksioon); iseseisev ja ühine lugemine (sh tunniplaani sisse arvestatud lugemistundide raames); eri liiki tekstide analüüs ja tõlgendamine (ilukirjanduslikud tekstid, esseistika, ajakirjanduslikud tekstid); (audio)visuaalsete teoste analüüs ja tõlgendamine; mõttepäeviku pidamine ja/või õpimapi koostamine; mõiste- ja ideekaartide koostamine; individuaalsed kirjalikud tööd ning nende tagasisidestamine ja toimetamine (sh paaristööna); erinevad praktilised harjutused (sh õigekirjaharjutused); tööd asjakohaste digivahendite, -keskkondade ja	
--	--	--	--

		-kogudega; ülesande koostamine (juhiste ja hindamiskriteeriumite loomine); esitluste koostamine ja ette kandmine; loovtööd (sh kunsti ja erialaga seotud, nt illustratsioon, koomiks, raamatukujundus jm); draamameetodid (kuum tool, kirjanduslik kohus, <i>tableaux vivants</i> , süümekoridor, rollimängud, loojutustamistehnikad jm); temaatilised õppekäigud (raamatukogud, näitused, kirjandusüritused, kirjanduslikud jalutuskäigud linnaruumis).	
--	--	--	--

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega teoreetilisi ja praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Mooduli kokkuvõttev hinne tähistab mooduli õpiväljundite saavutamise taset.		Hindamismeetod: Koolieksam või riigieksam. Kirjalike tekstide esitamine, loetud teoste ja tekstide tõlgendamine, arvamuse põhjendamine ja toetamine näidetega, ettekannete koostamine ja esitlemine, poeetiliste väljendusvahendite kasutamine, oma seisukohtade selge ja veenev esitamine
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite iseseisev, eesmärgipärane ja loov kasutamine.

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
•	Eesti keel teise keelena ja kirjandus	14 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning omandab eakohase keeleoskuse, mis võimaldab tal jätkata õpinguid eesti keeles, osaleda aktiivselt ühiskonnaelus ja tulla edukalt toime tööturul. Õpilane mõistab eesti keele ja kirjanduse rolli rahvusliku, riikliku ja isikliku identiteedi aluse ja kultuuri osana.	
Märkus:	Õpe põhineb tekstikesksel keele- ja kirjandusõpetusel ning keeleõppe raamdokumendi nõuetel. Kasutatakse eesti keel teise keelena õppemetoodikat, erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Rõhk on nii suulise kui kirjaliku teksti mõistmisel, analüüsil ja tõlgendamisel ning väljendusoskuse arendamisel nii suuliselt kui kirjalikult. Tekstitoimingud hõlmavad funktsionaalset lugemist, arutlemist, kriitilist hindamist, stiilivahendite analüüsi ja praktilist rakendamist tekstiloomes, kasutades trükitud ja digitaalseid keeleressursse.	
Nõuded mooduli alustamiseks: omandatud põhiharidus.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 280/84 tundi		
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 3/11 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg	Õppemeetodid, Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) mõistab eri liiki eestikeelseid tekste ning eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet	- mõistab kõneleja keelt, suudab jälgida pikka mõttevahetust; - tunneb ära erinevad tekstitüübid, levinumad kõnekujudid ja idioomid; - tabab ja toob välja iga vestleja peamõtte arutelus; - saab aru pikkadest eri laadi tekstidest, kui on võimalik lugeda korduvalt ja kasutada teabeallikaid; - valib sobivaid teatmeallikaid teksti paremaks mõistmiseks; - loeb iseseisvalt eri laadis ja žanris tekste, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist; - kasutab keelt loomulikult, paindlikult ja tulemuslikult enamikus suhtlusolukordades;	Keele ja kirjanduse teemasid käsitletakse paralleelselt. Teemade läbimise järjekord võib varieeruda, et parimal moel toetada ja täiendada erialaseid õpinguid ning kultuuriloo ja sotsiaalainete teadmisi. Inimene ja ühiskond. Inimene kui looduse osa, eluring, tasakaal inimese ja looduse vahel, loodushoidlik, inimsõbralik ja tervislik eluviis, inimese kordumatu eripära ja loomus, väärtushinnangud, vaated, inimsuhted (isiklikud, emotsionaalsed ja sotsiaalsed), ettevõtlikkus, perekond, hobiaid ja	Eristav hindamine iga perioodi lõpus. Hinne kujuneb aktiivse osaluse ning erinevate tundides tehtavate tööde põhjal. Hindamisel lähtutakse kujundava hindamise põhimõtetest ning arvestatakse nii õpetaja hinnangut kui ka reflekteerivat

2) arendab oma loovvõimeid, kirjutab ja esitab eri tüüpi ning eri žanris tekste, tuginedes vajadusel asjakohastele alustekstidele	• loob erinevaid tekstitüüpe, mille arutluskäik on loogiline, tekst sidus ja teemakohane, kokkuvõtte sobiv; • valib ja kasutab etteantud teemale kohaseid argumente; • kirjeldab tegevusjuhiseid ja teenuste tutvustusi; • koostab põhjaliku ülevaate pikkadest ja keerukatest artiklitest, erinevatest abstraktsetest tekstidest, andes edasi teksti mõtte ja autori arvamuse; • kasutab tekstiloomes ja esitlemisel vajadusel sobivaid digivahendeid; • rakendab teksti tüübist ja teemast lähtuvalt sobivat tooni, stiili ja registrit; • väljendab oma seisukohta loetu, kuuldu ja nähtu üle ning valib selleks sobiva keelekasutuse ja teksti liigi; • vahendab kogemusi ning osaleb ühisarutelus loetud ja vaadatud teoste üle, tuues asjakohaseid näiteid;	koduloomad, erinevad inimesed ja rahvad, suhtlusvahendid, loomulik keel ja kehakeel, majanduselu tõusud ja mõõnad, heaoluühiskond, erivajadustega inimesed, koolivägivald jms. Tehnoloogia ja infoühiskond. Meedia ja selle usaldusväärsus, ajakirjandus kui neljas võim, sotsiaalmeedia, tehisaru, interneti ohud, tehnoloogilised rakendused igapäevaelus, reklaamid ja sotsiaalmeedia jms. Eesti ja maailm. Eesti riik ja rahvas, geograafiline asend ja kliima, rahvastik, mitmekultuuriline ühiskond, riigikaitse ja omariiklus, riigikogu ja valitsus, president, valimised, eesti keel ja meel, Eesti ja muu maailm, poliitika ja aktuaalsed sündmused jms. Kultuur ja looming. Kodukoha lugu, rahvuslik identiteet, kultuuritraditsioonid, kultuur kui looming – kirjandus, arhitektuur, kujutav kunst, helilooming jne; rahva ajalooline kultuurimälu, erinevate rahvaste kultuuritraditsioonid, tavad ja uskumused, rahvapärised jms Loodus ja elukeskkond. Säästlik eluviis, elutingimused erineva kliima ja rahvastusega aladel, sotsiaalsed hüved ja nende kättesaadavus, sotsiaalne miljöö, mitmekultuuriline ühiskond, loodushoid jms. Haridus ja töö. Elukestev õpe, riiklikud ja eraõppeasutused, koolikeskkond ja traditsioonid, edasiõppimisvõimalused Eestis ja välismaal, teadlik eneseteostus ja	enesehindamist ning kaaslaste hindamist. Perioodide lõikes võivad hindelised tööd varieeruda. Õpetaja annab ülevaate perioodi hindamisülesannetest teema alguses ning võimalusel kaasatakse ka õpilased hindamiskriteeriumite väljatöötamise. Hindamisülesannete puhul otsitakse võimalusi ühendada neid võimalikult palju ka teiste ainete töödega (kirjalikud ja lugemisülesanded erialastes ainetes, kunstiloos, sotsiaalainetes; praktikatel jm). Võimalikke hindamisülesandeid: eri liiki tekstide loomine ja redigeerimine (e-kiri, esse, arutlev kirjand, ajakirjanduslik tekst, ilukirjanduslikud tekstid, näitusearvustus; 1 pilt, 1 lehekülg); slaidiesitluse koostamine ja ette kandmine; mõttepäevik ja/või õpimapp; tekstianalüüs
3) väljendub ladusalt, korrektselt ja mõjusalt mitmesugustel üldistel ning õpinguid, tööd ja vaba aega puudutavatel teemadel, sidudes mõtteid selgelt nii suulises kui kirjalikus tekstis, suheldes koostöiselt nii tava- kui digikeskkonnas	• osaleb arutelus, väitleb abstraktse teema üle, põhjendab oma seisukohti ja teeb kaaslastega koostööd; • suhtleb erinevatel teemadel, juhiv vestlust ja annab tagasisidet; • kohaneb mitmesugustes suhtlusolukordades ja valib sobivad -strateegiad; • hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult; • mõistab vestluskaaslaste väljendatut üksikasjalikult; • tuleb toime läbirääkimistega avalikus, töö- ja hariduselus;		
4) kasutab spontaanses suhtluses grammatiliselt õiget keelt ega pea sõnumit eriti lihtsustama, valib olukorrale sobiva registri;			
5) suudab suhtlust tõhusalt vahendada ja toetada, kohandades oma väljendusviisi, ning arutelu edasi arendada, esitades	• juhiv suurema pingutuseta vestlust tuttavatel teemadel; • tõlgendab diagramme, jooniseid ja tabeleid, annab edasi neis sisalduvat infot; • suudab selgelt edasi anda tekstide ja visuaalide mõtet; • muudab oma väljendusviisi vastavalt suhtluskaaslaste vajadustele ja tasemele; • teeb märkmeid, esitab arusaamatuste korral lisaküsimusi ja		

küsimusi;	vastab küsimustele; - tõlgib mõtteid ja arutelusid eesti keelest teise keelde ja/või vastupidi nii, et säilib algteksti mõte; - koostab kokkuvõtteid ja teeb kokkuvõtlikke märkmeid (loeng, telesaade, ettekanne jms); - sõnastab loetud teksti ümber, refereerib nii kirjalikust kui ka suulisest allikast saadud infot, austades intellektuaalset omandit, kasutab korrektset viitamist;	motivatsioon, elukutsevaliku võimalused ja ohud, karjääri planeerimine, tööle kandideerimine, tööintervjuu ja vajalikud dokumendid, jätkusuutlik ettevõtetus, töötus, vastutustundlik suhtumine oma ja teiste töösse, töötaja ja tööandja õigused ja kohustused, ametiühingud, töö ja puhkus, suhted töökollektiivis jne.	(ajakirjandusliku või esseistliku ja ilukirjandusliku teksti põhjal); funktsionaalse lugemise ülesanded; visuaalse või audiovisuaalse teose analüüs; ülesanne iseendale (koostamine ja lahendamine); erialaga seotud loovtööd; koomiks või illustratsioon kirjandusteose põhjal; erialase portfoolio tekstid; võistkondlik mälumäng (koostamine, mängimine) jt.
6) kujundab eesti keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning ühiskonna ja kultuuri mõistmist ja nendes osalemist	- seostab eesti keele- ja kirjandusnähtusi ühiskondliku ja kultuurilise kontekstiga; - selgitab eesti keele ja kirjanduse rolli kultuuri kandjana ja avaliku suhtluse vahendajana; - nimetab ja analüüsib juhendamisel eesti kultuurile ja eestlaste identiteedile olulisemaid tüvitekste, -teoseid; - seostab teose (sh film ja näidend) või teksti sündmustikku, tegelasi ja konteksti isiklike kogemustega; - koostab selgeid, üksikasjalikke kirjeldusi ning ettekandeid huvi- ja erialavaldkonna teemadel; - kohaneb mitmesugustes, sh võõrastes suhtlusolukordades ja oskab valida suhtlemiseks sobivaid strateegiaid;	Õppemeetodid: Loeng, dialoogid, raamatu lugemine, arutelu, demonstratsioon, illustratsioon, piltide, tabelite, filmide ja/või telelavastuste vaatamine ja analüüs; audiovisuaalsed meetodid; ümberpööratud klassiruumi meetod; aktiivõppemeetodid; individuaalne õpe; mängustamine; praktilised harjutused kirjutamisoskuse ja loovuse arendamiseks; loovkirjutamine; funktsionaalne lugemine ja tekstianalüüs, idee- ja mõistekaardid, allikakriitiline töö kirjalik ja suuline harjutamine, õppekäigud.	
7) suhestab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga	- loeb õpingute ajal tervikteoseid, valides mitmekesisest lugemismaterjali vastavalt huvidele, soovidele ja vajadustele; - esitab küsimusi ja vastab loetu põhjal küsimustele, mõistes ka teoste allteksti ja kujundlikku keelt; - kasutab eri tekstide puhul erinevat lugemisstrateegiat; - tõlgendab teost kirjandusloolisest kontekstist lähtuvalt; - nimetab kirjanduse põhižanre, nende tunnuseid, ülesehitust ja tõlgendusvõimalusi ning olulisemaid esindajaid; - kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid;		

	• eristab tekstinäidete põhjal žanre ja kujutamisiise, • võrdleb teoste sisu, väljenduslaadi ja ülesehitust, kasutades oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid; • avaldab ja põhjendab oma arvamust loetu kohta, kasutades oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes.		
--	--	--	--

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega teoreetilisi ja praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Mooduli kokkuvõttev hinne tähistab mooduli õpiväljundite saavutamise taset.		Hindamismeetod: Riigieksam, kirjalike tekstide esitamine, loetud teoste ja tekstide tõlgendamine, arvamuse põhjendamine ja toetamine näidetega, ettekannete koostamine ja esitlemine, poeetiliste väljendusvahendite kasutamine, oma seisukohtade selge ja veenev esitamine
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite iseseisev, eesmärgipärane ja loov kasutamine.

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
3.	<u>Matemaatika</u>	12 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab matemaatikapädevused ja probleemilahenduskuse tasemel, mis toetab mitmekülgset haridusteed elukestvas õppes ning valmistab ette tööturule sisenemiseks.		
Nõuded mooduli alustamiseks: omandatud põhiharidus.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 240/72 tundi		
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 2/10 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid	- lahendab matemaatilisi ja elulisi probleemülesandeid, eristades erinevaid arvuhulki ning kasutades sobivaid matemaatilisi tehteid (liitmine, lahutamine, korrutamine, jagamine, astendamine, juurimine) ja protsentarvutust - kasutab õpitut bruto- ja netopalga, toodete ja teenuste hinna kujunemisega seotud arvutuste tegemisel; - teisendab avaldise, rakendades tehteid astmete ja juurtega; - lahendab reaalelulise kontekstiga probleemülesandeid võrrandite, võrratuste ning nende süsteemide abil, võttes arvesse hulgateooria seoseid; - kasutab matemaatiliste ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ja tulemuste kontrollimisel sobivaid, sh digitaalseid tööriistu;	Teema: Sissejuhatus ja erialaga seotud matemaatika. 2 EKAP. Teema: Algebra ja arvutusmeetodid. 1 EKAP. Alateemad: Arvuhulgad. Avaldised. Võrrandid ja võrratused Protsentarvutus Arvuhulgad Avaldised Võrrandid ja võrratused, süsteemid Teema: Tasandilised kujundid I. 1 EKAP. Alateemad: Jooniste lugemine. Mõõtühikud. Tasandilised kujundid Kolmnurgad, nende liigid, võrdsus ja sarnasus Seosed täisnurkse kolmnurga nurkade ning külgede suhete vahel. Kolmnurga kõrgus, nurgapoolitaja, mediaan ja külje keskristsirge Kolmnurga pindala Rööpkülik, romb,	Eristav hindamine Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade	arvutab tasandiliste kujundite ümbermõõdu ja pindala, rakendades vajalikke valemeid, sh trigonomeetrilisi seoseid, siinus- ja		

probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid	koosinusteoreemi, et lahendada reaalelulisi probleemülesandeid; • võrdleb ja arvutab tahk- ja pöördkehade pindala ja ruumala, avaldab valemitest vajalikke suurus; • kasutab vektoreid ja joone võrrandeid geomeetriaprobleemülesannete lahendamisel, kontrollides, saadud tulemuste õigsust, mh kasutades tarkvaralisi lahendusi; • visualiseerib punkti asukohta, sirgete ja tasandite asendit ruumis, selgitades kahe sirge, sirge ja tasandi ning kahe tasandi vahelise nurga mõistet reaalses mudelis;	ruut, ristkülik, trapets, korrapärane hulknurk ning nende olulisemad omadused ja pindala Ringjoon ja ring, kesk- ja piirdenurk, ringjoone lõikajad ja puutujad Ringjoone kaare pikkus ja ringi sektori pindala. Teema: Stereomeetria I Jaotus tundides. 1 EKAP. Alateemad: Prisma. Püstprisma täispindala ja ruumala Püramiid. Korrapärase püramiidi täispindala ja ruumala. Silinder. Silindri täispindala ja ruumala Koonus. Koonuse täispindala ja ruumala Kera. Kera täispindala ja ruumala.	
• selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitena vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid	• selgitab funktsiooni mõistet ja üldtähist ning funktsiooni uurimisega seotud mõisteid, leides valemiga esitatud funktsiooni määramispiirkonna, nullkohad, positiivsus- ja negatiivsuspiirkonna; • joonestab ja tõlgendab funktsioonide graafikuid ja nende vastastikust asendit, kirjeldades graafiliselt esitatud funktsiooni omadusi joonise põhjal ning seostades joone kuju ja asendit koordinaatteljestikus selle valemiga; • lahendab logaritm-, eksponent- ja trigonomeetrilisi võrrandeid nii analüütiliselt kui ka graafiliselt;	Teema: Trigonomeetria. 1 EKAP. Alateemad: Mis tahes trigonomeetrilised funktsioonid. Kolmnurga pindala valemid Siinus- ja koosinusteoreem Trigonomeetrilised võrrandid.	
• analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust	• hindab sündmuse tõenäosust, sõnastades liitsündmuse elementaarsündmuste kombinatsioonina ning kasutades kombinatoorikat ja sündmuse tõenäosuse määramise meetodeid; • lahendab reaalelulisi probleemülesandeid, kogudes ja töödeldes andmeid, sh kasutades tabelarvutusprogramme ning kirjeldades juhuslikku suurust arvkarakteristikute ja diagrammide abil, samuti illustreerides IKT vahendite abil ning tehes järeldusi uuritava nähtuse kohta;	Teema: Vektor tasandil. Joone võrrand. 1 EKAP. Alateemad: Koordinaatteljestik. Vektor tasandil. Joone võrrand. Teema: Funktsioonid I. 1 EKAP. Alateemad: Lineaar-, ruutfunktsioon, lihtsam astmefunktsioon (sh graafiliselt) Eksponent - ja logaritmifunktsioon Eksponent - ja logaritmivõrrandid	
• annab hinnangu	• lahendab reaalelulisi	Teema: Jadad. 1 EKAP.	

lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt	probleemülesandeid, kasutades aritmeetilise ja geomeetrilise jada omadusi ning liitprotsendilise kasvamise ja kahanemise mudeleid; • kasutab liitprotsendilise kasvamise ja kahanemise eeskirju maksude ja laenudega seotud arvutuste tegemisel sh laenu intressimäära arvutamisel; • kirjeldab funktsiooni tuletise omadusi ja lahendab ekstreemumülesandeid, kasutades funktsiooni tuletise mõistet ja geomeetrilist tähendust; • arvutab tasandilise kujundi pindala, kasutades algfunktsiooni mõistet ja määratud integraali; • kontrollib saadud tulemuste õigsust süstemaatilise kontrollimise ja võrdlemise abil; • esitab matemaatilist teksti, kasutades korrektseid matemaatilisi termineid ja sümboleid.	Alateemad: Aritmeetiline jada. Geomeetiline jada. Liitprotsendiline kasvamine ja kahanemine. Teema: Töenäosus ja statistika. 1 EKAP. Alateemad: Töenäosusteooria. Matemaatiline statistika. Teema: Tuletis ja integraal, Funktsioonid II. 1 EKAP. Alateemad: Funktsiooni uurimine Kõvertatrapetsi pindala arvutamine Teema: Stereomeetria II. 1 EKAP. Alateemad: Ristkoordinaadid tasandil. Koordinaatteljestik ruumis. Sirged ja tasandid ruumis Hukktahukad ja pöördkehad ruumala leidmine tükeldamise abil. Õppemeetodid: Töölehtede täitmine, ülesannete lahendamine, loengud, probleemülesannete lahendamine, praktilised ülesanded, sh digitööriistu kasutades, uurimisülesanded, eriala või mõne muu ainega seotud õppekäigud, kus saab rakendada matemaatikateadmisi ja -oskusi, probleemsituatsioonide lahendamine, iseseisev töö õppematerjalidega (sh õpikutekstiga), interaktiivsed testid, näitlikustamine (näitlikke skeeme koostavad ka õpilased ise), kodune kontrolltöö (vilumuse tagamiseks ja tööharjumuse kujundamiseks ja õppimisoskuse arendamiseks),	
---	--	--	--

		ajurünnak, uurimistöö, õpimapi koostamine.	
--	--	--	--

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega teoreetilisi ja praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt.		Hindamismeetod: koolieksam või riigieksam, uurimistöö ja õpimapi esitlemine.
Mooduli kokkuvõttev hinne tähistab mooduli õpiväljundite saavutamise taset.		
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite iseseisev, eesmärgipärane ja loov kasutamine.

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
4.	<u>Võõrkeel keeleoskustasemel B1</u>	4,5 EKAP
Mooduli eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane suhtleb õpitavas võõrkeeles nii kõnes kui kirjas erinevates ühiskondlikes ja kultuurisituatsioonides motiveeritult ning kriitiliselt mõtlevalt, iseseisva keelekasutajana.		
Nõuded mooduli alustamiseks: puuduvad.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 90/27 tundi Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 1,5/3 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesisist sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades	• suhtleb selgelt ja arusaadavalt nii kõnes kui kirjas erinevates olukordades, väljendades suhtlemise eesmärgi mõistmist ja saavutades soovitud tulemust; • väljendab arvamusi ja kirjeldab kogemusi loomulikult ja veenvalt, kasutades tasemele sobivaid keelestruktuure ning väljendab oma mõtteid arusaadavalt ja täpselt; • rakendab mitmesuguseid keelestruktuure, sealhulgas erinevaid grammatilisi konstruktsioone ja sõnavara suhtluse rikastamiseks; • kasutab peamiselt mitteametlikes suhtlussituatsioonides sobivat igapäevast ja erialast sõnavara, mis võimaldab sujuvat suhtlust erinevates olukordades ja teemadel;	Teema: MINA JA MAAILM Alateemad: • Mina ja eakaaslased - kutseõppurid. • Mina ja Eesti • Tervis ja ohutus - Füüsiline ja vaimne tervis, tervislik eluviis, • Stressi- ja ajajuhtimine, • Meeskonnatöö ja suhtlemine, • Turvaline käitumine töö- ja igapäevakeskkonnas Õppemeetodid: - töölehtede täitmine kuulamis ja/või lugemisülesannete põhjal - ristsõnade koostamine terminoloogia kohta - rühmatöö - rollimäng - intervjuu / dialoog (enese / sõbra / eakaaslase tutvustus) - vestlus senistest töökogemustest ja tulevikuplaanidest	Eristav hindamine
2) käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt	• tutvustab kirjalikult ja suuliselt enda ja teiste rahvaste kultuure, sh elukeskkonda, traditsioone ja kultuurinorme, kasutades endale tuttavat sõnavara; • võrdleb teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi omavahel ja enda kultuuriga, kasutades vajadusel digitehnoloogilisi vahendeid; • suhtleb võõrkeeles päevakajalistel teemadel, arvestades vestluspartneri kultuurilise eripäraga;	Teema: Kultuuriline identiteet - Alateemad: • Traditsioonid ja tavad, • Globaliseerumine, • Keel ja kultuur, • Sotsiaalne õiglus ja mitmekesisus, • Kunst ja kirjandus, • Muusika ja film, • Toit ja toidukultuur;	Õppemeetodid: - lugemis- ja/või kuulamisülesande täitmine juhendi alusel (sihtriigi kultuurisündmused, tuntud persoonid ajaloost ja/või tänapäevast, -eakaaslaste elu-olu ja õppimine); - video / filmi vaatamine;

			- mõistekaardi koostamine; - rollimäng Hindamine: eristav
3) kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele	• rakendab õppimise toetamiseks erinevaid võõrkeelseid infoallikaid koos juhendmaterjalidega; • iseloomustab enda võõrkeeleoskust ja kasutab erinevaid õpistrateegiaid; • loeb ja kasutab erinevaid võõrkeelseid tekste ja/või teoseid, kasutades mitmesuguseid asjakohaseid allikaid; • kasutab eetiliselt ja peamiselt iseseisvalt erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid;	Teema: INFOÜHISKOND, KESKKOND JA TEHNOLOOGIA Alateemad: • Inimene ja ühiskond, • Infotehnoloogia ja digitaalsed keskkonnad, • Uuriv ja kriitiline mõtlemine, • Teabehaldus ja organiseerimine; • Roheline tehnoloogia ja säästlik areng, • Mina ja jätkusuutlikkus;	Õppemeetodid: - ajurünnak erinevate keelearengu võimaluste kohta - Internetiotsing - lugemis- ja kuulumisülesanded - mõistekaardi loomine - rühmatööna esitluse koostamine Hindamine: eristav
4) võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks	• tutvustab üldsõnaliselt oma eriala hetkeseisu tööturul ja edasiõppimise võimalusi; • esitleb suuliselt ja kirjalikult enda erialaseid teadmisi ja oskusi peamiselt iseseisvalt, kasutades vajadusel erinevaid digitehnoloogilisi vahendeid; • kirjeldab üldsõnaliselt oma praktika- ja/või töökogemust;	Teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine Alateemad: • Haridus ja töömaailm, • Inimene ja ühiskond, • Kogemused ja eneseareng, • Karjääri valikud ja oskuste arendamine;	Õppemeetodid: - info otsimine ja esitamine (töökuulutused; edasiõppimise, praktika võimalused) - töölehtede täitmine (CV/Europassi, kaaskirja näidised) - lugemis- ja kuulumisülesande täitmine - rollimäng (tööintervjuu sooritus) Hindamine: eristav
5) väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni	• osaleb aktiivselt auditoorses töös ja/või sooritab iseseisvaid ülesandeid, läheneb õppeprotsessile uurivalt; • tutvustab ennast ja/või enda erialast tegevust, väljendades end üldsõnaliselt; • osaleb erinevate võõrkeelte ja	Teema: Väärtused ja kõlblus Alateemad: • Eetika ja tööalane käitumine, • Mitmekesisus ja kaasamine, • Konfliktide lahendamine ja läbirääkimisoskus, • Isiklikud väärtused ja eneseteadlikkus.	Õppemeetodid: - lugemis- ja/või kuulumisülesande täitmine juhendi alusel; - video / filmi vaatamine; - mõistekaardi koostamine - rollimäng; - õppekäik

	kultuuridega seotud tegevuses ja näitab üles meeskondlikkust; • kirjeldab endale olulisi (õpi)probleeme ja/või (õpi)saavutusi ning pakub välja lahendusi, väljendades mõtteid lihtsate lausetega.		Hindamine: eristav
--	--	--	--------------------

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega teoreetilisi ja praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt.		Hindamismeetod: Kirjalike tekstide esitamine, loetud teoste ja tekstide tõlgendamine, arvamuse põhjendamine ja toetamine näidetega, ettekannete koostamine ja esitlemine
Mooduli kokkuvõttev hinne tähistab mooduli õpiväljundite saavutamise taset.		
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite iseseisev, eesmärgipärane ja loov kasutamine.

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
5.	<u>Võõrkeel keeleoskustasemel B2</u>	7,5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane suhtleb õpitavas võõrkeeles nii kõnes kui kirjas erinevates ühiskondlikes ja kultuurisituatsioonides motiveeritult ning kriitiliselt mõtleva iseseisva keelekasutajana.	

Nõuded mooduli alustamiseks:
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 150/45 tundi
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 2/5,5 EKAP

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi	• suhtleb selgelt ja arusaadavalt nii kõnes kui kirjas erinevates olukordades, väljendades suhtlemise eesmärgi mõistmist ja saavutades soovitud tulemust; • väljendab arvamusi ja kirjeldab kogemusi loomulikult ja veenvalt, kasutades tasemele sobivaid keelestruktuure, ning väljendab enda mõtteid arusaadavalt ja täpselt; • kasutab mitmekesiseid keelestruktuure, sealhulgas keerulisemaid grammatilisi konstruktsioone, et täpselt, selgelt ja mitmekülselt väljendada oma mõtteid ja seisukohti; • kasutab laialdast igapäevast ja erialast sõnavara, mis on sobilik nii ametlikes kui mitteametlikes suhtlussituatsioonides, demonstreerides keeleoskust erinevates kontekstides;	INGLISE KEEL 1 (1,5 EKAP) - 1. õppeaasta kevad - <u>Inimene ja ühiskond</u> (1,5): 1- Suhted, isikukirjeldus, mitte-ametlik e-kiri 2 - Kommunikatsioon, loo jutustamine, intervjuu INGLISE KEEL 2 (2 EKAP), 2. õppeaasta sügis - <u>Kultuur ja looming</u> (2) 3 - Kunsti ja looming, disain, tänavakunst, loov mõtlemine 4 - Väitlemine, arvamusessee 5 - Reisimine ja transport, reisikavand, kaebekiri	Eristav hindamine iga perioodi lõpus. Hinne kujuneb aktiivse osalemise klassidiskussioonis ja jooksvate diferentseeritud harjutuste/ülesannete põhjal (k.a õpiprotsessi hindamine). Ülesanded varieeruvad perioodide kaupa: kontrolltööd ja tunnikontrollid, kirjalikud ülesanded (essee, ametlik ja mitteametlik kiri/e-kiri, arvustus, artikkel), üksteise tagasisidestamine, reisikavandi rühmatöö, võõrkeelse ilukirjandusliku ja/või erialase teksti/raamatu esitlus, CV koostamine, õpimapi esitamine, mõistekaart, ajurünnak ja refleksioon.
2) käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt	• tutvustab kirjalikult ja suuliselt enda ja teiste rahvaste kultuure, sh elukeskkonda, traditsioone ja kultuurinorme, kasutades temaatilist sõnavara; • analüüsib teiste kultuuride sarnasusi ning erinevusi omavahel ja enda kultuuriga, kasutades vajadusel digitehnoloogilisi vahendeid; • suhtleb võõrkeeles ladusalt ühiskondlikult olulistel teemadel, arvestades vestluspartneri kultuurilise eripäraga;	INGLISE KEEL 3 (2 EKAP), 2. õppeaasta kevad - <u>Inimene ja keskkond</u> (1) 6 - Käitumisnormid, väärtused, traditsioonid; keskkond ja keskkonnaprobleemid - <u>Teadus ja tehnoloogia</u> (1) 7 - Teadus ja tehnoloogia, infootsing, infovahetus, elektroonsed keeleõppevahendid, teadusartiklid	
3) kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja	• rakendab õppimise toetamiseks erinevaid võõrkeelseid infoallikaid iseseisvalt;		

õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele	• iseloomustab enda võõrkeeleoskust ja kasutab erinevaid õpistrateegiaid; • loeb ja kasutab erinevaid võõrkeelseid tekste ja/või teoseid, kasutades mitmesuguseid asjakohaseid allikaid; • kasutab eetiliselt ja iseseisvalt erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid;	8 - Meedia, ajalehe artikkel (lugemine, kirjutamine, analüüs), tekstianalüüs INGLISE KEEL 4 (2 EKAP), 3. õppeaasta sügis - <u>Haridus ja töö (1,5)</u> 9 - Karjääri sõnavara, talendi ja oskuste sõnavara, tööturg, eneseteostus, tööotsimine, töötamine ja õppimine välisriigis 10 - Haridussüsteem, teabeallikad. - <u>Eesti ja maailm (0,5)</u> 11 - Rahandus ja majandus; Eesti ja maailma võrdlused erinevates kontekstides Kasutatavad õppemeetodid: aktiivne loeng; iseseisvad, paaris- ja rühmatööd; projektõpe, rollimängud; võõrkeelsete veebi- ja videomaterjalide kasutus ja analüüs; erialaste ning kirjanduslike tekstide analüüs; arutelud; erinevate võõrkeelsete tekstide kirjutamine ja analüüs; õpimapi koostamine.	
4) võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks	• tutvustab suuliselt ja kirjalikult oma eriala hetkeseisu tööturul ja edasiõppimise võimalusi; • esitleb suuliselt ja kirjalikult enda erialaseid teadmisi ja oskusi iseseisvalt, kasutades vajadusel erinevaid digitehnoloogilisi vahendeid; • kirjeldab üksikasjalikult oma praktika- ja/või töökogemust;		
5) väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni	• osaleb aktiivselt auditoorses töös ja/või sooritab iseseisvaid ülesandeid, läheneb õppeprotsessile uurivalt; • tutvustab ennast ja/või enda erialast tegevust, väljendades end üksikasjalikult; • osaleb võõrkeelte ja erinevate kultuuridega seotud tegevuses ja näitab üles meeskondlikkust; • kirjeldab endale olulisi (õpi)probleeme ja/või (õpi)saavutusi ning pakub välja lahendusi, põhjendades ja laiendades enda mõttekäike.		

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega teoreetilisi ja praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Mooduli kokkuvõttev hinne tähistab mooduli õpiväljundite saavutamise taset.	Hindamismeetod: Koolieksam või riigieksam, kirjalike tekstide esitamine, loetud teoste ja tekstide tõlgendamine, arvamuse põhjendamine ja toetamine näidetega, ettekannete koostamine ja esitlemine, arutelu aktiivne osalemine
---	--

Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite iseseisev, eesmärgipärane ja loov kasutamine.

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
6.	Loodusained	18 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilasest kujuneb vastutustundlik, ennastjuhtiv ja kriitiliselt mõtlev inimene, kes huvitub teda ümbritsevast keskkonnast, võtab igapäevaelus vastu teaduspõhiseid otsuseid, mõistab jätkusuutliku tehnoloogia ja tootmise olulisust ning väärtustab elurikkust.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 360/108 tundi Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 6/12 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse tagajärje seoste selgitamiseks	• kasutab looduses toimuvate protsesside selgitamiseks bioloogia, keemia, füüsika ja geograafia põhimõisteid ja seaduspärasusi; • kasutab korrektset bioloogia-, keemia-, füüsika- ja geograafiaalast sõnavara nii suulisel ettekandel kui ka kirjalikult; • selgitab bioloogia, keemia, füüsika	1. MAAILMAHARIDUS - rahvastik ja majandus, inimene ja keskkond 2 EKAP • rahvastikuprotsessid globaliseeruv maailmas - linnastumine, ränded, pagulus, kultuuride kokkupõrked, konfliktid • maailma majanduslik jagunemine - areng, vaesus, maailmakaubandus, arengumaad,	Loodusainete moodul hinnatakse eristavalt. Hinne kujuneb õppetöös aktiivse osalemise ja jooksvate testide, tunnikontrollide, kontrolltööde, erinevate

	ja geograafia omavahelisi seoseid ja erinevusi ning tähtsust teaduse ja tehnoloogia, sh inseneeria valdkonnas, rõhutades loovuse ja innovatsiooni rolli; • kasutab erinevaid mudeleid (sh arvutisimulatsioone ja matemaatilisi mudeleid) loodusobjektide ja nähtuste uurimisel; • koostab teaduslikke meetodeid kasutades loodusnähtuste või protsesside mudeleid; • koostab mõistekaarte, diagramme, graafikuid ja andmetabeleid projektides või uurimuslikes ülesannetes olevate andmete visualiseerimiseks; • lahendab matemaatiliste võtete ja valemite abil elulisi ja loodusteaduslikke ülesandeid;	arengukoostöö • globaalne tarbimisühiskond - ökoloogiline jalajälg, toidutoodang, lapstööjõud, õiglane kaubandus, globaalne infoühiskond, loodusressursside hankimine, jäätmed • tootmine ja keskkonnaprobleemid - antropotseen, kliimamuutused, kõrbestumine, elurikkuse kadumine, maailmamere reostus, kalanappus, vee- ja metsade probleemid • loodus- ja keskkonnakaitse - EV keskkonnapoliitika ja keskkonnastrateegiad 2. ÜLDMAATEADUS - maa kui süsteem, loodusvarade majandamine ja keskkonnaprobleemid 2 EKAP • elu areng Maal • mikro- ja makroevolutsioon • litosfäär, pedosfäär • atmosfäär, hüdrofäär, biosfäär • ringed - C, N, S, vee • toiduahel ja energiaringe • organismide koosseksisteerimine • ökosüsteemid, bioomid, loodusvööndid - elurikkuse mitmekesisus • globaalsed keskkonnaprobleemid • roheline kasvamine - roheoskused, rohetechnoloogiad, ringmajandus, kestlik areng 3. LOODUSAINETE METODOLOOGIA - 1 EKAP • teadus ja pseudoteadus	ülesannete põhjal (k.a õpiprotsessi hindamine). Ülesanded varieeruvad ainete (geograafia, keemia, bioloogia, füüsika) kaupa. Bioloogia ja keemia kursustel on eristav hindamine, geograafia ja füüsika kursustel on mitmeeristav hindamine. Füüsika arvestuse saavad ~90% auditoorsel tööl osavõttlikult osalenud ja iseseisvaid töid teinud õpilased automaatselt. Ülejäänud õppijad peavad arvestuse saamiseks vastavalt puudustele tegema veel iseseisvat tööd.
2) sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodus- teaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi	• sõnastab loodusteaduslike mudelite leidmiseks või kontrollimiseks hüpoteese või uurimisküsimusi; • kavandab ja viib läbi ohutul viisil loodusteaduslikke uuringuid, kasutades sobivaid katsevahendeid või simulatsioone looduse seaduspärasuste tundma õppimiseks; • kasutab sobivaid mõõtevahendeid ja andmeanalüüsi tööriistu, et koguda täpseid ja usaldusväärseid andmeid; • teeb kogutud andmete põhjal põhjendatud teaduspõhiseid järeldusi; • esitab saadud tulemused suuliselt või kirjalikult, kasutades vajadusel		

	digivahendeid; • kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi eluliste probleemide lahendamiseks, rakendades loovat ja kriitilist mõtlemist, digitaalseid tööriistu ja meeskonnatööoskusi;		
3) leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel	• kasutab erinevaid infoallikaid, juhendatult analüüsib ja hindab kriitiliselt selle teabe usaldusväärsust, eristab teaduspõhiseid fakte pseudoteaduslikest väidetest ning rakendab fakte loodusprotsesside selgitamisel ja probleemide lahendamisel; • analüüsib erinevaid seisukohti elu päritolu kohta ning selgitab oma arusaamu; • kasutab loodusteaduslike uuringute läbiviimiseks andmeportaale ja digitaalseid teabeallikaid; • kasutab loodusteaduslike ülesannete lahendamiseks ning koostööks kaasõpilastega digitehnoloogiavahendeid;	• tõenduspõhine- ja disainmõtlemine • loodusteaduslik kirjaoskus, meediapädevus • interdistsiplinaarsus ja lõiming, STEAM • probleemipõhine ja uurimuslik õpe • mudelid, joonised, graafikud, simulatsioonid • stsenaariumid, vinjetid, katsed, arvutusülesanded • laboritööd, välitööd, projektitööd • ohutus ja eetika loodusteadustes • innovatsioon loodusteadustes • 21. sajandi loodusteadustega seotud ametid	
4) rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks	• selgitab kliimamuutuste teket ja rohetehnoloogia mõju ning pakub lahendusi keskkonnasäästliku kliimapoliitika rakendamiseks; • märkab ja lahendab igapäevaelu probleeme ning langetab argumenteeritud otsuseid, kasutades loovat mõtlemist; • kasutab mehaanika, dünaamika, termodünaamika ja elektroenergeetika seaduseid tehnoloogiliste probleemide lahendamisel;	4. ANORGAANILINE KEEMIA - 1 EKAP 3) keemia valdkonnad ja keemiatööstus 4) argielu keemia - erinevad kemikaalid 5) metallid ja mittemetallid - omadused, leidumine looduses ja tootmine 6) oksiidid, alused, happed, soolad - seosed 7) perioodilisustabel, -seadused 8) ainete ehitus, keemiline side 9) elektrolüüs, korrosioon	
5) saab aru teaduse olemusest, seostab	• kasutab reaaleluliste ülesannete lahendamiseks keemiliste elementide perioodilisustabelit, lahustuvustabelit,	5. ORGAANILINE KEEMIA I+II - 2 EKAP • alkaanid, alkeenid, alküünid • alkoholid, eetrid • areenid, fenoolid • aldehüüdid, ketoonid • karboksüülhapped, estrid • rasvhapped, rasvad • amiinid, amiidid • sahhariidid • aminohapped, valgud • orgaanilised halogeenühendid	

loodusteadusi ja tehnoloogiat	metallide pingerida ja teisi teabeallikaid; • analüüsib teaduse olemust ning seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat, rakendades teadmisi praktilistes olukordades ja luues uuenduslikke lahendusi; • toob näiteid pindpinevuse, kapillaarsuse ja märgamise esinemisest looduses ja tehnikas; • kirjeldab valguse ja heli omadusi ning nende rolli looduses ja tehnoloogias, rakendades laineõpetuse põhimõtteid ja tuues näiteid igapäevastest tehnoloogilistest lahendustest; • selgitab aine olekuid ja faasisiirdeid, rakendades termodünaamika põhimõtteid. • toob esile teabeallikate alusel toidutootmise ja põllumajanduse mõju looduskeskkonnale, pakkudes välja lahendusi kaasaegse tehnoloogia abil;	• polümeerid 6. BIOLOOGIA I - 2 EKAP • elu olemus • elus ja eluta loodus, viirused • rakk - taime, looma, seene, bakteri • nakkushaigused, tervislikud eluviisid • organism - koed, elundid, elundkonnad • elutalitluse regulatsioon - inimene kui tervik • energia ja metabolism 7. BIOLOOGIA II - 1 EKAP • organismide keemiline koostis • molekulaarsed protsessid • molekulaargeneetika • organismide paljunemine ja areng 8. BIOLOOGIA III - 1 EKAP • pärilikkus - Watson, Crick, Mendel, Morgan, Vries, Hunt, Galton • muutlikkus - geen-, kromosoom-, genoom- mutatsioonid • EV geenivaramu • geenitehnoloogia, biotehnoloogia • GMO-d Õppemeetodid geograafia-, keemia- ja bioloogia kursustel: loodusteaduslikud mudelid, simulatsioonid, virtuaalsed demontratsioonkatsed, loengud, esitlused, visuaalide koostamine - mõiste-, mõtte- ja ideekaardid, praktilised tööd, õppefilmid, töölehed, paaris- ja rühmatööd, individuaalne töö, õuesõpe, õppekäigud, muuseumiõpe, arutelud, vinjettide arutelu ja analüüs, teabeallikate	
--------------------------------------	--	--	--

		otsimine ja analüüsimine, probleemi uurimine ja mõtestamine, e-õpe, koostöine õppimine, ümberpööratud klassiruum. 9. MIKRO- JA MEGAMAAILMA FÜÜSIKA 2 EKAP • Aine omadused • Aatomi- ja tuumafüüsika • Astronoomia ja kosmoloogia 10. ELEKTER JA MAGNETISM 2 EKAP • Väljad - elektriväli, magnetväli • Elektromagnetlained • Optika 11. LIIKUMISED JA JÕUD 1 EKAP • Kinemaatika • Liikumise kirjeldamine • Vektorid • Ringliikumine • Vastastikmõju ja jõud • Jäävusseadused mehaanikas • Võnkumine ja • Võnkumine ja lained 12. ENERGIA 1 EKAP • Elektrivool ja selle toimed • Vooluringid • Pooljuhid • Vahelduvvool • Molekulaarfüüsika • Termodünaamika seadused (printsüübid)) • Soojusmasinad	
6) selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale	• selgitab süsinikuringe ja energiasäästu tähtsust kliimamuutuste kontekstis, ning nende mõju globaalsele soojenemisele;		

	• toob näiteid peamistest kliimamuutusi põhjustavatest teguritest ning kliimamuutuse võimalikest tagajärgedest loodusele ja ühiskonnale; • arutleb roheoskuste vajalikkuse ja nende mõju üle elukeskkonnale, kasutades loodusteaduslikku terminoloogiat; • hindab kliimamuutuste mõju veekeskkonnale ja analüüsib juhendamisel vesiviljeluse mõju ökosüsteemidele; • selgitab meetodeid metallide korrosiooni vähendamisel ning arutleb rohetehnoloogia rakendamise võimaluste üle keemiatööstuses; • kirjeldab maailma energiamajanduse muutusi ja nende seoseid kliimapoliitikaga; • toob näiteid rohetehnoloogia rakendamise mõjust erinevates majandusharudes ning selgitab, kuidas see toetab jätkusuutlikkuse parendamist;	Õppemeetodid füüsika kursustel: loengud; esitlused; praktilised tööd; arutelud; videod; iseseisvad tööd; õppekäigud paljudesse TÜ allasutustesse, ERMi ja AHHAAsse.	
7) selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus	• iseloomustab teabeallikate põhjal jätkusuutliku arengu põhimõtteid ning nende rakendamise võimalusi erinevates kontekstides; • selgitab teabeallikate põhjal elurikkuse olulisust ning selle säilitamise võimalusi; • selgitab hoiakuid ja käitumist, mis näitavad vastutustundlikkust elurikkuse ja jätkusuutliku arengu säilitamisel; • järgib tervislikke eluviise arvestades tervisliku toitumise ja nakkushaigustest hoidumise põhimõtteid; • selgitab tööstuse ja tehnoloogia arengu mõju keskkonnale ja globaalsele elurikkusele, kasutades teaduslikele uuringutele põhinevaid andmeid; • hindab kemikaalide kasutamist argielus ja nende mõju keskkonnale ja tervisele;		

	• arutleb üleilmastumise mõju üle eri eluvaldkondadele tuues välja selle mõju kestlikule arengule;		
8) selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis.	• selgitab loodusteaduste ja tehnoloogiaga seotud elukutsete tähtsust 21.sajandi majanduses; • kirjeldab loodusteaduste arengusuundi ja analüüsib, kuidas omandatud teadmisi ja oskusi rakendada karjäärivalikul; • rakendab loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi erialases õppes ja tegevuses.		

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega teoreetilisi ja praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Mooduli kokkuvõttev hinne tähistab mooduli õpiväljundite saavutamise taset.		Hindamismeetod: uuringu ja katsete läbiviimine ja tulemuste esitlemine, aruteludes osalemine, oskuste praktiline rakendamine
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite iseseisev, eesmärgipärane ja loov kasutamine.

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
7.	<u>Sotsiaallained</u>	13 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime muutuv maailmas iseenda ja oma lähikonnaga, lähtudes üldinimlikest ja demokraatlikest väärtustest, mõistab ühiskonna arengu põhjuslikke seoseid ning enda rolli vastutustundliku ja keskkonnateadliku ühiskonnaliikmena.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 260/78 tundi Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 3/10 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid	• selgitab ajaloolisi ja tänapäeval toimuvaid ühiskondlikke protsesse ning nende põhjuseid ja tagajärgi; • eristab ajalooperioode vastavalt nende iseloomulikele tunnustele ning selgitab ajastute vahetumise põhjuseid; • selgitab üksikisiku valikute ja otsuste mõju Eesti ja maailma ajaloole; • nimetab Eesti ja maailma ajaloo pöördelisi sündmusi ja protsesse, selgitab nende tähtsust ja mõju ühiskonna arengule; • kirjeldab minevikus elanud inimeste elu ajaloolises kontekstis; • võrdleb vähemalt kahte ajaloolist sündmust erinevatest vaatenurkadest ning seob need tänapäeva ühiskonna konkreetsete sündmuste või arengutega;	Ajalugu I (ÕV 1) Alateemad: • Sissejuhatus antiiki • Vana - Kreeka ja Vana-Rooma • Bütsants • Vara-Keskaeg • Kõrg- ja Hiliskeskaeg • Uus-Aeg • Eesti Muinas- ja Keskaeg Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, III periood Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus Ajalugu II (ÕV 1, ÕV 3) Alateemad: • Lähiaeg I • Maailma ja Eesti 19.sajandil • I maailmasõda	Eristav hindamine Kirjalikud analüüsid : 1)Ateena vs. Sparta; 2) romaani stiil vs. gooti stiil Esitlus: Uusaja silmapaistev kultuuri-, ühiskonna- või poliitikategelane Mõistekaardi koostamine paaristööna: Rahvusliku kultuuri kujunemine Filmide kirjalik analüüs: Filmide “Malev”, “Kolme katku vahel” või “Verekivi” sisuanalüüs juhendi alusel ja küsimustele vastamine Kirjalik arvestuslik töö avatud materjalidega: Teemad:
2) mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning	• toob näiteid, kuidas erinevate kultuuride ja rahvaste pärand on mõjutanud tänapäevase maailma		

kultuuride ja rahvaste rolli selles	kujunemist; • uurib eesti ja maailmakultuuri pärandit ja selgitab selle tähendust kultuurilise mitmekesisuse säilitamisel ja kaitsmisel; • selgitab peamiste religioonide ja ideoloogiliste õpetuste tekkelugu, leviku põhjusi ning mõju ühiskonna arengule minevikus ja tänapäeval; • analüüsib ühiskondlike ja tehnoloogiliste arengute mõju kultuurilisele mitmekesisusele maailmas ja Eestis;	• Eesti iseseisvumine; Vabadussõda, Tartu Rahu • Maailm ja Eesti kahe maailmasõja vahel • Lähiaeg II • II maailmasõda Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, IV periood Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus	1) Vene revol 1905.a.; 2) 1917.a. veebr.; 3) 1917.a. okt. 4) I maailmasõda 5) Eesti iseseisvumine 6) Eesti Vabadussõda Kirjalik töö: Võrdlustabeli (maj.; sisepol.; välispol.; kultuur ja haridus) koostamine demokraatliku ja autoritaarse Eesti kohta juhendi alusel Filmide kirjalik analüüs: Filmide "Nimed marmortahvil" ja "Detsembrikuumus" sisuanalüüs juhendi alusel ja küsimustele vastamine Esitlus: Eesti 19.saj II poole ja 20.saj alguse silmapaistev kultuuri-, ühiskonna- või poliitikategelane
3) eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid	• hindab kriitiliselt leitud infot, eristab olulist ebaolulisest ning teeb vahet tõenduspõhistel allikatel ja valeuudistel; • selgitab tehisaru rolli informatsiooni levitamisel ja tõlgendamisel, kasutades tehisaru eetilisel ja eesmärgipäraselt; • otsib infot oma kodukoha ja eriala kohta ning esitab seda põhjendatud meediumi vahendusel; • valib kriitiliselt erinevaid teabeallikaid, viidates korrektselt kasutatud allikatele, järgides autoriõiguse ja intellektuaalse omandi nõudeid; • tõlgendab leitud andmeid, kasutades erinevaid teabevahendeid allikakriitiliselt;	Ühiskonnaõpetus I (ÕV 2.-4.) alateemad: • Sissejuhatus ühiskonnaõpetusse • inforuum Maht: 2 EKAP Aeg: II aasta, II periood Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus Ajalugu III (ÕV 1.-3.) Maht: 2 EKAP Aeg: III aasta, IV periood Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus	
4) selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus	• selgitab ühiskonnaliikme rolli ja vastutust tööturul, majanduses ja demokraatliku ühiskonna toimimises; • toob näiteid säästva majanduse, sotsiaalse ettevõtluse, kestlikkuse ja õiglase kaubanduse põhimõtetest ning selgitab nende seost ühiskonnaliikmete vastutusega; • kirjeldab majanduse toimimise põhialuseid ning riigi, tarbija ja ettevõtja rolli, huve, õigusi ja vastutust	Ühiskonnaõpetus II (ÕV 1.-3.) Maht: 1 EKAP Aeg: III aasta, IV periood Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus Ajalugu IV (ÕV 1.-3.) Maht: 2 EKAP Aeg: IV aasta I periood	

ühiskonnas	demokraatlikus ühiskonnas; • analüüsib demokraatia põhimõtteid, inim- ja kodanikuõigusi; • selgitab enda õigusi ja kohustusi Eesti riigi suhtes ning toob konkreetseid näiteid, kuidas neid õigusi ja kohustusi praktikas rakendada; • nimetab aktuaalseid rahvusvahelisi sündmusi, sh kriisiolukordi ning oskab kirjeldada nende mõju kodanikele ja ühiskonnale laiemalt; • selgitab tähtsamate rahvusvaheliste organisatsioonide (ÜRO, EL, NATO) toimimist ning enda võimalusi ja vastutust seoses nendega demokraatliku ühiskonna kontekstis;	Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus Filosoofia Maht: 1 EKAP Aeg: IV aasta I periood Õppemeetodid: Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus Ajalugu V (ÕV 1.-3.) Maht: 1 EKAP Aeg: IV aasta, II periood Õppemeetodid: Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus Ühiskonnaõpetus III (ÕV 1.-3.) Maht: 1 EKAP Aeg: IV aasta, II periood Õppemeetodid: Õppemeetodid: konspekt, ajajoon, kirjalik analüüs, mõistekaart, film, uurimus	
5) analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas	• toob näiteid põhilistest teguritest, mis mõjutavad inimeste käitumist ja emotsioone; • kasutab erinevaid enesehindamise vahendeid enda isiksuse ja vaimse tervise analüüsiks; • kirjeldab tervislikke eluviise, mis toetavad inimese füüsilist ja vaimset heaolu; • kirjeldab peamisi vaimse tervise häireid, nimetab abi saamise võimalusi vaimse tervise häirete ja kriisiolukorras; • kirjeldab peamisi kriisi-, trauma- ja leinareaktsioone ning nende mõju igapäevaelule; • toob näiteid psühhoaktiivsete ainete mõjust inimese vaimsele ja füüsilisele tervisele; • nimetab erinevaid lähisuhtekonfliktide ja -vägivalla märkamise, ennetamise ning abi	Inimeseõpetus 3 EKAP 1. VAIMNE TERVIS - 1 EKAP • tervise erinevad mudelid, salutogenees • vaimne tervis, vaimse tervise vitamiinid - head suhted, puhkamine, kehasõbralik toit, tervislik liikumine, meeldivate emotsioonide kogemine • stress, depressioon - toimetulek nendega • testid - söömiskäitumine, hea enesetunne, ärevus jt • harjutused - tasakaaluratas, väärtuste ratas, emotsioonide kalender, IKIGAI jt • kehtestav käitumine, igapäevane heaolu	Inimeseõpetuses on mitmeeristav hindamine - arvestusliku hinde eelduseks on 75% osavõtt tundidest. Hinne kujuneb aktiivsest osalemisest aruteludest, diskussioonidest, rühmatöödest, paaristöödest.

	saamise viise; • kirjeldab seksuaalsuse erinevaid dimensioone ja individuaalsust ning turvalise seksuaalelu ja -tervise tegureid, sh seksuaalse nõusoleku põhimõtet ja soostereotüüpide mõju inimese seksuaalkäitumisele; • analüüsib näidete alusel soostereotüüpide põhjusi, nende piiravat mõju inimese minapildile, käitumisele, suhetele ja valikutele; • analüüsib ühiskonna ja kultuuri mõju läbi ajaloo kooseluvormidele ja seksuaalsusele ning pereliikmete rollidele;	• psühhoaktiivsed ained, nende mõju • tervisealane kirjaoskus ja tervisepsühholoogia • tervisealane meediapädevus, -digipädevus, -infopädevus,- teaduspädevus 2. PEREKONNAÕPETUS - 2 EKAP • armumine, armastus, seksuaalsus, kooselu, abielu • erinevad kooseluvormid, peremudelid, perekond • pereplaneerimine, rasedus, rasestumisvastased vahendid, turvaline seksuaalelu • seksuaalsel teel levivad haigused • inimese elukaar, sotsiaalne küpsus, vanemlus, kasvatustiilid, pereliikmete rollid • väärtuslõhe meeste ja naiste vahel • mehelikkus ja naiselikkus, soostereotüübid • kultuurilised normid ja käitumine • konfliktid, kriisid, väärkohtlemine, lahkuminek • kriiside, traumade ja leinaga toimetulek • pere eelarve, õigusaktid	
6) mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele	• iseloomustab ühiskonnas toimuvate muutuste ja arengute mõju paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele, pereväärtustele ning perekonna rollile inimese elus; • kirjeldab tervislike ja toetavate suhete algatamise ja hoidmise kujunemist ning analüüsib paarisuhte erinevaid etappe; • analüüsib lahkumineku ja lahutuse põhjusi ning mõju pereliikmetele; • kirjeldab vanemluse erinevaid aspekte ja kasvatustiile ning analüüsib päritolupere mõju inimese arengus; • kirjeldab pereplaneerimise valikuid ja seda mõjutavaid tegureid, iseloomustab raseduse kulgu läbi trimestrite ning peredünaamika muutusi pärast lapse sündi; • toob näiteid pereelu, sh abielu ja laste elu, reguleerivatest õigusaktidest ja analüüsib, kuidas need sätestavad perekonnaliikmete õigusi ja kohustusi; • koostab perekonna eelarve pereliikmete vajadusi, pere majanduslikku olukorda ja võimalusi arvestades.	Õppemeetodid inimeseõpetuses: miniloengud, esitlused, visuaalide koostamine - mõiste-, mõtte- ja ideekaardid, juhtumite analüüs, õppefilmid koos visuaalide koostamise või sisukate küsimuste koostamisega, töölehed, paaris- ja rühmatööd, õppekäigud, muuseumi-õpe, arutelud, probleemõpe, teabeallikate otsimine ja analüüsimine, edasiviiv tagasiside.	

Mooduli hindamine: eristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega teoreetilisi ja praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt.		Hindamismeetod: Kirjalike tekstide esitamine, loetud teoste ja tekstide tõlgendamine, arvamuse põhjendamine ja toetamine näidetega, ettekannete koostamine ja esitlemine, arutelu aktiivne osalemine
Mooduli kokkuvõttev hinne tähistab mooduli õpiväljundite saavutamise taset.		
Hindekriteeriumid		
Hinne "3"	Hinne "4"	Hinne "5"
Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.	Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite iseseisev, eesmärgipärane ja loov kasutamine.

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktid (EKAP)
8.	<u>Visuaal- ja helikultuur</u>	4 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane huvitub eesti ja maailma visuaal- ja helikultuurist, väärtustab nende rolli enese ja ühiskonna toimimises ning tunneb rõõmu eneseväljendusest.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 80/24 tundi Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 3/1 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises;	- jäädvustab enda valitud vahendiga enese igapäevaelu ja ümbritseva keskkonna looduslikku ning inimese loodud visuaal- ja helikultuuri; - arutleb loodusliku ning inimese loodud visuaal- ja helikultuuri rolli ja olulisuse üle enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises;	Märkamine: minu suhe visuaal-ja helikultuuriga 0,5 EKAP Arutelu, pildistamine, heli salvestamine. Seotud DA mooduli I perioodi teemadega.	Mitteeristav hindamine Kujundav hindamine. 1) Vabalt valitud viisil ümbritseva heli- ja visuaalmaastiku jäädvustus olmes ja looduses; 2) Omaloodud lemmikmuusika- ja kunstilisti tutvustus
2) mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas;	- selgitab heli- ja visuaalkultuuri mitmekesisust Eesti ja maailma tähtteoste najal kui ajaloolist ja tänapäevast eneseväljendust, kasutades asjakohast põhisõnavara; - arutleb visuaal- ja helikultuuri muutumise üle ühiskonna ja tehnoloogia muutumise mõjul;	Avastamine, uurimine: teema seotud Kunstiajaloo mooduliga 1,5 EKAPit	Mitteeristav hindamine
3) väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme.	- rakendab erinevaid vahendeid, tehnikaid ja vorme tunnete, mõtete ja kogemuste väljendamiseks loovprojektis; - esitab ja põhjendab loova eneseväljenduse ideed, protsessi ja tulemust üksi või grupis; - arutleb loova eneseväljenduse olulisuse üle isikliku arengu seisukohast.	Väljendamine: teema seotud üldkunsti moodulitega 5,6,7 Loominguline projekt	Mitteeristav hindamine

Mooduli hindamine: mitteeristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Kokkuvõtva arvestuse kujunemisel arvestatakse õppija aktiivsust protsessi vältel, õppija oskuseid ja arengut kõigi valdkonna õpitulemuste saavutamisel individuaalsest arengust lähtuvalt. Mooduli kokkuvõttev arvestus tähistab, et õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi või lävendit ületaval tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Hindamismeetod: loomingulise projekti esitlus
--	---

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
9.	<u>Kehakultuur</u>	5,5 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane on tervislike eluviisidega ja füüsiliselt aktiivne ning omab teadmisi ja oskusi füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu hindamiseks ja väärtustamiseks.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 110/33 tundi Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 5,5/0 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, õppemeetod, maht, aeg	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi	- seostab erinevaid liikumisviise enesega ning mõistab nende olulisust enesemääratlemise, sotsiaalsete oskuste ja kodanikupädevuse kujunemisel; - rakendab enda kehalisi ja sotsiaalseid oskusi, lähtudes omandatust, ning seostab neid enda tervisliku seisundiga, tegutsedes ja liikudes nii individuaalselt kui grupis;	Kehakultuur I Alateemad: - Kehalised võimed, liikumisaktiivsus ja sportlikud tegevused - Liikumismängud ja meeskonnatöö - Liikumise seos tervisega ja harjumuste kaardistamine - Eesmärkide seadmine ja hindamine - Emotsioonide ja käitumise seosed - Emotsioonidega toimetulek	Mitteeristav hindamine Hindamisülesanded: Liikumistegevused, meeskonnamängud,

	• osaleb erinevates liikumistegevustes ja mängudes individuaalselt või koos kaaslastega;	• Vaimse tervise ja liikumise seosed	
2) arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist	• kaardistab enda vaimse tervise seisundit, kasutades selleks teaduspõhiseid enesehindamise tööriistu ja tehnikaid; • rakendab igapäevaelus liikumis- või treeningpäevikut, et toetada enda vaimset heaolu; • koostab nädala toitumiskava, lähtudes organismi vajadustest ja toidugruppide mitmekesisusest, jälgides makro ja mikrotoitainete soovitusi ning arvestades enda tervise eripärasid, toidukordade regulaarsust ning toidu soetamise võimalusi; • iseloomustab enda unerežiimi etteantud näitajate põhjal ning selgitab kvaliteetse une vajadust vaimse ja füüsilise heaolu tagamiseks; • toob näiteid, kuidas virtuaalmaailmas ja ekraanide ees veedetud aeg võib kahjustada und ja vaimset tervist;	Maht: 1 EKAP Aeg: I aasta, III ja IV periood Õppemeetodid: liikumine, eneseanalüüs, refleksioon, grupitegevused, test, viktoriin, treeningpäevik, toitumiskava, esitlus, praktiline töö Kehakultuur II Alateemad: • Une mõju tervisele • Toitumise alused, virtuaalmaailma mõju • Vaimse tervise hindamise tööriistad • Info kriitiline hindamine (sotsiaalmeedia ja terviseinfo) • Avaliku ruumi ja looduse kasutamine liikumiseks • Sihtrühmade vajadused ja võimalused • Ohutus liikumisel ja planeerimine looduses • Virtuaalmaailma mõju ruumitajule ja tegevustele	
3) rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana	• näeb liikumisharrastust ja sporti eesti kultuuri osana ja rahvusliku identiteedi kujundajana; • lähtub erinevates liikumistegevustes ohutustehnika nõuetest ning hea tava põhimõtetest; • osaleb aktiivselt liikumis- või tervise edenduse ürituse organiseerimise meeskonnas ning tagasisidestab hiljem oma tegevusi ja nende mõju ürituse edule, tuues edaspidi välja parandusvõimalused; • osaleb aktiivselt kogukonna liikumis- või	Maht: 2 EKAP Aeg: II aasta, I-IV periood Õppemeetodid: liikumine, eneseanalüüs, refleksioon, grupitegevused, test, viktoriin, treeningpäevik, toitumiskava, esitlus, praktiline töö Kehakultuur III Alateemad: • Abi küsimise ja pakkumise oskus • Teaduspõhised vaimse tervise tugimeetodid	

	tervise edenduse üritustel, näidates üles isiklikku initsiatiivi ja levitades infot nende kohta, et kaasata uusi osalejaid; • selgitab liikumise olulisust kultuuri, tantsu ja alternatiivsete liikumisviiside kaudu, tuues esile liikumise mõju, sh selle kohta sotsiaalmeedias leiduva info tõepärasuse ning võimalikud ohud tervisele ja heaolule;	• Ergonoomika ja selle roll töövõimes • Elu- ja töökeskkonna planeerimine • Sport ja rahvuslik identiteet • Liikumine kui kestliku arengu osa • Head tavad spordis, aus mäng Maht: 1,5 EKAP Aeg: III aasta, I, II, IV periood Õppemeetodid: liikumine, eneseanalüüs, refleksioon, grupitegevused, test, viktoriin, treeningpäevik, toitumiskava, esitlus, praktiline töö	
4) iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata	• selgitab tervise tugevdamise, liikumise ja harjutamise võimalusi linnaruumis ja looduses, arvestades erinevate sihtrühmade sotsiaalsete, kultuuriliste, aga ka tervisest ja keskkonnast tulenevate võimalustega; • kaardistab kodukoha ja kooli lähedal paiknevad liikumisrajad, harjutusväljakud ja liikumisvõimalused, analüüsib nende kasutusvõimalusi lähtuvalt kasutaja vanusest, arengust ning tervisest tulenevatest vajadustest ja piirangutest; • seostab erinevaid keskkondi liikumisvõimalustega ning nende regulaarset kasutamist tervise, liikumisrõõmu ja isikliku väärtussüsteemiga; • tagasisidestab virtuaalses keskkonnas veedetud tegevuste ja aja mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele ning sotsiaalsele käitumisele; • kasutab mobiilirakendusi (näiteks Spordivägi vms) liikumisharjumuse kujundamiseks ja kehalise aktiivsuse jälgimiseks; • analüüsib oma füüsilist arengut tuginedes mooduli alguses ja lõpus sooritatud Kaitseväge kehaliste võimete testi tulemustele;	Kehakultuur IV Alateemad: • Õpitava eriala ergonoomilised aspektid • Läbipõlemise ennetamine ja enesehoid • Vaimse tervise hoidmine töökohal • Tervise ja töövõime seosed toitumise kaudu Maht: 1 EKAP Aeg: IV aasta, I-II periood Õppemeetodid: liikumine, eneseanalüüs, refleksioon, grupitegevused, test, viktoriin, treeningpäevik, toitumiskava, esitlus, praktiline töö	
5) kujundab enda igapäevast	• selgitab töö iseloomust tulenevaid		

vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat jätkusuutliku teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel	terviseriske ning rakendab ennetavaid ja tervist toetavaid teaduspõhiseid praktikaid nii töökeskkonnas kui ka isiklikus elus; • märkab sümptomeid, mis viitavad ületöötamisele või läbipõlemisele, ning teab, kuidas neid leevendada või kuhu		
--	---	--	--

Mooduli hindamine: mitteeristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Kokkuvõtva arvestuse kujunemisel arvestatakse õppija aktiivsust protsessi vältel, õppija oskuseid ja arengut kõigi valdkonna õpitulemuste saavutamisel individuaalsest arengust lähtuvalt. Mooduli kokkuvõttev arvestus tähistab, et õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi või lävendit ületaval tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Hindamismeetod: Liikumispäeviku esitlus
--	---

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
10.	Riigikaitseõpetus	1,5 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab Eesti riigikaitse korraldust ja selle laia käsitust ning oma võimalusi ja kohustusi riigikaitsega seonduvalt.		
Nõuded mooduli alustamiseks: puuduvad.		
Kontaktõppe/iseseisva töö osakaal, tund (1 EKAP=26 t = 20+6) 30/9 tundi		
Praktilise õppe/teoreetilise õppe osakaal 0/1,5 EKAP		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, õppemeetod, maht, aeg	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate	• selgitab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemaid sündmusi, kasutades mõisteid <i>sõjalised koormised</i> ,	Riigikaitseõpetus	Mitteeristav hindamine

sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele	<i>rüütlivägi, palgaarmee, nekrutikohustus, massiarmee, tankiarmee, sõjaväekohustus, positsioonisõda, maailmasõda;</i> • analüüsib maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste (sh sõdade) tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele (oma perekonna näitel); • selgitab näidete varal relvastuse arengut ja sellega kaasnenud olulisemaid muutusi sõjapidamise viisides läbi ajaloo;	Alateemad: • Sõjapidamise ajaloost • Eesti sõjaajalugu Õppemeetodid: õppefilm, grupi arutelu, õppekäik, iseseisev töö maht: 4 tundi	Hindamisülesanded: test, viktoriin. Lävend: Teab 50 % vastustest
2) selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule	• võrdleb rahvusvahelist julgeolekukeskkonda külma sõja ajal ja tänapäeval, kasutades mõisteid <i>sõda, sõjaline kriis, relvakonflikt, terrorism, infosõda ja hübriidsõda, traditsiooniline ja asümmeetriline oht, küberturvalisus, massihävitusrelv, heidutus;</i> • nimetab julgeoleku riske ja ohte, sh ohud Eesti julgeolekule tänapäeval, ning toob esile nende ennetamise võimalusi, lähtudes psühholoogilise kaitse viiest toimealast; • iseloomustab võrdlevalt olulisemaid rahvusvahelisi sõjalisi kriise ja relvakonflikte nii külma sõja ajal kui tänapäeval; • analüüsib juhendamisel olulisemate rahvusvaheliste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktidega seotud arenguid ning kirjeldab nende reguleerimiseks ja ohjamiseks kasutatavaid meetmeid; • toob teabeallikate põhjal näiteid NATO, Euroopa Liidu ja ÜRO rahvusvahelistest missioonidest ja rahuvalveoperatsioonidest, kus Eesti kaitsejõud on osalenud rahvusvaheliste konfliktide ennetamises ja ohjamises ning konfliktijärgses rahu tagamises; • iseloomustab peamisi julgeolekuga tegelevaid rahvusvahelisi organisatsioone, nagu ÜRO, OSCE, NATO, Euroopa Liit, tuues esile nende olulisemad ülesanded sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide lahendamisel ja kasutegurid Eestile; • selgitab sõjasündmuste põhjal massihävitusrelvade põhitüüpe, nende kasutamise eesmärgi ja tagajärgi;	Riigikaitseõpetus Alateemad: • Kriisid külma sõja ajal • Kriisid tänapäeval • Psühholoogiline kaitse Õppemeetodid: Töö meeskonnas, esitlus, loeng maht: 2 tundi	Mitteeristav hindamine Hindamisülesanded: Praktiline töö meeskonnas Meeskonnana õppijad esitlevad Eesti julgeolekut mõjutavate sündmuste lühianalüüsi Lävend: Lühianalüüs esitletud ja vastab teemale

3) selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgid maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis	• nimetab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgid rahvusvahelise julgeolekukeskkonna kontekstis, lähtudes riigikaitse alusdokumentidest ja õigusaktidest; • arutleb Eesti rolli üle NATO-s, selgitades organisatsiooni mõju Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitikale;	Riigikaitseõpetus Alateemad: • Eesti julgeolekupoliitika • Rahvusvaheline julgeolekukeskkond • Julgeolekuohud Õppemeetodid: iseseisev töö, grupiarutelu. maht: 2 tundi	Mitteeristav hindamine Hindamisülesanded: Arutlus Ettekanne/esitlus Grupitööna arutletakse ja esitletakse teema Lävend: Esitlus on teostatud ja sisu vastab teemale
4) selgitab Eesti riigikaitse eesmärgid, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiast käsitusest	• selgitab Eesti riigikaitse laia käsitluse põhimõtteid, eesmärgid ja korraldust, kasutades riigikaitse alusdokumente ja õigusakte; • kirjeldab Eesti riigikaitse juhtimist, tuues esile erinevate osapoolte ülesanded; • võrdleb Kaitseväge ja Kaitseliidu põhiülesandeid, struktuuri ja juhtimist õigusaktide alusel; • eristab näitliku materjali alusel Kaitseväge ja Kaitseliidu sümbolikat; • eristab ja järjestab näitlike materjalide alusel väeliikide (maa-, mere- ja õhuväge) auastmeid; • selgitab õppematerjalide alusel kaitsevälase vormiriietuse kandmise reegleid;	Riigikaitseõpetus Alateemad: • Laiapindne riigikaitse Õppemeetodid: Iseseisev töö, töölehe täitmine, arutelu. maht: 2 tundi	Mitteeristav hindamine. Hindamisülesanded: Test, tööleht, töölehe täitmine või viktoriin. Lävend: 50% vastustest õige.
5) tunneb Eesti Vabariigi kaitseväge teenistuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele	• iseloomustab kaitseväge teenistuse olemust, tuginedes õigusaktidele ja kasutades mõisteid kaitsevägekohustus, kaitsevägekohustuslane, kaitseväge teenistuskohustus, kutsealune, ajateenija, ajateenistus, tegevteenistus, reservteenistus, reservis olev isik ja õppekogunemine; • võrdleb aja-, asendus-, reserv- ja tegevteenistuse eesmärgid ja korraldust, tuginedes õigusaktidele; • kirjeldab enda võimalusi ja kohustusi riigikaitse osalemisel, lähtudes õigusaktidest; • iseloomustab kaitsevälase elukutset ja tähtsust Eesti Vabariigis, tuues esile ohvitseriks ja allohvitseriks õppimise võimalusi;	Teema: Riigikaitseõpetus Alateemad: • Kaitseväge • Kaitseväge teenistus • Kaitseliit Õppemeetodid: Iseseisev töö, töölehe täitmine, arutelu, õppekäik, õppefilm. maht: 8 tundi	Mitteeristav hindamine. Hindamisülesanded: Test, tööleht, töölehe täitmine või viktoriin. Lävend: 50% vastustest õige

6) omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivilorra tähtsusest ja riviläsklustest Kaitseväes	• kirjeldab näidete abil rivilorra kujunemise ajalugu, kasutamise vajadust ja tähtsust Kaitseväes; • selgitab rivilorra tähtsust tänapäeval meeskonnatunnetuse ja ühtekuuluvuse ning distsipliini alusena; • demonstreerib arusaamist riviläsklustest ja esmaseid rivilõtteid paigal ja liikumisel;	Teema: Riigikaitseõpetus Alateemad: • Mis on rivi ja miks see on vajalik • Rivistumine ja paigalseis rivil Õppemeetodid: Loeng, praktilised harjutused. maht: 1 tund	Mitteeristav hindamine Hindamisülesanded: praktiline töö meeskonnas, rivilharjutus. Lävend: Meeskond toimib ühtse rivila.
7) selgitab õigusaktidele tuginedes relva ja laskemoona ohutu käsitlemise põhimõtteid, relva kandmise kultuuri ning relva kasutaja vastutust	• iseloomustab teabeallikate alusel erinevaid relva- ja laskemoona liike, nende ohutu käsitlemise põhimõtteid ja kasutamisega kaasnevat vastutust; • kirjeldab Kaitseväes ja Kaitseliidus kasutatavaid relvi ja relvasüsteeme, tuues esile nende kasutamise eesmärgid; • kirjeldab etapiviisiliselt relva ja padrundi tööpõhimõtteid; • kirjeldab kuuli lennujoont ja seda mõjutavaid tegureid;	Teema: Riigikaitseõpetus • Alateemad: Relvade ja laskemoona ohutu käsitlemine • Relva kasutamise õigus ja sellega kaasnev vastutus • Relva- ja laskemoona liigid • Relva ja padrundi tööpõhimõte • Laskmine tulirelvast Õppemeetodid: Loeng, arutelu, probleemülesande lahendamine, õppefilm, imitatoril laskmine, praktiline laskeharjutus maht: 6 tundi	Mitteeristav hindamine Hindamisülesanded: Praktiline töö Laskeharjutus Lävend: Osaleb laskmisel jälgides relvaohutuse põhimõtteid.
8) oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks	• nimetab Eesti kaitseväes kasutatavaid topograafilisi kaarte, arvestades nende kasutamise eesmärgi; • määrab paberkaardil kasutatava mõõtkava, teisendades seda maastikul sammupaaridesse; • iseloomustab etteantud topograafilisel kaardil olevaid objekte ning nende vahelisi ruumilisi seoseid, arvestades kasutatavaid leppemärke ja tähistusi; • määrab kaardil malliga direktsiooninurga ja looduses maastikul kompassi järgi asimuudi, arvestades direktsiooninurga ja asimuudi erinevusi ning põhjuseid; • läbib meeskonnatööna kaardi ja kompassi abil etteantud teekonna;	Teema: Riigikaitseõpetus Alateemad: • Topograafia Kaitseväes • Kaardi järgi liikumine maastikul • Kompass ja GPS Õppemeetodid: Loeng, praktiline harjutus. maht: 4 tundi	Mitteeristav hindamine. Hindamisülesanded: Praktiline töö meeskonnas Orienteerumine meeskonna koosseisus

9) on omandanud esmased esmaabivõtted ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral	• selgitab, kuidas tegutseda õnnetusjuhtumi korral, st millal ja kuidas abi kutsuda, esmaabi anda ja kannatanut transportida; • selgitab, kuidas kaitsta ennast ja abivajajat võimalike ohtude eest, mis võivad õnnetuskohal esineda; • demonstreerib esmaseid esmaabi andmise võtteid lähtuvalt õnnetusjuhtumist; • kirjeldab erinevate ohtude tekkimise võimalusi välitingimustes ja selgitab nende ennetamise ja lahendamise võimalusi, kaitstes ennast ja kaaslasi;	Teema: Riigikaitseõpetus Alateemad: • Ohutus esmaabi andmisel • Kannatanu seisundi hindamine • Taaselustamine Õppemeetodid: Iseseisev töö, loeng, arutelu, probleemsituatsiooni lahendamine, harjutus, õppefilm maht: 4 tundi	Mitteeristav hindamine Hindamisülesanded: Probleemsituatsiooni lahendamine Esmaabi alase probleemsituatsiooni lahendamine Lävend: Teab ja oskab rakendada esmaabi üldisi põhimõtteid
10) kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja ohte siseturvalisusele elanikkonnakaitse kontekstis ning nendes tegutsemise põhimõtteid indiviidi ja riigi tasandil	• kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja võimalikku tegutsemist nende korral, tuginedes siseturvalisuse alusdokumentidele ja õigusaktidele; • teeb kokkuvõtte erinevate osapoolte (sh ametkondade) ülesannetest hädaolukordade lahendamisel ja siseturvalisuse tagamisel, kasutades alusdokumente ja õigusakte; • selgitab elanikkonnakaitse olemust ning selle korraldust riigis ja oma kodukohas; • selgitab enda ja oma pere võimalikku ettevalmistust elutähtsate teenuste katkemise korral; • kirjeldab enda käitumist ja teiste abistamist erinevate hädaolukordade puhul; • leiab iseseisvalt teavet reisimisega kaasnevatest ohtudest nii kodumaal kui välisriiki reisides.	Teema: Riigikaitseõpetus Alateemad: • Sissejuhatus elanikkonna kaitse • Eriolukorrad • Riskikommunikatsioon • Elutähtsad teenused • Siseturvalisust tagavad asutused • Ohutu viibimine välismaal Õppemeetodid: Iseseisev töö, loeng, grupiarutelu, probleemülesande lahendamine, õppefilm, õppekäik maht: 6 tundi	Mitteeristav hindamine Hindamisülesanded: Elanikkonnakaitse teemalise probleemülesande lahendamine Lävend: Lahendab probleemülesande grupi koosseisus.

Mooduli hindamine: mitteeristav. Mooduli õpiväljunditega seotud teemade käsitlemisel sooritatakse kokkulepitud ajakava ja konkreetse ülesandepüstitusega teoreetilisi ja praktilisi harjutusi ja ülesandeid nii juhendamisel kui iseseisvalt. Mooduli kokkuvõttev arvestus tähistab, et õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi või lävendit ületaval tasemel hindamiskriteeriumitega määratud ulatuses.	Hindamismeetod:
--	-------------------------------

IV Valikõpingute moodulid 30 EKAP

		I aasta	II aasta	III aasta	IV aasta
III Valikõpingud 30 EKAP	30 EKAP:	3	6	18	3
Erialased töötoad	9	x	x	x	x
Meistriklassid	6		x	x	x
Individuaalne või meeskondlik projekt I	6		x	x	x
Individuaalne või meeskondlik projekt II	9		x	x	x
Akadeemiline eesti keel	5	x	x	x	
Matemaatika: struktuur ja juhus	5	x	x	x	
Matemaatika: muutuste ja seoste maailm	5	x	x	x	
Matemaatika kolmemõõtmelises ruumis	5	x	x	x	
Võõrkeel iseseisvale keelekasutajale tasemel B2	5	x	x	x	
Võõrkeel edasijõudnutele tasemel C1	5	x	x	x	
Ettevalmistus riigieksamiteks	6			x	
Ettevõtlusõpe	6		x	x	
Tervisesport	6	x	x	x	x
Riigikaitseõpetuse välilaager	1,5				x

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Erialased töötoad	9 EKAP (6 x 1,5 EKAP)
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab ja kinnistab oma valdkondlikke teadmisi ning oskusi.	
Nõuded mooduli alustamiseks puuduvad.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Valida on võimalik erinevatel aegadel 6 erinevat töötuba mahuga 1,5 EKAP.

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine , hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) kasutab ideede, objektide ja keskkondade kujutamisel ja kujundamisel erinevaid stiile, võtteid, tehnikaid ja tehnoloogiaid, rakendades neid loovalt ning eesmärgipäraselt; 2) arendab ja kinnistab ühte või mitut erialast oskust kujundusülesande lahendamisel; 3) vormistab ja esitleb omandatud oskuse abil tehtud kunstiteost või kujunduslahendust, kasutades erialast sõnavara.	• selgitab õpitava stiili, võtete, tehnika või tehnoloogia omadusi ning rakendamisvõimalusi oma töös, kasutades erialast sõnavara; • loob ülesande alusel idee- ja kujunduskavandi, lähtudes valitud teemast; • kujutab või kujundab ülesande alusel erinevaid ideid, objekte ja keskkondi, kasutades erinevaid võtteid, stiile, tehnikaid ja tehnoloogiaid loovalt ning eesmärgipäraselt; • valib kunsti- või kujunduslahendusele vastava vormistusviisi, materjalid, töövõtted, selgitab oma teguviisi; • vormistab ülesande alusel kujunduslahenduse või kunstiteose, esitleb ja kirjeldab kogu tööprotsessi, tuues välja oma arengukohad.	Töötoad toimuvad 1,5 EKAPiliste plokkidena ülekoollistel valikulistel tsüklinädalatel kui muid tunde ei toimu (va krokii iganädalaselt õhtuti). Võimalik on valida igal perioodil erinevate teemade vahel, mis liigituvad järgmiselt: • Üldkunsti töötoad • Kaasaegse kunsti projektid • Disainiprojektid • Krokii (iganädalaselt õhtuti) Teemade täpsemad pealkirjad ja sisututvustused avaldatakse õppeinfosüsteemis. Registreerumine semestri alguses õppeinfosüsteemis.	Mitteeristav hindamine Kujundav hindamine protsessi vältel + kokkuvõttev tagasiside ja analüüs ühisel arutelul töötoa lõppedes. Hindamise aluseks on tehtud tööde väljapanek, esitlus ja hindamisel osalemine.

		Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev teemakohaste lisamaterjalide lugemine, analüüs.	
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Meistriklässid	6 EKAP (4 x 1,5 EKAP)
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane süvendab oma valdkondlikke teadmisi ning oskusi.	
Nõuded mooduli alustamiseks: läbimisel on spetsialiseerumismoodulid.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1. süvendab ühte või mitut erialast oskust kujundusülesande lahendamisel; 2. vormistab ja esitleb omandatud oskuse abil tehtud kunstiteost või kujunduslahendust, kasutades erialast sõnavara.	• selgitab õpitava stiili, võtete, tehnika või tehnoloogia omadusi ning rakendamisevõimalusi oma töös, kasutades erialast sõnavara; • loob ülesande alusel idee- ja kujunduskavandi, lähtudes valitud teemast; • kujutab või kujundab ülesande alusel erinevaid ideid, objekte ja keskkondi,	Töötoad toimuvad 1,5 EKAPiliste plokkidena valikulistel tsüklinädalatel kui muid tunde ei toimu. Võimalik on valida igal perioodil erinevate teemade vahel. • Üldkunsti töötoad • Kaasaegse kunsti projektid • Disainiprojektid • Erialased koostööprojektid	Mitteeristav hindamine Kujundav hindamine protsessi vältel + kokkuvõttev tagasiside ja analüüs ühisel arutelul meistriklässi lõppedes.

	kasutades erinevaid võtteid, stiile, tehnikaid ja tehnoloogiaid loovalt ning eesmärgipäraselt; • valib kunsti- või kujunduslahendusele vastava vormistusviisi, materjalid, töövõtted, selgitab oma teguviisi; • vormistab ülesande alusel kujunduslahenduse või kunstiteose, esitleb ja kirjeldab kogu tööprotsessi, tuues välja oma arengukohad.	• Disaini meistriklassid • Erialaspetsiifilised meistriklassid Teemade täpsemad pealkirjad ja sisututvustused avaldatakse õppeinfosüsteemis. Registreerumine semestri alguses õppeinfosüsteemis. Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev teemakohaste lisamaterjalide lugemine, analüüs.	Hindamise aluseks on tehtud tööde väljapanek, esitus ja hindamisel osalemine.
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	<u>Individuaalne või meeskondlik projekt I</u>	6 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane tegeleb üksi või meeskonnaga omavalitud kunsti- või erialase projektiga.	
Nõuded mooduli alustamiseks puuduvad.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		

1. kirjeldab üksi või meeskonnas individuaalse projekti ideed, tööprotsessi, aja- ja tegevuskava, lähtudes võimalustest ja ressursidest; 2. teostab juhendamisel üksi või meeskonnas projekti, rakendades disainmõtlamise tehnikat ja kasutades oma erialaseid ja kunstilisi oskusi ning teadmisi; 3. vormistab ja esitleb üksi või meeskonnas oma projekti, kirjeldades töökäiku ja tehtud kunstilisi ja tehnilisi valikuid.	• sõnastab juhendamisel üksi või meeskonnaga probleemi või ülesandepüstituse, koostades inspiratsioonikaardi ja reflekteerides oma mõtteid Disaineri päevikus; • koostab üksi või meeskonnas ideekavandi, kooskõlastades selle juhendaja või mentoriga; • koostab aja- ja tegevuskava tööprotsessiks, arvestades oma võimalusi ja ressursse; • teostab projekti vastavalt aja- ja tegevuskavale, kasutades disainmõtlamise tehnikat ja erialaseid oskusi, arvestades oma juhendaja või mentori tagasisidega; • viimistleb ja vormistab oma tööd, valides eesmärgile vastavad vahendid, tehnoloogia ja töövõtted; • koostab projekti kohta digitaalse või füüsilise esitluse, väljapaneku või näituse ning digitaalse portfoolio; • esitleb üksi või meeskonnas oma projekti, kirjeldades töö käiku ja tehtud kunstilisi ja tehnilisi valikuid, meeskonnatöös osaledes toob välja isikliku panuse töösse.	• Teema valik ja analüüs individuaalses või meeskondlikus projektis • tegevus- ja ajakava planeerimine • Inspiratsioonikaart • ideekavand • suhtlus meeskonnatöös või koostööpartneritega väljaspool meeskonda; • projektis vajalike oskuste ja teadmiste omandamine ja refleksioon Disaineri päevikus; • projekti esitlusvõimalused, teavitus- ja levitustöö. Praktiline töö, individuaalne juhendamine, arutelu, analüüs, esitlus.	Mitteeristav hindamine Individuaalne juhendamine ja tagasiside. Hindamisülesanded: Tegevus- ja ajakava Ideekavand Kujunduskavand Projekti portfoolio Analüüs: mis õnnestus/ei õnnestunud? Mida õppisin? Mida teeksin teisiti?
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	<u>Individuaalne või meeskondlik projekt II</u>	9 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane tegeleb süvendatult isikliku erialase teemaga või meeskondliku/kogukondliku projektiga.	
Nõuded mooduli alustamiseks puuduvad.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1. selgitab üksi või meeskonnas valitud teema või projekti ideed, vajalikkust ja kestlikkust oma isikliku ja valdkondliku arengu seisukohast; 2. omandab ja arendab valitud teema või projektiga seotud erialaseid teadmisi ja oskusi; 3. teostab üksi või meeskonnas projekti, rakendades disainmõtlemise tehnikat ja arvestades tagasisidega; 4. vormistab ja esitleb üksi või meeskonnas oma projekti, kirjeldades tööprotsessi ja isiklikku arengut.	• sõnastab teema või projekti ülesandepüstituse, tuues välja selle vajalikkuse endale või sihtrühmale ning arvestades jätkusuutlikkusega; • koostab aja- ja tegevuskava tööprotsessiks, kaardistab võimalused, ressursid ning olemasolevad ja juurdeõppimist vajavad oskused ja teadmised; • teostab projekti vastavalt aja- ja tegevuskavale, kasutades disainmõtlemise tehnikat ja küsides nõu ja tagasisidet juhendajalt ja koostööpartneritelt; • omandab ja arendab protsessi käigus nii iseseisvalt kui juhendamisel uusi erialaseid oskusi ja teadmisi; • vormistab projekti eesmärgipäraselt ja keskkonnateadlikult, valides vastavad vahendid, tehnoloogia ja töövõtted;	Täpsem teema valitakse õppija või meeskonna enda poolt koostöös juhendaja või mentoriga. • Teema valik ja analüüs individuaalses, kogukondlikus või meeskonnatöö projektis; • olemasolevate ja vajaminevate teadmiste ja oskuste kaardistus; • kestlikkus disainiprotsessis; • tegevus- ja ajakava planeerimine; • suhtlus ja suhtluskanalid juhendajaga/meeskonna- või kogukonnaga ja koostööpartneritega väljaspool meeskonda; • projektis vajalike oskuste ja teadmiste omandamise tehnikad ja vahendid; • refleksioon Disaineri päevikus;	Mitteeristav. Individuaalne juhendamine ja tagasiside. Tegevus- ja ajakava Ideekavand Kujunduskavand Projekti portfoolio Analüüs: mis õnnestus/ei õnnestunud? Mida õppisin? Mida teeksin teisiti?

	• analüüsib projekti tulemusi isikliku arengu ja jätkusuutlikkuse seisukohast; • esitleb auditoorselt üksi või meeskonnaga töö tulemust, tööprotsessi, isiklike arengukohti ja töö/projekti edasist saatust.	• projekti esitlusvõimalused, teavitus- ja levitustöö. Praktiline töö, individuaalne töö, arutelu, analüüs, esitlus, refleksioon.	
Mooduli hindamine: mitteeristav . Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht
	Ettevõtlusõpe	6 EKAP
Mooduli eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad tal olla ettevõtlik töötaja ja luua iseendale töökoht		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) mõistab ärivõimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest 2) kavandab turundustegevused	1.1. kirjeldab enda võimalusi tegutseda ettevõtjana või ettevõtliku töötajana, lähtudes õpitava eriala ettevõtluskeskkonnast; 1.2. selgitab juhendi alusel ettevõtte toimimist olemasolevas ettevõtluskeskkonnas; 1.3. arutleb meeskonnas kavandatud äriidee teostatavuse üle;	Ettevõtluse alustamine: - Ärimudelid - Ettevõtlusvormid - Ettevõtte asutamine - Ettevõtte tasuvus Esitlus meeskonnatööna: ärimudel ja ettevõtte tasuvus. Finantsid: - Majanduskeskkond - Tulude ja kulude ringkäik - Ressursid	Mitteeristav hindamine. Hindamisülesanded: 1) Kompleksülesanne meeskonnatööna: ärimudel, protsessikirjeldus ettevõtte asutamisest ja tasuvusanalüüs. 2) Kompleksülesanne meeskonnatööna: investeeringute eelarve ja katteallikad, rahavood, müügiproгноos, kasumiplaan, bilansiproгноos. 3) Struktureeritud kirjalik töö juhendi alusel ja selle esitlus rühmatööna: Sihtrühmade kirjeldus ja turundustegevuste plaan (üheks aastaks).

äriidees kirjeldatud tootele, tarbijale ja turutingimustele 3) mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktidest ja heast tavast 4) kavandab ettevõtlustegevuse õpitavas valdkonnas, lähtudes äriideest ja ettevõtluskeskkonnast 5) kavandab loovusel, oskusel või andel põhinevast loomingulisest ideest toote või teenuse.	2.1. iseloomustab meeskonnatööna sihtrühmi ja turgu lähtuvalt tootest; 2.2. planeerib meeskonnatööna valitud turundustegevused lähtuvalt sihtrühmast, turust ja tootest; 3.1. selgitab meeskonnatööna ettevõtte finantseerimisvõimalusi, kasutades teabematerjale; 3.2. selgitab juhendi alusel majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktides sätestatud nõuetest ja heast tavast; 3.3. koostab juhendi alusel meeskonnatööna ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve ning müügiprognoosi; 4.1. koostab ärimudeli meeskonnatööna, lähtudes valitud strateegiast; 4.2. kirjeldab asutamisprotsessi vastavalt valitud ettevõtlusvormile; 4.3. hindab juhendatud meeskonnatööna ettevõtte tasuvust lähtuvalt ärimudelist; 5.1. kirjeldab tootearenduse põhimõtteid, lähtudes ärimudelist;	- Ettevõtte tulud ja kulud - Majandusarvestuse põhialused (eelarved, kasumiaruanne, bilanss) - Äriseadus, raamatupidamise seadus, võlaõigusseadus - Ärimudeli finantsosa: tulud ja kulud Praktiline meeskonnatöö juhendi alusel (meedium vaba): ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve, müügiprognoos, kasumiplaan ja bilanss Turg ja turundus: - Nõudlus, pakkumine ja turutasakaal - Konkurents - Turunduseesmärgid - Turundusmeetmestik - Turuanalüüs Esitluse koostamine rühmatööna. Ettevõtluskeskkond: - Ettevõtte - Ettevõtlus - Ettevõtja - Ettevõtlikkus - Ettevõtluskeskkond - Kultuuridevaheliste erinevuste mõju ettevõttele - Äriidee - Meeskonnatöö Äriidee koostamine meeskonnatööna Loomeetevõtlus: - Tootearendus	4) Struktureeritud aruanne meeskonnatööna teemal: Mina, minu eriala ja ettevõtlus 5 aasta pärast (vorm, meedium vaba). Meeskonnatöö analüüs ja hinnang või 5) Struktureeritud aruande (nt poster) esitlus meeskonnatööna 6) Kompleksülesanne: tootearendusprotsessi kirjeldus, toote omahinna kujundamine, turundustegevused, toote esitlus meeskonnatööna. Arvestuse saamiseks: Õpilane kirjeldab tootearenduse põhimõtteid, lähtudes ärimudelist; arvutab toote omahinna, arvestades toote või teenuse eripäraga; kavandab tootesitluse ja müügi, lähtudes sihtrühmast.
---	---	---	---

	5.2. arvutab toote omahinna, arvestades toote või teenuse eripäraga; 5.3. kavandab tooteesitluse ja müügi, lähtudes sihtrühmast.	- Tootedisain - Hinnakujundus - Isiklik müük - Intellektuaalne omand Praktiline meeskonnatöö juhendi alusel.	
Mooduli hindamine: mitmeeristav. Õpilane sooritab kõik õpiväljunditega seotud hindamisülesanded vastavalt hindamiskriteeriumidele.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Akadeemiline eesti keel	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane väljendab ennast eesti keeles selgelt ja arusaadavalt, arendab tekstide analüüsimise, tõlgendamise ja koostamise kaudu kriitilist ning loomingulist mõtlemist. Lisamooduli lõpetaja rakendab tekstiloomet ja vastuvõtu oskusi ning oskab neid praktiliselt rakendada. Moodul võimaldab seada akadeemilise suunitlusega eesmärgi.	
Nõuded mooduli alustamiseks: läbitud või läbimisel on vastav üldharidusõpingute moodul.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) väljendub lüüesalt ja normipäraselt nii suulises kui kirjalikus suhtluses, koostades sidusaid tekste ning kirjutades akadeemilisi tekste (nt ettekanne, essee, arutlev artikkel) vastavalt	- koostab hästi struktureeritud teksti või esitluse, valides tekstitüübi ja suhtluseesmärgist lähtuva ülesehituse; - kasutab tekstide ja esitluste koostamisel sobivaid digitehnoloogilisi vahendeid;	Tekstiloomet ja argumenteerimine - Teksti ülesehitus: sissejuhatus, teemaarendus, kokkuvõte - Argumenteerimine ja loogiline arutluskäik - Stiili ja registri valik Maht: 1 EKAP	Mitmeeristav, kujundav hindamine

eesti keele normidele 2) analüüsib ja tõlgendab tekste (sh auditiivseid, visuaalseid ja multimodaalseid), teeb üldistusi ja järeldusi 3) kasutab tekstide loomisel asjakohaseid allikaid, tunneb viitamise põhimõtteid	• Väljendub nii suulises kui kirjalikus suhtluses selgelt, eesmärgipäraselt ja kirjakeele normidele vastavalt; • edastab eri allikatest saadud infot ja arutluskäike, sidudes neid oma seisukohtadega. • kasutab suhtlussituatsioonis sobivat registrit (argi- või kirjakeel; teadus- või ilukirjanduskeel jms); • toob välja teksti eesmärgi ja põhiteesid, esitab põhjendatud isikliku tõlgenduse, võttes aluseks nii teksti kui konteksti; • teeb esitluste põhjal kokkuvõtlikke märkmeid (loeng, ettekanne, teadusartikkel jms), sõnastab loogilisi üldistusi, lähtudes tekstist; • eristab ja kirjeldab tekstide väljendusvahendeid, lähtudes keelest, sõnavarast, kujunditest, (audio)visuaalsetest elementidest; • hindab teksti usaldusväärsust, kontrollib allikate päritolu ja eristab arvamust faktist; • märkab kultuurilisi ja ühiskondlikke viiteid, oskab selgitada, kuidas need teksti tähendust mõjutavad; • seostab teksti konteksti (autori, aja, kultuuri, ühiskondlike oludega); • seob eri allikatest saadud infot oma seisukohtadega; • refereerib ja tsiteerib tekste nõuetekohaselt, kasutades korrektset viitamist;	Kirjandi kirjutamine ja analüüs • Kirjandi liigid ja ülesehitus • Tõhus sissejuhatus ja kokkuvõte • Väidete toetamine ja põhjendamine • Peamised vead ja nende vältimine Maht: 1 EKAP Funktsionaalne lugemine ja teksti mõistmine • Erinevad tekstiliigid ja nende mõistmine • Teksti struktuuri ja loogika analüüs • Visuaalide (diagrammid, tabelid) tõlgendamine Maht: 1 EKAP Keele õige väljendus ja korrektne sõnakasutus • Stiili- ja grammatikavead ning nende vältimine • Õigekiri ja lauseehitus • Erinevad sõnaraamatud ja nende kasutamine Maht: 1 EKAP individuaalanalüüs 1 EKAP Õppemeetod: kirjandi kirjutamine, lugemine, infootsing ja analüüs, sõnastus ja õigekirja ülesanded, arutlus, kaasõpilase töö analüüsimine ja tagasisidestamine	
---	---	--	--

4) osaleb aruteludes, põhjendab seisukohti ja teeb koostööd	- väljendub aruteludes arusaadavalt, kasutades suhtlussituatsiooniga sobivat keelt; - esitab aruteludes asjakohaseid argumente ja reageerib kaaslaste omadele asjakohaselt; - panustab koostöösse, kohandades oma keelekasutust vastavalt suhtlusolukorrale ja sihtgrupile.		
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Matemaatika: struktuur ja juhus	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õppija arendab sügavama arusaamise algebrast, arvjadadest, funktsionaalsetest seostest, tõenäosusteooriast ja statistikast ning oskab neid rakendada eluliste ja matemaatiliste probleemülesannete lahendamisel, kasutades seejuures tõhusalt erinevaid meetodeid ning digivahendeid andmete analüüsimiseks ja esitlemiseks.	
Nõuded mooduli alustamiseks: läbitud või läbimisel on vastav üldharidusõpingute moodul.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) lahendab matemaatilisi ja elulisi probleemülesandeid, rakendades algebralisi teadmisi ning arvutamise ja teisendamisevõtteid	- lihtsustab ratsionaal- ja irratsionaalavaldisi kasutades astmete ja juurte omadusi. - lahendab ühe tundmatuga lineaar-, ruut- ja murdvõrrandeid ning nendeks taanduvaid võrrandeid, kasutades samaväärsusteisendusi;	Teemad: - Arvuhulgad ja nende omadused - Ratsionaal- ja irratsionaalavaldised - Astmete ja juurte omadused - Lineaar-, ruut- ja murdvõrrandid ning -võrratused	Mitteeristav, kujundav hindamine

	leiab permutatsioonide, kombinatsioonide ja variatsioonide arvu ning arvutab juhuslike sündmuste tõenäosusi, kasutades kombinatoorikat ja liitsündmuste reegleid ning Bernoulli valemit.		
Mooduli hindamine: mitteeristav. Õppijale antakse edasiviivat tagasisidet, mis toetab õpiväljundite saavutamist. Kokkuvõttev hindamine: kontrolltööd või arvestused. Õpetaja kehtestab töödele lävendikriteeriumid. Moodul loetakse läbituks, kui õpilane: - on läbinud moodulis ettenähtud arvestuslikud tööd, mis on loodud vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; - sooritab mooduli lõputöö positiivselt vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele;			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Matemaatika: muutuste ja seoste maailm	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õppija uurib funktsioonide omadusi analüütiliselt ja graafiliselt, rakendab tuletise mõistet funktsiooni uurimisel ning lahendab trigonomeetrilisi võrrandeid ja optimeerimisülesandeid.	
Nõuded mooduli alustamiseks: läbitud või läbimisel on vastav üldharidusõpingute moodul.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) tõlgendab funktsiooni graafikut, tuginedes selle erinevatele esitusviisidele	määrab funktsiooni määramispiirkonna, paarsuse, positiivsus- ja negatiivsuspiirkonna, nullkohad, kasvamis- ja kahanemisvahemikud, ekstreemumpunktid ning muutumispiirkonna, kasutades graafikut;	Teemad: Funktsiooni määramis- ja muutumispiirkond, paarsus, nullkohad, positiivsus- ja negatiivsuspiirkonnad, kasvamis- ja kahanemisvahemikud, ekstreemumkohad ja	Mitteeristav, kujundav hindamine

2) rakendab funktsiooni tuletist funktsiooni omaduste uurimisel ning ekstreemumülesannete lahendamisel, kasutades sobivaid meetodeid 3) analüüsib trigonomeetriliste funktsioonide omadusi ja graafikuid, tuginedes erinevatele esitusviisidele 4) rakendab trigonomeetriliste võrrandite lahendamisel analüütilisi ja graafilisi meetodeid kasutades valemeid ja teisendusi	• skitseerib funktsiooni graafiku etteantud andmete põhjal, kasutades sobivaid esitusviise. • selgitab määratud omaduste tähendust; • leiab antud funktsioonile pöördfunktsiooni, kasutades sobivat meetodit; • leiab funktsioonide summa, vahe, korrutise ja jagatise tuletise ning teise tuletise kasutades sobivaid meetodeid; • kasutab funktsiooni tuletist positiivsus- ja negatiivsuspiirkonna, kasvamis- ja kahanemisvahemike, ekstreemumkohtade, funktsiooni graafiku kumerus- ja nõgususvahemike ning käänukoha leidmiseks ja ekstreemumkoha liigi määramiseks skitseerides tulemuste põhjal funktsiooni graafiku; • leiab funktsiooni suurima ja vähima väärtuse etteantud lõigul kasutades seejuures funktsiooni tuletist; • teisendab kraadimõõdu radiaanmõõduks ja vastupidi kasutades seost $180^\circ = \pi$; • uurib trigonomeetriliste funktsioonide omadusi etteantud lõigul, joonestades nende graafikuid paberil või kasutades digivahendeid; • lihtsustab trigonomeetrilisi avaldise, kasutades abivalemeid; • lahendab trigonomeetrilisi võrrandeid leides üld- ja erilahendeid etteantud piirkonnas kasutades trigonomeetrilisi üldvalemeid;	ekstreemumid, ekstreemumpunktid, kumerus- ja nõgususvahemikud, käänukohad ja -punktid • Funktsiooni graafiline ja analüütiline käsitus • Funktsiooni pöördfunktsioon • Funktsiooni tuletis • Ekstreemumülesanded, sh majandusega seotud optimeerimisülesanded • Trigonomeetrilised funktsioonid ja nende graafikud • Trigonomeetrilised avaldised • Trigonomeetrilised võrrandid ja võrratused • Funktsiooni graafiku puutuja, puutuja võrrand Õppemeetod: Graafikud, elulised ülesanded, digivahendite kasutamine, loovülesanded, ajurünnak, miniloeng, arutelu, tulemuste võrdlus, õpimapp	
---	--	--	--

5) koostab funktsiooni graafikule puutuja võrrandi, kasutades tuletist	- lahendab lihtsamaid trigonomeetrilisi võrratusi kasutades funktsiooni graafikut; - leiab funktsiooni graafiku puutuja tõusu antud kohal, kasutades funktsiooni tuletist; - koostab funktsiooni graafikule puutuja võrrandi, kasutades puutepunkti ja leitud tõusu; - leiab funktsiooni graafiku ja puutuja puutepunkti koordinaadid antud puutuja tõusu abil.		
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Matemaatika kolmemõõtmelises ruumis	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õppija omandab ja rakendab süvendatult geomeetria, stereomeetria ja analüütilise geomeetria teadmisi ning oskusi, et lahendada elulisi ja matemaatilisi probleeme, mis puudutavad kujundite mõõtmeid, asendeid ja omavahelisi seoseid.	
Nõuded mooduli alustamiseks: läbitud või läbimisel on vastav üldharidusõpingute moodul.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) lahendab tasandiliste kujunditega seotud ülesandeid kasutades geomeetrilisi seoseid	tõlgendab jooniseid, tuvastades kujundite omadusi ja erisusi, sh hulknurga sise- ja	Teemad: Tasandilised kujundid, kolmnurk, nelinurk, hulknurk, korrapärane hulknurk	Mitteeristav, kujundav hindamine

4) leiab joone võrrandi ja määrab tasandil sirgete vastastikused asendeid kasutades vastavaid võrrandeid 5) kasutab Newton–Leibnizi valemit pindala ja ruumala arvutamiseks, rakendades määratud integraali	nende omadustega, rakendades neid teadmisi probleemide lahendamisel; • tõlgib ainealased ja reaalelulised ruumigeomeetria probleemid matemaatika keelde lahendades need matemaatiliselt ning tõlgendades ja esitledes saadud tulemusi; • koostab sirge üldvõrrandi kasutades ülesande tingimustele sobivat valemit ning kontrollides vajadusel tulemust digivahendite abil. • määrab kahe sirge vastastikuse asendi tasandil leides sirgete vahelise nurga ja lõikuvate sirgete korral sirgete lõikepunkti, kontrollides tulemust digivahendite abil; • koostab hüperbooli, parabooli ja ringjoone võrrandi kasutades ülesande tingimustele sobivat valemeid; • joonestab hüperbooli, parabooli ja ringjoone graafikuid nende võrrandite abil nii paberil kui kasutades digivahendeid; • leiab kahe joone lõikepunktid, kasutades ülesande tingimustele sobivat meetodit ning kontrollides vajadusel tulemust digivahendite abil; • selgitab algfunktsiooni mõistet ning arvutab määramata integraale, rakendades põhiintegraalide valemeid; • arvutab määratud integraale, kasutades Newton–Leibnizi valemit; • arvutab kõvertrapetsi pindala ja kahe joonega piiratud pinnatüki pindala, kasutades määratud integraali;		
---	--	--	--

	arvutab lihtsama pöördkeha ruumala, kasutades määratud integraali.		
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Võõrkeel iseseisvale keelekasutajale tasemel B2	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õppija arendab oma võõrkeeleoskuse tasemeni B2, et tulla iseseisva keelekasutajana toime igapäevastes suhtlusolukordades ning jätkata õpinguid järgmisel haridustasemel.	
Nõuded mooduli alustamiseks: läbitud või läbimisel on vastav üldharidusõpingute moodul.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) mõistab eri tüüpi kuulamis- ja lugemistekstide tähendust ja konteksti nii tuttavatel kui vähem tuttavatel teemadel	- loob erinevaid suulisi ja kirjalikke tekste, arvestades nende suhtluseesmärki, stiili ja ülesehitust; - teeb kokkuvõtte keeruka ja sisuka teema põhisisust arvestades konteksti - eristab olulised detailid üldisest infost, keskendudes teksti eesmärgile ja ülesande sisule; - kasutab tekstis esinevaid vihjeid ja loogilisi seoseid autori hoiakute ja seisukohtade tõlgendamiseks.		Mitteeristav, kujundav hindamine
2) loob eri liiki kirjalikke ja suulisi			

	- väljendab oma arvamust ja seisukohti ka tundlikel teemadel, kasutades sobivat sõnavara ja struktuure; - selgitab infot arusaadavalt, kasutades näiteid, ümberütlemist ja vajadusel sõnatähtenduste tuletamist kontekstist; - osaleb aruteludes ja koostöös aktiivselt, toetades partneri ideid ning reageerides asjakohaselt ja viisakalt.		
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Võõrkeel edasijõudnutele tasemel C1	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õppija arendab oma võõrkeeleoskuse tasemeni C1, et suhelda ladusalt edasijõudnud keelekasutajana keerukates suhtlusolukordades ning jätkata õpinguid järgmisel haridustasemel või tegutseda rahvusvahelises töökeskkonnas.	
Nõuded mooduli alustamiseks: läbitud või läbimisel on vastav üldharidusõpingute moodul.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) mõistab eri tüüpi pikemaid, keerukaid kuulamis- ja lugemistekste vähem tuttavatel ja abstraktsetel teemadel.	- tõlgendab keerukaid suulisi ja kirjalikke tekste, arvestades nende suhtluseesmärki, stiili, tonaalsust ja varjatud tähendusi; - toob välja keeruka ja sisuka teema põhisisu vähem tuttavatel ja abstraktsel teemal, tõlgendades tähendust vastavalt kontekstile;		Mitteeristav, kujundav hindamine

4) loob toetava ja kaasava suhtluskeskkonna nii kirjalikus kui suulises suhtluses, kohandades keelekasutust olukorra ja sihtgrupi järgi.	• kohandab oma keelekasutust spontaanselt vastavalt suhtlussituatsioonile ja sihtgrupile (sh veebisuhtluses), järgides sobivat stiili ja suhtlusregistrit; • suhtleb taktitundeliselt ja teadlikult erineva kultuuritaustaga inimestega, kohandades oma keelekasutust spontaanselt vastavalt suhtlusolukorrale, sihtgrupile. • kohandab väljendust veebisuhtluses ja tavaolukordades paindlikult ja tõhusalt vastavalt formaalsuse astmele ja eesmärgile • väljendab oma seisukohti tundlikel teemadel selgelt, struktureeritult, kasutades mitmekesist sõnavara. • selgitab infot sisutihedalt, kasutades näiteid, ümberütlemist ja vajadusel sõnatäheenduste tuletamist kontekstist; • kujundab ühise ja tõhusa suhtluskeskkonna, tulles toime eri seisukohtade ja mitmetähenduslikkusega.		
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Ettevalmistus riigieksamiteks	6 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime kõrgkooli sisseastumiseks vajalike riigieksamite sooritamisega ning teab riigieksamite nõudeid endale vajalikes eksamiainetes.	
Nõuded mooduli alustamiseks: läbitud või läbimisel on vastav üldharidusõpingute moodul.		

Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1) valdab üldharidusainet, milles soovib sooritada kirjaliku riigieksami, vähemalt eksami positiivseks sooritamiseks vajalikus miinimummahu; 2) omab teadmisi, on treeninud arutlemisoskust ning laiendanud sõnavara võõrkeele riigieksami suulise osa sooritamiseks; 3) arvestab eksamiks ettevalmistumisel antud õppeaastal kehtestatud nõudmistega nii eksamikorralduse kui sisu osas.	• valdab emakeeles ja võõrkeeles sõnavara ning grammatikat eksami positiivseks sooritamiseks vajalikus ulatuses; • omab sotsiaal, loodusainetes või matemaatikas süsteemseid teadmisi proovieksami positiivseks sooritamiseks vajalikus mahu; • sooritab koolis proovieksami positiivsele tulemusele, arvestades riigieksamite nõudeid sisule ja korraldusele; • teab ja arvestab eksamiks ettevalmistumisel eksami toimumise kuupäevaga, eksami pikkusega ning eksami liigendatusega osadeks.	Teemade valik sõltub antud õppeaastal õpilaste poolt valitud eksamiainetest ning riigieksamite nõuetest. Aktiivne loeng, praktilised harjutused, grupitööd, iseseisev töö.	Mitteeristav, kujundav hindamine. Proovieksam valitud aines Õppija töö tulemusi hinnatakse hindegas „arvestatud“, kui ta on sooritanud proovieksami gümnaasiumi lõpetamiseks vajalikul tasemel, s.t. saavutanud üle 1 % maksimaalsest eksamitulemusest.
Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine läveni tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.			
Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.			

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Tervisesport	6 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab harjumuse tegeleda võimetekohase tervisespordiga.	

Nõuded mooduli alustamiseks puuduvad.
156 tundi õpilase tööd.

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1. teadvustab regulaarse füüsilise tegevuse vajalikkust, tulenevalt tulevase igapäevase töö istuvast iseloomust; 2. tegeleb füüsilise treeninguga, treenides endale sobiva sageduse ning koormusega	- teab pikaajalisel kuvariga töötamisel tekkivate terviseprobleemide ning lihasingete põhjusi, osates sooritada lõõgastavaid harjutusi. - treenib regulaarselt vähemalt 1-2 x nädalas, valides endale sobiva spordiala, koha ning aja. või - osaleb kooli korraldatud matkadel või muudel avalikel spordiüritustel, tõendades seda ise valitud ja kokkulepitud vormis.	- Kuvariga töötavatele inimestele ettenähtud harjutused lihasingete vähendamiseks. - Regulaarne füüsiline treening (vähemalt 1 x nädalas). - Matkamine looduses. - Treeningpäeviku pidamine. Loeng, praktilised harjutused, matkad, treeningud.	Mitteeristav hindamine Arvestuse saamise aluseks on tõendatud osavõtt tervisespordi üritustest või treeningutest, sh osalemine kooli korraldatud matkadel.

Mooduli hindamine: mitteeristav. Hindamise eelduseks on õpiväljundi saavutamine lävendi tasemel ning tulemuste analüüsimisel osalemine.

Iseseisvad tööd: juhendatud tundides alustatud tööde lõpetamine.

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	Riigikaitseõpetuse välilaager	1,5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õppija rakendab riigikaitseõpetuse moodulis omandatud teadmisi ning omandab välilaagri tingimustes toimetulekuks vajalikud oskused.	
Märkus:	Õppetegevus välilaagris viiakse läbi Kaitseväe ja Kaitseliidu ohutuseeskirjade ja väljaõpet reguleerivate eeskirjade alusel ning see toimub Kaitseliidu või Kaitseväe struktuuriüksuses või nende korraldatud kohtas.	

Relva- ja laskeõpe viiakse läbi vaid juhul, kui lasketiirus on võimalik tagada õppeks vajalikud tingimused, vahendid, sh isikukaitsevahendid ja pädevad õppe läbiviijad. Kui see ei ole võimalik, siis jääb õpiväljund nr 5 saavutamata, aga see ei mõjuta mooduli kokkuvõtva hinde kujunemist.

Nõuded mooduli alustamiseks puuduvad.

Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		
1. rajab meeskonna liikmena nõuetekohase välilaagri, kasutades olemasolevaid vahendeid ja allüksuse varustust ning järgides etteantud reegleid ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid; 2. käitub välilaagri ajal vastavalt kehtestatud reeglitele;	• komplekteerib vastavalt ilmastikule ja riigikaitseõpetuse välilaagris eesootavatele tegevustele isikliku varustuse, tuginedes ette antud nimekirjale; • pakib välilaagriks oma koti ette antud nimekirja alusel; • püstatab meeskonnatööna välitingimustes majutus-, söögi- ja hügieenialad, järgides välitingimustes toitlustamise ja hügieeni reegleid ning keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid; • valmistab välitingimustes sooja toitu, lähtudes olemasolevatest toiduainetest ja arvestades hügieeninõudeid välitingimustes; • rakendab vajalikke meetmeid, et ennetada looduses reostuse ja metsatulekahjude teket; HK 1.6. selgitab individuaal- ja allüksuses kasutatava varustuse otstarvet ja kasutamise reegleid; • kasutab välitingimustes hakkamasaamiseks vajalikku üksikisiku ja meeskonna varustust eesmärgipäraselt ja reeglite kohaselt; • tagab enda isikliku hügieeni ja hooldab oma isiklikku varustust vastavalt etteantud juhiste; • täidab antud ülesandeid vastutustundlikult ja tähtaegselt, arvestades kehtestatud reeglitega;	Praktilised harjutused, demonstratsioon, simulatsioon.	Mitteeristav, kujundav hindamine Orienteerumisretk kontrollpunktidega rühma koosseisus.

3. orienteerub maastikul kompassi ja topograafilise kaardi abil;	• iseloomustab öisel maastikul orienteerumist piiravaid tegureid, tuginedes juhistele; • selgitab nõudeid ja piiranguid maastikul käsi-GPSi kasutamiseks; • määrab oma asukoha maastikul kaardi ja kompassi abil; • orienteerub meeskonnas topograafilise kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul nii päeval kui ka öösel; • kasutab peamisi moondamis- ja varjatud liikumisviise, arvestades maastikku ja päevavalguse piisavust;		
4. oskab anda esmaabi ja transportida kannatanut välitingimustes;	• selgitab esmaabi põhimõtetele tuginedes kannatanu seisundi hindamise võimalusi ja kannatanule välitingimustes abiandmise iseärasusi, sh võimalikke ohte kannatanu asendi muutmisel; • selgitab, millega tuleb arvestada esmaabi andjal enda ohutuse tagamisel, arvestades õnnetussituatsiooni ja esmaabi andmise üldiste põhimõtetega; • demonstreerib nõuetekohaselt esmaabivõtteid lavastatud õnnetuse korral kannatanu abistamiseks; • demonstreerib käepäraste ja meditsiiniliste abivahendite kasutamist lähtuvalt kannatanu vigastusest; • demonstreerib erinevaid kannatanu transportimise võtteid, lähtudes vigastusest;		
5. käsitseb juhendaja kontrolli all tsiviil- või mittesõjarelva ja laskemoona, järgides etteantud nõudeid ja ohutuseeskirju.	ÕV5 ja selle hindamiskriteeriumid kehtivad juhul, kui välilaagris on võimalik läbi viia laskeõpet lasketiirus. Kui see ei ole võimalik, siis jääb ÕV5 saavutamata, aga see ei mõjuta mooduli kokkuvõtva hinde kujunemist. • käitub lasketiirus kehtestatud reeglite ja laskmiskäskluste järgi; • demonstreerib erinevaid laskeasendeid vastavalt antud laskmiskäsklustele ja kasutab õiget päästmistehnikat; • sooritab ohutult tiirulaskmise praktilisi harjutusi juhendaja kontrolli all, järgides relva ja laskemoonaga ümberkäimise ohutuseeskirju ja -nõudeid.		

Mooduli hindamine: mitteeristav. Arvestuse saamise eelduseks on: Õpilane osaleb laagris, sooritab praktilised harjutused lävendi tasemel, võtab osa orienteerumisretkest ning sooritab iseseisva töö, mille käigus komplekteerib ja pakib isikliku varustuse.

Iseseisvad tööd: Isikliku varustuse komplekteerimine ja pakkimine.

V Vabaõpingud, 5 EKAP

		I aasta	II aasta	III aasta	IV aasta
V Vabaõpingud 5 EKAP	5 EKAP				5 (0+0+0+5)
Vabaõpingud	5	x	x	x	x

Mooduli nr.	Mooduli nimetus	Mooduli õppe maht Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP)
	<u>Vabaõpingud</u>	5 EKAP
Mooduli eesmärk:	Õpetusega taotletakse, et õpilane valib õpinguid oma huvidest ja soovidest lähtuvalt kooli teiste erialade või teiste õppeasutuste õppekavadest või taotleb mitteformaalse õppe ning töökogemuse kaudu omandatu arvestamist.	
Nõuded mooduli alustamiseks puuduvad.		
Juhendatud praktilist tööd x tundi, iseseisvat tööd x tundi.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Teemad, alateemad, maht, aeg, õppemeetod	Hindamine, hindamisülesanded
Õpilane:	Õpilane:		

1) valib ja põhjendab vabaõpingute võimalusi, lähtudes oma õpieesmärkidest, huvidest ja isikliku arengu vajadusest	• sõnastab oma õpieesmärgid ja huvid arusaadavalt ning realistlikult; • seob valitud vabaõpingud eesmärkide ja/või isikliku arengu vajadustega; • põhjendab valikuid loogiliselt, tuues esile seosed isikliku ja üldiste pädevuste arenguga		Mitteeristav hindamine
2) rakendab ja kasutab õppetöös või praktilises tegevuses mitteformaalse õppe või töökogemuse kaudu omandatud teadmisi ja oskusi;	• toob välja konkreetsed teadmised ja/või oskused, mida on omandanud; • toob konkreetseid näiteid teadmiste ja oskuste kohta, mida on kasutanud õppetöös, praktilises tegevuses või igapäevaelus; • kirjeldab õpitud oskuste kasutamist erinevates olukordades ja kontekstides;		
3) hindab oma vabaõpingute kogemust, seostades selle isikliku arengu, õpitee ja tulevikuväljavaadetega, dokumenteerides tulemusi ette antud vormis	• kirjeldab oma vabaõpingute kogemust selgelt ja arusaadavalt; • seob kogemuse isikliku arengu ja elukestva õppega; • toob esile arendatud üldpädevused (nt enesejuhtimine, loovus, koostöö, probleemilahendus); • koostab juhendamisel eneseanalüüsi korrektselt ette antud vormis, järgides vormistamise juhiseid.		